

ಕಾದಂಬರಿ

ಮಾನ್ವಿಯ ಮುನಿಪುಂಗವ

ಲೇಖಕರು

ಶ್ರೀ ಕೆ.ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್
ಸತ್ಯಜ್ಯೋತಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಕೆ.ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್
'ಸತ್ಯಜ್ಯೋತಿ' ಪ್ರಕಟಣ ಮಂದಿರ
ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿ ಮಠದ ಹತ್ತಿರ
ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಜಿಂಕೆ

kannada

kadambari on Shri Jagannatha Dasaru

Part I

"Manviya Munipungava"

written by Shri K V Srinivasa Rao of
Chitradurga.

Contributed By

Sri B.Ramanatha ,Bangalore

೧

ಭೋಂ, ಭೋಂ, ಭೋಮ್

ಶಂಖಗಳು ಮೊಳಗಿದವು

ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ

ಭೋಂ, ಭೋಂ, ಭೋಮ್

ಮತ್ತೊಂದು ಪಾರ್ಶ್ವದಿಂದ ಕಹಳೆಗಳು ಭೋಂಕರಿಸಿದವು.

ಎರಡು ಮೊರೆತಗಳೂ ಕರ್ತವ್ಯದ ಕರೆಯೇ | ಮೆದುಳಿನ ನರನಾಡಿಗಳನ್ನು ಉದ್ದೀಪನಗೊಳಿಸಿ ಕರ್ತವ್ಯೋನ್ಮುಖರನ್ನಾಗಿಸುವ ಶಬ್ದ ತರಂಗಗಳೇ |

ಒಂದು ಸಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ವೀರತ್ವವನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸುವ ಮೊರೆತ. ಆದರೆ ಶಂಖಗಳ ನಿನಾದ ಕೇಳಿದಂತೆಯೇ ಕಹಳೆಗಳು ಮೊರೆತವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದವು. ಕಹಳೆ ಮೊಳಗಿಸುವವರು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿದರು.

ಸಾತ್ವಿಕತೆಯ ವಿಜಯ.

ಕಹಳೆ ಊದುವವರ ಹಿಂದಿದ್ದ ಕುದುರೆ ಸವಾರರು ಕುದುರೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದರು. ತಮ್ಮ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಶಂಖ ಮೊಳಗಿಸುವವರ ಹಿಂದಿದ್ದ ಸಮೂಹದವರಿಗೆ ಸೊಂಟ ಬಗ್ಗಿಸಿ 'ಸಲಾಂ' ಹೊಡೆದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ನಿಂತರು.

ಸಾತ್ವಿಕ ನಿನಾದ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕೇಳಿ ಬಂದ ವೇದ ಘೋಷ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅಲೆ ಅಲೆಯಾಗಿ ಹರಡಿತು.

ಅನಂತರ ನಾಲ್ವರು ವಿಪ್ರರು ಮುಂದೆ ಬಂದು,

“ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಗುರು ಸಾರ್ವಭೌಮ ಗೋವಿಂದಾ ಗೋವಿಂದ”,
ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು.

ಅನಂತರ ಜಾಗಟೆಯ ನಿನಾದ. ಅದು ನಿಂತ ಮೇಲೆ,

“ಶ್ರೀಮನ್ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಥಾನಾಧೀಶ್ವರರಾದ
ಶ್ರೀಮದ್ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಗುರು ಸಾರ್ವಭೌಮ ಪರಂಪರಾಗತ ಶ್ರೀ
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಾದೀಂದ್ರ ತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ದಯಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ” ಘೋಷ
ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿ ಬಂದಿತು.

ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದೊಡನೆ ಕುದುರೆ ಸವಾರರನೇಕರು ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದು
ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಮತ್ತೆ ಉಳಿದವರು ಸೊಂಟವನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಬಲಗೈಯಿಂದ
ಹಣೆಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಸಲಾಂ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ತಮ್ಮ
ನಮನಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿದರು.

ವಿಭಿನ್ನ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಈ ಎರಡೂ ತಂಡಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ
ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು
ಹೊರಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸತೊಡಗಿದರು.

ಕುದುರೆಗಳ ಖರಪುಟ ಶಬ್ದದೊಂದಿಗೆ ಕಹಳೆ ನಿನಾದ ಕೇಳಿಸಿದರೆ
ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಹೆದರಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಓಡಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದೇ ಹೆಚ್ಚು.

ರಾಜ ಸೈನಿಕರೆಂದರೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಯಮ ಭಟರೆಂದೇ ಅವರ ಭಾವನೆ.
ಅವರು ಏನು ಅರಾಜಕತೆ ಮಾಡಿದರೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ರಾಜ ಭಟರೇ
ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ಬಡಿದರೆ ಹೆದರುತ್ತಲೇ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಸೈನಿಕರ
ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು.

ಇಂಥ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಖರಪುಟ ಶಬ್ದದೊಂದಿಗೆ ಕಹಳೆ ನಿನಾದ ಕೇಳಿಸಿದಾಗಲೂ ಜನರು ತಾವಾಗಿ ಹೊರಬರಬೇಕಾದರೆ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ನಾಮಘೋಷ ಅವರಿಗೆ ಎಂಥ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿರಬಹುದು ! ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿರುವ ನಂಬುಗೆಯಾದರೂ ಅದೆಷ್ಟು ಆಳ !

ರಾಜಭಟರು ಉಭಯ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ನಿಂತು ಸೈನಿಕ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಾದೀಂದ್ರ ತೀರ್ಥ ಶ್ರೀ ಪಾದಂಗಳವರು ಮೇನೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದರು. ಹಳ್ಳಿಯ ನಾಗರಿಕರು ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಬಂದು ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ರಾಜಭಟರೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದರು.

ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಉಕ್ಕಿನ ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣ, ಉದ್ದವಾದ ನಿಲುವಂಗಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಎಳೆಗಳಿಂದ ನೇಯ್ದಂತಿರುವ ರಕ್ಷಾ ಕುಲಾವಿ, ಸೊಂಟದ ಎಡಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿ, ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಗುರಾಣಿ, ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಚಾಟಿ - ಬಹಳಷ್ಟು ಸೈನಿಕರದು ಒಂದೇ ವೇಷ.

ಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವೈವಿಧ್ಯ. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಓರಣವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗಡ್ಡ, ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿ ಹೊಂದುವ ಮೀಸೆ, ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ದರ್ಪ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಮುಸಲ್ಮಾನರೆಂದು ಯಾರೂ ಊಹಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುವವರೆಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ.

ಹಲವರು ಕೋರೆ ಮೀಸೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಉದ್ದವಾಗಿ ತೀಡಿದ್ದ ಕುಂಕುಮ, ಕಿವಿಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಪೋಣಿಸಿದ್ದ ಚಿನ್ನದ ಎಳೆ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದೂ ಸೈನಿಕರೆಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಬಹುದಿತ್ತು.

ಆ ಸೈನ್ಯ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯವರೂ ಇದ್ದರು. ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲರ ಧೈಯವೂ ಒಂದೇ. ಅದೇ ರಾಜನಿಷ್ಠೆ. ಅಷ್ಟೇ ಗುರುಭಕ್ತಿ.

ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಹಿಂದೂ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ಗೌರವ ! ತೋರಿದ ನಮ್ರತೆಯಾದರೂ ಅದೆಷ್ಟು !

ರಾಜ್ಯಕಾಂಕ್ಷೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಕೋಮು ದ್ವೇಷವನ್ನು ಹರಡುವ ಜನಗಳ ಮಾತು ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ; ಇಲ್ಲಿಯ ವಾತಾವರಣವಂತೂ ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸೈನಿಕರೆಡೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಒಬ್ಬ ಸೈನಿಕ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮುಂದೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನನ್ನು ಇಳಿಸಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸೈನಿಕ ಬಹುಶಃ ಆತ ಹಿರಿಯ ಸರದಾರನಿರಬೇಕು : ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದ,

“ಸಾಧು ಮಹಾರಾಜ್, ಈ ಹುಡುಗ ಒಬ್ಬೇ ಜಂಗಲ್‌ಗೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ. ನಮ್ಮ ನೋಡಿ ಜರಾ ಕೂಡ ಥರ್ಮಿ ತೋರಿಲ್ಲ. ರುಸ್ತುಂ ಹುಡುಗ ಇದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮನ್ ನೋಡಿ ಎದೆ ಸೆಟಿಸಿ ನಿಂತು ‘ನೀವು ಆ ಕಡೆ ಹೋಗಿ, ನಾನು ಈ ಕಡೆ ಹೋಗಬೇಕು’ ಎಂದು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ಏ ಬೊಮ್ಮನ್ ಕಾ ಬಚ್ಚಾ ಯಾವುದೋ ಜನ್ಮದಾಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸರದಾರನಿರಬೇಕು, ನಿಮ್ಮ ಪುರಾಣದಾಗೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧ ಆಯ್ತಲ್ಲಾ, ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಸೇನಿಕರು ಇದ್ದಂತಲ್ಲಾ, ಅಂಥಾ ಸೇನಾದಾಗೆ ಈತ ದೊಡ್ಡ ಸರದಾರನಾಗಿದ್ದನೇ ಏನೋ ! ಏನು ಧೈರ್ಯ ಮಹಾರಾಜ್ ಈತಂದು” ಎಂದು ನುಡಿದ.

ಹಿಂದಿದ್ದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸೈನಿಕ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅದೇ ಹುಡುಗನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದ.

ಬಹಳ ಚಲಾಕಿ ಇದ್ದಾನೆ ಈ ಹುಡುಗ. ನಾವು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕೂಡಲೆ ಬಹಳಾ ಹುಷಾರಾಗಿ ಬಿಟ್ಟ. ನನ್ನ ಕುದುರೆಯ ಲಗಾಮು ತಾನೇ ಇಸಿದುಕೊಂಡು ಕುದುರೆ ಕಿವಿಯ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತುರುಚಿದ. ಕುದುರೆ ಎಷ್ಟು ಹುಷಾರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾ ಈ ಹುಡುಗ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ! ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಗುರುಗಳೇ, ನನ್ನ ಕುದುರೆ ಕಾಲಿಗೆ ನಿನ್ನೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೊಡಾ ಬಿದ್ದಿತ್ತೋ ಏನೋ. ಈ ದಿನ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಂಟುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ಸವಾರರಿಗಿಂತ ನಾನು ಹಿಂದೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಜಮಾದಾರ ಸಾಹೇಬರು ನನ್ನ ಎಲ್ಲಿ ಬೈತಾರೋ ಅಂತ ಹೆದರಿ ಕುದುರೆಗೆ ಹೊಡೆದು ಹೊಡೆದು ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಎಷ್ಟು ಹೊಡೆದರೂ ಅದು ಅಷ್ಟೆ.

ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಬಿಳುತ್ತಿತ್ತು. 'ಈ ಬಾಂಬ್ರ ಹುಡುಗನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಕುದುರೆ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ,' ಎಂದು ಜಮಾದಾರ ಸಾಹೇಬರು ಹೇಳಿದಾಗ ನಾನೇ ಮುಂದುವರಿದು ಈ ಹುಡುಗನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕುದುರೆ ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಜಮಾದಾರ ಸಾಹೇಬರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ ಅಂತ ನನ್ನ ಉಪಾಯ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಹುಡುಗ ಕುದುರೆಗೆ ಏನು ಮಾಯ ಮಾಡಿದನೋ ಏನೋ, ಇವನ ಕೈಯಾಗ ಲಗಾಮು ಕೊಟ್ಟು ಕೂಡಲೇ ನನ್ನ ಕುದುರೆ ದೌಡು ಜೋರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತ. ಎಲ್ಲಾ ಕುದುರೆಗಿಂತ ನನ್ನ ಕುದುರೆಯೇ ಮುಂದೆ ! ನನ್ನ ಕುದುರೆಯ ಯಾವ ನರ ಈ ಹುಡುಗ ಏನು ಮಾಡಿದನೋ, ಎಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿದ್ದೋ ಕುದುರೆ ಕುಂಟು ಹೊಂಟೋಯ್ಯು ಸ್ವಾಮಿ. ನಿಮ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕುದುರೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕಲಿಸ್ತೇನು ಸ್ವಾಮಿ", ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಟ್ಟು ಆ ಸೈನಿಕ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಂಡಿತರೊಬ್ಬರು ನಗುನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು, "ನಿಮ್ಮ ಜಮಾದಾರ ಸಾಹೇಬರು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧದ ಹೆಸರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ಕುದುರೆಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವೀಣ ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೇ ಒಳ್ಳೇ ಸರದಾರ ಮಾತನಾಡಿದಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ನೀವೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಅಶ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಅರಿತಿದ್ದ ವೀರ ಸೇನಾನಿಗಳಾರು ? ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮ ಕುದುರೆಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವೀಣ ಎಂದು ಖ್ಯಾತಿ ಗಳಿಸಿದ್ದರೂ ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿದು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಆತನನ್ನು ಸೇನಾನಿ ಎಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಅಶ್ವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯ ಗಳಿಸಿದ್ದ ವೀರ ಸೇನಾನಿಗಳೆಂದರೆ ನಕುಲ ಸಹದೇವರು ಮಾತ್ರ. ಅಥವಾ ಅವರಿಗೆ ಆ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದ ಅವರ ಸೋದರ ಮಾವನ ಹೆಸರು ಹೇಳಬಹುದು. ಹೌದು ! ಹನ್ನೊಂದು ಅಕ್ಷೋಹಿಣಿ ಸೈನ್ಯದ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನೇ ಮೆಚ್ಚಿದ್ದ. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಸರಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕುದುರೆ ಓಡಿಸಬಲ್ಲ ಸಮರ್ಥ ಸೇನಾನಿ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಕರ್ಣನ ರಥ ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡಿಸಿದ್ದ. ಸಮರ್ಥ ಆಡಳಿತ ಪಟು ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನೇ ವಿಶ್ವಾಸಿಸಿದ್ದ ಅಶ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವೀಣ, ವೀರ ಸೇನಾನಿ ಇನ್ನಾರು ? ಮದ್ರ ದೇಶಾಧಿಪತಿ ಶಲ್ಯ ಮಹಾರಾಜ ಮಾತ್ರ ! ಅವರಿಗೂ ಈ ಹುಡುಗನಿಗೂ ಎಲ್ಲಿಯ ಸಂಬಂಧವಯ್ಯಾ ? ನೀವೆಲ್ಲಾ ಸೈನಿಕರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸೈನ್ಯದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ಶಲ್ಯ ಮಹಾರಾಜನಿಗೂ ಈ ಹುಡುಗನಿಗೂ ಎಲ್ಲಿಯ ಸಂಬಂಧ ? ಗೋಕುಲಾಷ್ಟಮಿಗೂ ಇಮಾಂ ಸಾಹೇಬರಿಗೂ ಸಂಬಂಧ ಹೇಗೆದಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ ? ನೀವೆಲ್ಲರೂ ದ್ವಾಪರ ಯುಗದ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಪಂಡಿತರು ಮುಸಿ ಮುಸಿ ನಕ್ಕರು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ನಗಲಿಲ್ಲ. ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಯೋಚಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಕರು.

‘ಶ್ರೀಹರಿ ಎಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಲೀಲೆ’ ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಾ ಕಣ್ಣು ತೆಗೆದು ಹುಡುಗನನ್ನು ತಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡರು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಳಿ ಕರೆದುಕೊಂಡಾಗ ಎಲ್ಲರ ದೃಷ್ಟಿ ಈಗ ಆ ಹುಡುಗನ ಮೇಲೆ.

ಅಬ್ಬಾ !

ಏನು ಆ ಬಾಲಕನ ತೇಜಸ್ಸು ! ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಅದೆಂಥ ಹೊಳಪು ! ನೂರು ನೂರು ದೀಪಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದಾಗ ಕಾಣುವ ಜಾಜ್ಜಲ್ಯಮಾನ ಪ್ರಕಾಶ ಆ ಬಾಲಕನ ನಯನದ್ವಯಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ.

ನೀಳವಾದ ಮೂಗು, ಕೆಂಪು ಮತ್ತು ಬಿಳುಪು ಹದನಾಗಿ ಬೆರೆಸಿದಂಥ ಗುಲಾಬಿ ವರ್ಣ. ಓರಣವಾಗಿ ಬಾಚಿದ್ದ ಶಿಖೆ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಅಂಗಾರ ಅಕ್ಷತೆ. ಹೊಟ್ಟೆ, ಎದೆ ಮತ್ತು ಭುಜಗಳಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿದ್ದ ನಾಮ, ಮುದ್ರೆಗಳು.

ಬಾಲಕನು ಆಚಾರಶೀಲ ಮನೆತನದ ಮಾಧ್ವ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾರುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಎಳೆಯಲ್ಲಿ ಪೋಣಿಸಿದ್ದ ತುಳಸೀ ಮಾಲೆ, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಓಲೆಗಳು ಅವನ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಿವೆ.

ಈ ಬಾಲಕ ಯಾವುದೋ ಸಿರಿವಂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು ಎಂದು ಯಾರೂ ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪಂಡಿತರು ಹುಡುಗನ ತಲೆ ನೇವರಿಸುತ್ತಾ ಮುದ್ದಾಗಿ ಕೇಳಿದರು.

“ಯಾವ ಊರಪ್ಪಾ ಮಗೂ ನಿನ್ನದು ?”

“ಬ್ಯಾಗವಟ್ಟಿ”, ಉತ್ತರಿಸಿದ ಬಾಲಕ.

“ಅದನ್ನು ಏಕೆ ಬಿಟ್ಟಿ ?” ಪ್ರಾಯಪ್ರಿಯ ಪಂಡಿತರು ಸಹಜವಾಗಿ ಕೇಳಿದರು.

“ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಮೇಲೆ ಮನಸಿಟ್ಟೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಓಡಿ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆ” ಪ್ರಾಸಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಬಾರದಂತೆ ಬಾಲಕ ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದ.

ತ್ರಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಸ ಬಂದಿತ್ತು.

ಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಪಂಡಿತರು ಬಾಲಕನ ಚಾಲಾಕಿತನಕ್ಕೆ ತಲೆದೂಗಿದರು.

“ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಮೇಲೆ ಏಕಪ್ಪಾ ಮನಸಿಟ್ಟೆ?” ಶ್ರೀಮಠದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರೊಬ್ಬರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

ಈ ಸಲ ಹುಡುಗ ಬೇಗ ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಹೇಳಿದ,

“ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿದ್ದಾನೆ. ಆತನ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ”.

“ಮಂತ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ?”, ಮಂತ್ರಾಲಯದವರೇ ಆದ ಮಠದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರೊಬ್ಬರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

ಅವರಿಗೆ ಕುತೂಹಲ.

ವಿದ್ಯಾಪೀಠ ಎನಿಸಿರುವ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿ ಮಠದವರು ಮಂತ್ರಾಲಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವುದೇನೋ ಸತ್ಯ. ನೂರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆಶನವಸನಗಳನ್ನಿತ್ತು ವಿದ್ಯೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರುವುದೂ ನಿಜ. ಆದರೆ ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಗವಾಟದವರ್ಯಾರೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಶ್ರೀ ಮಠದವರಿಗೆ ಚೆನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

“ಅಲ್ಲಿ ಯಾರಪ್ಪಾ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ?” ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಾಯಿತು.

ಹುಡುಗ ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆರಡು ಸಲ ಕೇಳಿದಾಗ ಹುಡುಗ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳತೊಡಗಿದ. ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಹುಡುಗನ ಕಣ್ಣೊರೆಸಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುತ್ತಾ ಕೇಳಿದರು.

“ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಬರುತ್ತೀ ಮಗೂ”, ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಹುಡುಗ ಬಿಕ್ಕಳಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳತೊಡಗಿದ. “ಎಲ್ಲರೂ ಹೀಗೆ ಕೇಳುತ್ತೀರೆಂದೇ ಒಬ್ಬನೇ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಬಂದದ್ದು ! ಹೀಗೆ ಮಾನ್ವಿಯವರೆಗೆ ಓಡಿ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅನಂತರ ತಾವೇ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೀರೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಓದು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಜಾಣ ಎನಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಓಡಿ ಬಂದೆ. ಆದರೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸೈನಿಕರು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಮಾತ್ರ ನನ್ನನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಗವಟ್ಟಿಗೆ ಕಳಿಸಬೇಡಿ” ಹುಡುಗ ಹೇಳಿ ಮತ್ತೆ ಅಳತೊಡಗಿದ.

ಓದು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಗುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಮಠದ ಕಟ್ಟು ನಿಟ್ಟಿನ ಶಿಸ್ತು ಬದ್ಧ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳದೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡವರೇ ಶ್ರೀ ಮಠದ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದವರು ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ ಈ ಬಾಲಕ ಮಂತ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಸೇರಲು ಓಡಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಓದು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿದವನಲ್ಲ ಅವನು

ಓದಿಗಾಗಿ ಓದಿದವನು !

ಶ್ರೀಮಠದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಸೇರಿದವರೊಬ್ಬರು ಹುಡುಗನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿ, “ನೀನು ಕುಲಕರ್ಣಿ ನರಸಪ್ಪನವರ ಮಗನಲ್ಲವೇನೋ, ಈ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಬಿಸಿ ನೀರು ತೋಡಿಕೊಟ್ಟವನು ನೀನಲ್ಲವೇ ?”

ತನ್ನ ಗುರುತು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಹುಡುಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಂಡಂತೆ ಕಂಡರೂ ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ.

“ಹೌದು, ನಾನು ಕುಲಕರ್ಣಿ ನರಸಪ್ಪನವರ ಮಗ. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಶ್ರೀನಿವಾಸ. ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ನೀವೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಮಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟನ್ನು ಒದ್ದೆ ಬಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಡಿಸಿದವನು ನಾನೇ. ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಈ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವಾಗ ನೀವೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳು ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿತು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ನಿತ್ಯ ರಾತ್ರಿ ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ತಾತ ಅನಂತರಸಪ್ಪನವರು ಬದುಕಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರು ತಾಳ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಈಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಭಜನೆ ಮಾಡದೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಮಲಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವಾಗ ನೀವೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳು ನನಗೆ ಬಹಳ ಹಿಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಲಿಯಬೇಕಾದರೆ ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು ತಾನೇ ? ನಾನು ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರು ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೇ ? ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಾರಿಗೂ ಹೇಳದೆ ನಾನು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಬಂದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹುಡುಗ ಪುನಃ ಅಳತೊಡಗಿದ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗನ ಬೆನ್ನು ನೇವರಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು “ನೀನು ಕುಲಕರ್ಣಿ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯರ ಮಗ, ಅನಂತನರಸಪ್ಪನವರ ಮೊಮ್ಮಗನೋ ! ನಿಮ್ಮ ಮುತ್ತಾತ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮಠಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರಪ್ಪಾ, ಅವರ ವಿದ್ವತ್ತಿಗೆ ಆಗಿನ ಮಾಧ್ವ ಸಮಾಜ ತಲೆದೂಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಪರಮ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸುಮತೀಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು ನಿಮ್ಮ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ದಿಗ್ವಿಜಯ ಯಾತ್ರೆಗೆ ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಅವರ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಸುರೀಂದ್ರತೀರ್ಥರೂ

ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರಂತೆ. ನಿಮ್ಮದು ಬಹಳ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ವಂಶವೋ ಮಗೂ, ಮಾಧ್ವ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ ಷಾಷ್ಟಿಕ ವಂಶದ ಹರಿತಸ ಗೋತ್ರದ ಆರಾಧ್ಯ ಮನೆತನದವರು ನೀವು. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಶ್ರೀ ಮಠದ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತರು. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಾದ ಶ್ರೀ ಉಪೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಭಕ್ತಿ, ತತ್ವಾಸಕ್ತಿ, ವಿಷಯ ವಿರಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹನ ಪ್ರತಿಮೆ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ನಾರಸಿಂಹ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ನೀಡಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಠಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮ ಮನೆತನಕ್ಕೂ ಇರುವ ದೀರ್ಘ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆವು. ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ತೊಟ್ಟಿಲು ಸೇವೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಹಾಡು ಹೇಳಿ ಕುಣಿದರಲ್ಲಾ, ಆ ಹಾಡು ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ನಿನಗೆ ? ಹೇಗಿತ್ತು ಮಗೂ ಆ ಹಾಡು ! ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಗಂಧರ್ವರೇ ಧರಣಿಳಿದು ಬಂದು ಹಾಡುತ್ತಿರುವರೋ ಎನ್ನುವಂತಿತ್ತು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಭಾವ ತನ್ಮಯಗೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರು. ಕೇವಲ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನೇ ಅವರು ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಂತಿತ್ತು.

ಕುಲಕರ್ಣಿ ನರಸಪ್ಪನವರ ಹಾಡಿನ ಸ್ಮರಣೆಯೇ ಅವರನ್ನು ಅಷ್ಟು ತನ್ಮಯಗೊಳಿಸಿರಬೇಕಾದರೆ ನರಸಪ್ಪನವರ ಕಂಠ ಮಾಧುರ್ಯ ಹೇಗಿದ್ದಿರಬೇಕು !

ಶ್ರೀಮಠದ ಹಿರಿಯ ಪಂಡಿತರಾದ ಶ್ರೀ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದಾಗಲೇ ಅವರು ಪುನಃ ಬಾಹ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು. “ಹೌದು ಗುರುಗಳೇ, ನಮ್ಮ ನರಸಪ್ಪನವರು ಮೊದಲು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಲೌಕಿಕ ಜಂಜಾಟದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಅವರ ಶ್ಯಾನುಭೋಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಐದಾರು ಗ್ರಾಮಗಳು ಇದ್ದು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸಿಂಧನೂರು ಸುಭೇದಾರ ಸಾಹೇಬರು ಅವರನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಆದವಾನಿಯ ನವಾಬರೇ ಇಡೀ ಸಿಂಧನೂರು ಸೀಮೆಯ ಆಡಳಿತ ಹೊಣೆ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಲು ಇವರಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದ್ದರಂತೆ”.

“ಏನು ? ಅಂಥ ದೊಡ್ಡ ಹುದ್ದೆ ನೀಡಲು ನವಾಬರು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದಾಗ ಇವರು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೇ?”

“ಹಾಗಲ್ಲ ಗುರುಗಳೇ, ನರಸಪ್ಪನವರು ನವಾಬರನ್ನು ಕಾಣುವ ಮೊದಲು ದಿವಾನ್ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಯ್ಯನವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೋದರಂತೆ. ತಿಮ್ಮಣ್ಣಯ್ಯನವರಿಗೆ ಇವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಏನೆನಿಸಿತೋ ಏನೋ. ಈಗ ಊರಿಗೆ ಹೋಗು ಮುಂದಿನ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬಂದು ನವಾಬರನ್ನು ನೋಡುವಿಯಂತೆ. ಅನಂತರವೂ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿನಗೆ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಉಳಿದರೆ ಖಂಡಿತಾ ನವಾಬರು ನಿಮಗೆ ಇಡೀ ಸಿಂಧನೂರು ಸೀಮೆಯ ಹೊಣೆ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಸಧ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗು” ಎಂದು ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಕಳಿಸಿದರಂತೆ.

“ಶ್ರೀ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಯ್ಯನಂಥ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ನಮ್ಮ ನರಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಬೇಕಾದಂಥ ದೊಡ್ಡ ಹುದ್ದೆಯ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಏಕೆ ಮುಂದೂಡಿರಬಹುದು ?” ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಂಡಿತರು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿದರು.

“ಅಲ್ಲಿಯೇ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ರಹಸ್ಯ ವರ್ತನೆ ಕಾಣುವುದು. ದಿವಾನರ ಸೂಚನೆಯ ವಿರುದ್ಧ ವರ್ತಿಸಲು ಧೈರ್ಯ ಸಾಲದೆ ಬೇಸರದಿಂದ ನರಸಪ್ಪನವರು ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದರೇನೋ ಹೌದು. ಆದರೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಮುಗಿಯುವ ಮೊದಲೇ ಆದವಾನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಅಧಿಕಾರ ವರ್ತುಲದಲ್ಲಿ ಕೆಡುಹಬಾರದೆಂದು ಲೌಕಿಕ ಜಂಜಾಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ತುಳಿಯಬಾರದೆಂದು ತಿಮ್ಮಣ್ಣಯ್ಯನವರಲ್ಲಿ ನರಸಪ್ಪನವರೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡರಂತೆ.”

“ಏಕಂತೆ ?” ಪ್ರಶ್ನೆ.

“ದಿವಾನ್ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಯ್ಯನವರ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹತ್ತಾರು ದಿನ ಕಳೆದು ಪುನಃ ಆದವಾನಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದರಂತೆ. ಬ್ಯಾಗವಾಟದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಪಕ್ಕದ ಪಟ್ಟಣವೆನಿಸಿದ ಮಾನವಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಕಾಣಿ, ಮನೆಯ ತುಂಬಾ ಚೀಲ ಚೀಲ ಧಾನ್ಯ, ಕಬ್ಬಿಣ ತಿಜೋರಿಯ ತುಂಬಾ ಝಣ ಝಣಿಸುವ ಹಣ, ಐದಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಇದ್ದರೂ ಇಡೀ ಸಿಂಧನೂರು ಸೀಮೆಯ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಪಲತೆ ಅವರಿಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ತಿಮ್ಮಣ್ಣಯ್ಯನವರು ಸೂಚಿಸಿದ ಗಡುವು ಮುಗಿಯುವ ಮೊದಲೇ ಆದವಾನಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದ್ದರು. ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರು ತಂಗಿದ್ದಾಗ ಅವರಿಗೆ ದಿವ್ಯವಾದ ಸ್ವಪ್ನ ಉಂಟಾಯಿತಂತೆ. ಆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ

ಪುರಂದರದಾಸರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು 'ನರಸಿಂಹ ವಿಠಲ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತ ನೀಡಿ ಹರಿದಾಸನಾಗು ಎಂದು ಆದೇಶಿಸಿದರಂತೆ. ದೊಡ್ಡ ಲೌಕಿಕ ಅಧಿಕಾರದ ಆಸೆಯಿಂದ ಬ್ಯಾಗವಾಟ ಬಿಟ್ಟು ನರಸಪ್ಪನವರು ಆದವಾನಿ ಸೇರುವುದರಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿಸಿಬಿಟ್ಟರು ! ಈ ವಿಷಯ ಕೇಳಿದ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಯ್ಯನವರು ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಕು 'ಈಗ ನೀನು ನಿಜವಾದ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದೆ' ಎಂದು ಬೆನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿದರಂತೆ".

“ದೊಡ್ಡ ಜೀವ, ದೊಡ್ಡ ಚೇತನ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ರಾಮದೇವರು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾವು ಬ್ಯಾಗವಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದು. ಸ್ವಂತ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಪೂಜೆ ಇದ್ದಾಗ ಈ ಹುಡುಗ ಅದೇಕೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಬಂದ ?”, ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಹುಡುಗನೇ ಉತ್ತರಿಸಿದ.

“ನೀವು ಪೂಜೆ ಮಾಡುವಾಗ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೆ. ನೀವು ನೀಡಿದ ತೀರ್ಥವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ. ಅಂಗಾರ ಅಕ್ಷತೆ ಲೇಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡೋಡಿ ಬಂದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಎತ್ತಿನ ಬಂಡಿ ಹತ್ತಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮಮ್ಮ ಖಂಡಿತಾ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗೂ ಮಾನವಿಯವರೆಗೆ ಓಡೋಡಿ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಾನ್ವಿಯವರು ನನ್ನನ್ನು ಮಠದವನು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರು ಮಾನ್ವಿಗೆ ಸೇರಿದವನಿರಬೇಕೆಂದು ತರ್ಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಮಂತ್ರಾಲಯದವರೆಗೂ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆಮೇಲೆ ನೀವು ಹೇಗೋ ಕರುಣೆ ತೋರಿ ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರೆಂದು ಉಪಾಯ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸೈನಿಕರು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟರು. ನನ್ನನ್ನು ಬಲತ್ಕಾರವಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ವಾಪಸ್ಸು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಊರು ಯಾವುದು ಎಂದು ಉಬ್ಬಿಬ್ಬಿಸಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಬಾರದೆಂದು ಕುದುರೆಯ ಲಗಾಮು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಗೋಳು ಗುಟ್ಟಿಸಿದೆ, ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗ ಅಳದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಲಗಾಮು ಕೊಟ್ಟರು. ಕುದುರೆ ಜೋರಾಗಿ ಓಡತೊಡಗಿತು. ಅವರೆಲ್ಲಾ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ನೀವುಗಳು ನಮಗೆ ಎದುರು ಬಂದಿರಿ. ನೀವು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಈ ಸೈನಿಕರು ಕಹಳೆ ಊದಿದರು. ನಿಮ್ಮವರು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಶಂಖವನ್ನು ಮೊಳಗಿಸಿದಾಗ ಕಹಳೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ” ಹುಡುಗ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸೈನಿಕರು ಶಿಸ್ತಾಗಿ ನಿಂತೇ ಇದ್ದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಇದ್ದಾಗ ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಮವನ್ನು ಅವರು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹುಡುಗನನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಸೈನಿಕರೆಡೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ನೋಡಿದರು.

“ನಾವು ಬ್ಯಾಗವಾಟದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೇ, ಸಿಂಧನೂರಿನ ಸುಭೇದಾರ್ ಸಾಹೇಬರು ಬ್ಯಾಗವಾಟದ ಕುಲಕರ್ಣಿ ನರಸಪ್ಪನವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಕರೆ ತರುವಂತೆ ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನರಸಪ್ಪನವರು ಜನಪ್ರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ಅವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಹೋದಾಗ ಜನಗಳು ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದಾರೆಂದು ಹೆಚ್ಚು ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಹುಡುಗ ನಮಗೆ ಎದುರು ಸಿಕ್ಕ ಸಾಲಿ ಕಳ್ಳನಿರಬೇಕು. ಅಥವಾ ತಂದೆಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಹುಡುಗ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೋದರೆ ಕರಡಿ ಕಿರುಬಗಳ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಾನು ಇವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಮುಂದಿನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರಾಯಿತು ಎಂದು ಜಮಾದಾರ್ ಸಾಹೇಬರು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಇವನನ್ನು ಕರೆತರುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನ ನಮಗೆ ಎದುರಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ವಶಕ್ಕೆ ಈಗ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಮುಂದೆ ಹೋಗಲು ತಾವು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕು” ಹಿರಿಯ ಸೈನಿಕನೊಬ್ಬ ವಿನಂತಿಸಿದ.

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮನಸ್ಸು ಹುಡುಗನ ಕಡೆಯಿಂದ ಈಗ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯದೆಡೆಗೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಯಿತು.

“ಕುಲಕರ್ಣಿ ನರಸಪ್ಪನವರನ್ನು ಈಗ ಏಕೆ ಬಂಧಿಸುತ್ತೀರಿ” ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

“ಆದವಾನಿ ನವಾಬರಾದ ಮುಜಫರ್ ಸಿಂಗ್ ಬಹದ್ದೂರ್‌ರವರಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಗವಾಟದ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೊಬ್ಬರು ನರಸಪ್ಪನವರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ದೂರು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಅರೋಪಗಳಿದ್ದರಿಂದ ಕೂಡಲೇ ವಿಚಾರಿಸುವಂತೆ ಸಿಂಧನೂರಿನ ಸುಭೇದಾರ್ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ದರ್ಬಾರಿನಿಂದ ಹುಕುಂ

ಬಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂಧಿಸಿ ಕರೆತರುವಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ”, ಹಿರಿಯ ಸೈನಿಕ ಉತ್ತರಿಸಿದ.

“ವಿಚಾರಿಸಿ ಎಂದರೆ ಬಂಧಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತೇ ? ನವಾಬರು ಎಂದೂ ಅಂಥ ಕಠಿಣ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಸುಭೇದಾರ್ ಸಾಹೇಬರು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ದೂರು ನೀಡಿದವರು ಯಾರಂತೆ ?” ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

“ಜೋಡಿದಾರ್ ಕುಪ್ಪೇರಾಯರು.”

ಉತ್ತರ ಕೇಳಿ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಆವಾಕ್ಕಾದರು.

‘ಕುಪ್ಪೇರಾಯನೂ ಶ್ರೀ ಮಠದ ಭಕ್ತ. ದಾನ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಹೆಸರು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕೇಳಿ ಬರದಿದ್ದರೂ ಆಗಾಗ ಶ್ರೀ ಮಠಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದಂತೂ ನಿಜ. ಅಂಥವನು ನಮ್ಮ ನರಸಪ್ಪನವರ ಬಗ್ಗೆ ನೇರವಾಗಿ ನವಾಬರಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗಿ ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸಿದನೇ?’ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಯೋಚಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

“ಸೈನಿಕರೇ ನೀವೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ. ನಿಮ್ಮ ಸುಭೇದಾರ್ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಮಾನ್ವಿಗೆ ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣುವಂತೆ ಹೇಳಿ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅವಶ್ಯವೆನಿಸಿದರೆ ನಾವು ನವಾಬರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ”.

ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಕೂಡಲೇ ತಲೆ ಬಾಗಿದ ಜಮಾದಾರ.

ಅರಮನೆ ಗುರುಮನೆಗಳ ಬಾಂಧವ್ಯ ಎಷ್ಟು ಆಳವಾದುದು ! ಯಾವ ಕೋಮು ಆದರೇನು, ಯಾವ ಜಾತಿಯಾದರೇನು ?

ಶ್ರೀಸಂಸ್ಥಾನದ ಒಂದು ಮಾತು ರಾಜಾಜ್ಞೆಗೆ ತಡೆಯಾಜ್ಞೆ ನೀಡಿದಂತಾಗಿತ್ತು.

ನವಾಬರು ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ವಿನಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಸೈನಿಕರು ಮಠದಾಚ್ಚೆಗೆ ತಲೆ ಬಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಮಠವು ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಗಾಢ ನಂಬಿಕೆ ನವಾಬರಿಗೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಇಂಥ ವಾತಾವರಣ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿತ್ತು.

ಮುಂದೆ ಮುಂದಿನ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಈ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ತಿರುಚಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೋ, ಕೋಮು ಮತ ಗಲಭೆಗಳ ಆಸಕ್ತರು ಇವನ್ನು ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೋ ಅದು ಕಾಲನಾಮಕ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೇ ಸೇರಿದ್ದು.

ಈಗಂತೂ ಕುಲಕರ್ಣಿ ನರಸಪ್ಪನವರನ್ನು ಬಂದಿಸಿ ಹೊರಟಿದ್ದ ನವಾಬನ ಸೈನಿಕರು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಾತಿಗೆ ಮಣಿದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದರು.

ಶ್ರೀಸಂಸ್ಥಾನವು ಅಷ್ಟೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಶ್ರೀ ನರಸಪ್ಪನವರನ್ನು ಮಾನ್ವಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ಬರುವಂತೆ ಬ್ಯಾಗವಾಟಕ್ಕೆ ರಾಯಸ ಕಳಿಸಿತು. ಅಂಥದ್ದೇ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜೋಡಿದಾರ ಕುಪ್ಪೇರಾಯನಿಗೂ ಕಳಿಸಿ ಮಾನ್ವಿಯತ್ತ ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನವು ದಿಗ್ವಿಜಯಿಸಿತು.

೨

ಒಂದು ಸಪ್ತಾಹದ ಕಾಲ ಮಾನ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆಯ ವಾತಾವರಣ. ಊರ ಹೊರ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಂಜನೇಯ ಸ್ವಾಮಿ ಗುಡಿಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭವ್ಯವಾದ ಚಪ್ಪರ. ಒಂದು ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ವೇದಿಕೆ. ಆ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮಹಾಪೂಜೆ. ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ಜನರಿಗೆ ತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದ ವಿನಿಯೋಗ. ಸಂಜೆಯಾದರಂತೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಂಡಿತರುಗಳ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಜನರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಂಭ್ರಮ.

ಮರುದಿನ ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಪಯಣಿಸುತ್ತದೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಆ ದಿನ ಮಾಮೂಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಸೇರಿದ್ದರು. ಸಿಂಧನೂರಿನ ಸುಭೇದಾರ್ ಸಾಹೇಬರೇ ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆ ಬಂದ ಭಕ್ತರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಕ್ಕರೆ ಹಂಚಿಸಿದ್ದರು.

ಬಂದ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲಾ ಚೆದುರಿದ ಮೇಲೆ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರು ಅಲ್ಲೋಪಹಾರಕ್ಕೆಂದು ಗುಡಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು, ಸಂಸ್ಥಾನದ ದಿವಾನರು ಮತ್ತು ಎಡ ಬಲ ಸೇವಕರು ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಕಡೆ ಕುಳಿತರು. ಬ್ಯಾಗವಾಟ ನರಸಿಂಹದಾಸರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಆದೇಶ ನೀಡಲಾಯಿತು.

ನರಸಿಂಹದಾಸರು ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಯಸ ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಮಾನ್ವಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ರಾತ್ರಿ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ನೀಡುವಾಗ ನರಸಿಂಹದಾಸರಿಗೆ ಮರುದಿನವೂ ಇರುವಂತೆ ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಜೋಡಿದಾರ್ ಕುಪ್ಪೇರಾಯರು ಬರಲಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಿಂಧನೂರಿನ ಸುಭೇದಾರ್ ಸಾಹೇಬರು ಶ್ರೀಗಳವರು ಮಾನ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾರ ಕಾಲ ತಂಗುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ಕುಟುಂಬ ಸಹಿತರಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ರಾತ್ರಿ ಶ್ರೀಗಳವರಿಂದ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾಗ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆಡಳಿತದವರಿಂದ ಯಾವ ಸೇವೆ ಹಾಗೂ ಏನೇನು ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸಭೆಗೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಗ್ರಾಮಗಳಿಂದ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ಜನ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬರಲೇಬೇಕಾಗಿದ್ದು, ಬಾರದೇ ಇದ್ದವರೆಂದರೆ ಒಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ !

ಅವರೇ ಜೋಡಿದಾರ್ ಕುಪ್ಪೇರಾಯರು !

ಕಡೆಯ ದಿನ ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರು ನರಸಿಂಹ ದಾಸರೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಕರೆದು ವಿಚಾರಿಸತೊಡಗಿದರು.

“ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನವಾಬರವರೆಗೂ ದೂರು ಹೋಗಿದೆಯಂತಲ್ಲಾ. ಅಂತ ಅಪರಾಧ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ? ಶ್ರೀಮನ್ ಮೂಲರಾಮ ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದೀರಿ. ನವಾಬರ ಆಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಅಪರಾಧವನ್ನು ನೀವು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಸತ್ಯವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾನವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಅಂಥ ಘಟನೆ ನಡೆದಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗಿದ್ದರೆ

ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಿ. ಸೂಕ್ತ ನಿರ್ಣಯದೊಂದಿಗೆ ಆದವಾನಿಗೆ ನಾವು ವಿಷಯ ತಲುಪಿಸುತ್ತೇವೆ”, ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರು ವಿಚಾರಣೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

“ನವಾಬರ ಮುಂದೆ ಆತ್ಮ ವಂಚನೆಯಿಂದ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ಪಾರಾಗಬಹುದು. ವಿಫಲವಾದಲ್ಲಿ ಅವರು ವಿಧಿಸುವ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಈ ಒಂದು ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಘಾಸಿಯಾಗಬಹುದು ಆದರೆ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸವೆಯದಷ್ಟು ಪಾಪವನ್ನು ನಾನೇಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಗುರುಗಳೇ ? ಗ್ರಾಮದ ದೈನಂದಿನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನನಗೂ ಜೋಡಿದಾರ ಕುಪ್ಪೇರಾಯರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂದಿರುವುದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ನವಾಬರಿಗೆ ಅವರು ಕಳಿಸಿರುವ ದೂರು ಮಾತ್ರ ತಿರುಚು ತರ್ರೆ. ನಮ್ಮ ವಂಶದ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಆಡಳಿತ ರೀತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಿತಿರುವ ನವಾಬರು ಯಾವ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಂದರೋ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನವಾಬರಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೋಗಿ ವಿಷಯ ವಿವರಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನ ಬ್ಯಾಗವಾಟಕ್ಕೆ ಚಿತ್ತೈಸುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಶ್ರೀರಾಮ ದೇವರ ಸೇವೆ ಮುಗಿಸಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಮುಂದೂಡಿದೆ. ತಮ್ಮಿಂದ ಮಾನ್ವಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂಬ ರಾಯಸದೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಡೆದಿದೆಯೆಂಬ ವಿಷಯವೂ ತಿಳಿದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ.”

“ನಿಮಗೂ ಕುಪ್ಪೇರಾಯರಿಗೂ ಏಕೆ ಹುಟ್ಟಿತು ವೈಮನಸ್ಸು?” ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಪರವಾಗಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದವರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

“ಸಾಮಾನ್ಯ ಘಟನೆಗಳೇ ಕಾಲ ಕೆಟ್ಟಾಗ ಅರಿಷ್ಠಗಳಾಗಿ ಘಟಿಸುತ್ತವೆ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೇ. ಆ ಕುಪ್ಪೇರಾಯರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಕಾಣೆಯಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ವ್ಯವಸಾಯ ಅವರದು. ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಿಂದ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭೂಮಿ ತಾಯಿ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಒಳ್ಳೇ ಬೆಳೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಅವರ ತೋಟವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಬೆಳೆ ಪಡೆದರು. ಆ ಬೆಳೆಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ನಮೂದಿಸಬೇಕೆಂದು ಕುಪ್ಪೇರಾಯರು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ತೋಟವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದ ಶರಣ ಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ತಮಗೂ ರಿಯಾಯಿತಿ ನಮೂದಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು”.

“ಸರಿ, ಶರಣ ಬಸಪ್ಪ ತೋಟ ವಿಸ್ತರಿಸಿದಾಗ ನೀಡಿದ ರಿಯಾಯ್ತಿಯನ್ನು ಕುಪ್ಪೇರಾಯನಿಗೆ ಏಕೆ ನೀಡಲಿಲ್ಲ ?”.

“ಇಬ್ಬರು ತೋಟ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಬೆಳೆ ಇಬ್ಬರದೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ. ಭಾವಿ ನೀರಿನ ಸಮೃದ್ಧತೆಯಿಂದ ತೋಟ ವಿಸ್ತರಿಸಿದಾಗ ಮೊದಲ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಹೆಚ್ಚು ಕಂದಾಯ ವಿಧಿಸಬಾರದೆಂಬ ನಿಯಮವೇನೋ ಇದೆ. ಆದರೆ ಇಂಥ ನಿಯಮ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಬೆಳೆ ಮೊದಲ ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಫಲ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ರೈತನಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಕಂದಾಯ ವಿಧಿಸಿದರೆ ಅವನು ಎಲ್ಲಿಂದ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಾನು ? ಅಂಥ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಂದಾಯ ವಿಧಿಸುವುದಾದರೆ ಅಂಥ ಬೆಳೆ ಹಾಕುವುದನ್ನೇ ರೈತ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಾನು. ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಫಲ ಬಿಡುವ ಬೆಳೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ಅವನು ಅವಲಂಬಿಸಿಯಾನು. ಹಾಗಾದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಗತಿಯೇನು ? ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಬೆಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆದರೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ಬೆಲೆ ಕುಸಿಯುತ್ತದೆ. ಬೆಳೆದ ರೈತ ನಾಶವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇತರ ಬೆಳೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಆ ವಸ್ತುಗಳ ಅಭಾವವುಂಟಾಗಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಹಾಹಾಕಾರವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ಬೆಳೆಯು ಫಲ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಂಥ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ ರೈತನಿಗೆ ಕಂದಾಯ ರಿಯಾಯ್ತಿ ಕೊಡಲೇಬೇಕು. ಆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇಂಥ ನಿಯಮವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನಿಯಮ ಕಾನೂನುಗಳೇ ಹಾಗೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಂದಲೇ ಅವು ರಚನೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಅವನ್ನು ತಿರುಚಿ ಅಪಭ್ರಂಶಗೊಳಿಸಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಷ್ಟ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೊಸ ಕಂದಾಯ, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮೊದಲ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ತೋಟದ ಬೆಳೆಗೆ ಕಂದಾಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಿಯಮವಿದೆ. ತೋಟ ಎಂದರೆ ಬಾವಿಯ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಮರ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಂದು ಯಾರೂ ತರ್ಕಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಭೂಗರ್ಭ ಜಲವನ್ನು ಬಳಸಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಫಲ ನೀಡುವ ಬೆಳೆ ಪಡೆದಾಗಲೂ ‘ತೋಟ’ ಎಂದು ನಮೂದಿಸಿ ಕಂದಾಯ ವಂಚಿಸಿದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ದ್ರೋಹವೆಂದರೆ ಸಮಸ್ತ ಜನತೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಮೋಸ, ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಮಾಡಿದ ವಂಚನೆ. ತೋಟ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುವ ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಯೋಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಶಬ್ದ ಬದ್ಧತೆಯಿಂದ ಕಾನೂನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸದೆ ವಿಷಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಸರಿಯಾದ ಆಡಳಿತವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ”.

“ಅದು ಸರಿ, ಕುಪ್ಪೇರಾಯನಿಗೂ ಶರಣ ಬಸಪ್ಪನಿಗೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿರುವ ಭಿನ್ನತೆಯೇನು?” ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದವರ ಪ್ರಶ್ನೆ.

“ಶರಣ ಬಸಪ್ಪ ತನ್ನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಮಾವಿನ ಗಿಡ ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ. ತೆಂಗಿನ ಸಸಿ ನೆಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅವು ಸದ್ಯಕ್ಕಂತೂ ಫಲ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಹುಣಸೇ ಗಿಡಗಳೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳಿಂದಲೂ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಕುಪ್ಪೇರಾಯರು ತಮ್ಮ ತೋಟದಲ್ಲಿ ‘ತಂಬಾಕು’ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಯನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಕಂದಾಯ ನೀಡಲಿ ಎಂದು ಸರಕಾರಿ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಮೂದಿಸಿದೆ. ತೋಟ ಶಬ್ದದ ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕಿಡಿಹಿಡಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ”.

“ಈ ಕುರಿತು ನವಾಬರಿಗೆ ಅವರು ಏನೆಂದು ದೂರು ಕೊಟ್ಟಾರು ? ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಆದರೆ ನವಾಬರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟೇಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ?”

ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನರಸಿಂಹದಾಸರು ಉತ್ತರಿಸಿದರು.

“ಇಲ್ಲ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೇ, ತಮ್ಮ ತಪ್ಪು ಹೊರಬೀಳುವ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಯಾರು ಬಯಲು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕುಪ್ಪೇರಾಯ ಇಂಥ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಸಿಂಧನೂರು ಸುಭೇದಾರ್ ಸಾಹೇಬರಿಗೂ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಸುಳ್ಳು ದೂರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಅವರನ್ನು ನಾನು ಹೀನಾಮಾನವಾಗಿ ನಿಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಕಿವಿಯೂದಿ ಅವರನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಕೆರಳಿಸಿಯೂ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಜನರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಒಲವು ಇರುವುದೆಂದೂ, ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನವಾಬರು ನನ್ನನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದೂ ಆತ ಸುಮ್ಮನಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಆದರೆ ಈಗ ನವಾಬರು ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಈಗ ಮುಂದುವರಿಸಿರಬೇಕು”.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಮನದಿಂಗಿತವನ್ನು ಅರಿತು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಂಡಿತರು ಆಗಾಗ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ವಿಷಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ನರಸಿಂದ ದಾಸರು ವಿವರಿಸತೊಡಗಿದರು.

“ಪಕ್ಕದ ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಲಿ ನಿಜಾಮುದ್ದೀನ್ ಎನ್ನುವ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬರು ನನ್ನ ಬಳಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ತಂದೆಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ವಿಚಿತ್ರವೆನಿಸಿದ ರೋಗ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು. ಕೆರೆದು ಕೊಂಡಾಗ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಒಸರುತ್ತಿತ್ತು. ಏನೆಲ್ಲಾ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿದರೂ ಗುಣವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಈ ಭಾಗದಿಂದ ಹೋದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಬ್ಬರು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದ ಗಂಧವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ತಿಳಿಸಿದರಂತೆ. ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ಗುಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ”.

“ನೀವು ಏನು ಔಷಧಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?”, ಪ್ರಶ್ನೆ.

“ನಾನೆಲ್ಲಿ ಔಷಧಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಗುರುಗಳೇ ? ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಲೇಪಿಸಿದ ಶ್ರೀಗಂಧ ಹಾಗೂ ಆತನಿಗೆ ಏರಿಸಿದ್ದ ತುಳಸಿ ದಳಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮೈಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗ ಸೇವಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಅದು ಗುಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಆಗಾಗ ಬಂದು ಅವನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆತನ ನಂಬಿಕೆ ಆತನಿಗೆ. ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹ ಸ್ವಾಮಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಕರುಣಿಸಿರಬೇಕು. ಗುಣ ಕೊಡುತ್ತಿದೆಯಂತೆ. ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯದ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಆ ಕುಪ್ಪೇರಾಯ ನವಾಬರ ಮುಂದೆ ರಂಗು ರಂಗಾಗಿ ಹೇಳಿರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ದರ್ಬಾರು ಇಂಥ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದೆ”.

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ವಿಷಯವೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

ತನ್ನ ಅಪರಾಧ ಹೊರಬೀಳುತ್ತದೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕುಪ್ಪೇರಾಯನು ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಯಸಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಬಂದು ವಿವರಿಸಲು ಈ ಒಂದು ವಾರದ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ನವಾಬರ ದರ್ಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮುಂದೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಲು ಆತನ ಸಂಸ್ಕಾರ

ಅಡ್ಡಿ ಪಡಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವು ನವಾಬರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ನೀವು ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿ” ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ನೀಡಲು ಕೈ ಚಾಚಿದರು.

ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಮುಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

“ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರಿಯೆನ್ನುವುದು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಹರಿಗೋಲು ಇದ್ದಂತೆ. ಭಾರಿ ಭಾರಿ ಅಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟ ಹಡಗು ಏಳುತ್ತಾ ಬೀಳುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಿರಬೇಕು. ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಮ್ಮಿಯಾದರೂ ಹಡಗು ಮಗಚಿ ಬೀಳುವ ಸಂಭವ ಹೆಚ್ಚು. ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುವವನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅದೇ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಗುರುಗಳೇ ಅಂಥ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಈಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ ಈ ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾ ಜೀವಿಸಲು ನಾನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪರಮಾತ್ಮ ನನಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಸ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ನನಗೆ ಇರುವವನು ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ. ಅವನ ಸುಖೀ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಈಗಿರುವ ಆಸ್ತಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಶೇಷಾಯುಷ್ಯವನ್ನು ಹರಿಗುರಗಳ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದೇನೆ”.

ನರಸಿಂಹದಾಸರು ಇನ್ನು ಏನೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೋ ಆಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವರ ಚಿರಂಜೀವಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಓಡೋಡಿ ಬಂದು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಬಳಿ ಕುಳಿತ. ಈ ಎಂಟು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರೊಂದಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಲುಗೆ ಬೆಳೆದಿತ್ತು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ನೀರು ತೋಡಿಕೊಡುವುದು, ಅವಶ್ಯವೆನಿಸಿದಾಗ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಂದು ಮುಂದಿಡುವುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಉತ್ತತ್ತಿ, ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆ ಸದಾ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಮಹಾಪೂಜೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾಗಟೆ ಬಾರಿಸುವುದು, ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಇಂಥ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಸಂಸ್ಥಾನ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೂ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದ.

ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಹುಡುಗನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತು ತೆಗೆದರು.

“ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗ ಬಹಳ ಚೂಟಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲಿಯುತ್ತಾನಂತೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನ ದಿವಾನರು ಘನ ಪಂಡಿತರೂ ಆದ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಇವನನ್ನು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ಶ್ಲೋಕ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರೂ ಒಂದೇ ಸಲಕ್ಕೆ ಕಲಿತು ಬಿಡುತ್ತಾನಂತೆ. ಗುರುಗಳಿಗೆ ಕೀರ್ತಿ ತರುವ ಹುಡುಗ ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮಗೂ ಇವನ ವರ್ತನೆ ಬಹಳ ಹಿಡಿಸಿದೆ. ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಇವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣವೇ ?”

ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಈ ಕೋರಿಕೆ ಕೇಳಿ ನರಸಿಂಹದಾಸರು ಒಮ್ಮೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದರು. ಕಡೆಗೆ ಹುಡುಗನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ “ನೀನು ಆ ಕಡೆ ಹೋಗು ಶ್ರೀನಿವಾಸಾ, ದೊಡ್ಡವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಹಾಗೆ ಕುಳಿತು ವಿಷಯ ಕೇಳಬಾರದು” ಎಂದರು.

ಹುಡುಗ ಎದ್ದು ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ದೂರ ಹೋದ.

ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಮಗ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸತೊಡಗಿದರು.

“ನನಗೆ ಬೇಗ ಮದುವೆಯಾದರೂ ಮಕ್ಕಳು ಬೇಗ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಬಹಳ ಸೊರಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವಕ್ಕೆಂದು ನಾನು ತಿರುಪತಿಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಅವಳ ಅರೋಗ್ಯ ಬಹಳ ಕುಸಿದಿದ್ದರೂ ತಾನೂ ಬರುವುದಾಗಿ ಹಠ ಹಿಡಿದಳು. ವಯಸ್ಸಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗದಿದ್ದರೆ ಶ್ರೀಘ್ರ ಕೋಪಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಹಸು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ರಚ್ಚೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಹಸು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿದರೂ ಸುಧಾರಿಸಬಹುದು. ಮಕ್ಕಳಾಗದ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ.

ಸುತ್ತಲಿದ್ದವರು ಒಮ್ಮೆ ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಕರು. ನರಸಿಂಹದಾಸರು ಮಾತು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.

“ಎಲ್ಲಾ ಹೆಂಗಸರು ಹಾಗೆ ಶೀಘ್ರ ಕೋಪಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಪೂರ್ತಿ ಹತಾಶರಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ನಿರೀಪ್ತರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ವ್ಯವಸಾಯ ನಮ್ಮದು. ಹದಿನೆಂಟು ಎತ್ತುಗಳ ಬೇಸಾಯ. ಹಟ್ಟಿಯ ತುಂಬಾ ದನಕರುಗಳು, ಮನೆಯ ಆಳು ಕಾಳುಗಳು,

ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಹುದ್ದೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಆಗಾಗ ಧಾವಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗ, ಕುಟುಂಬ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿಭಾಯಿಸಲೇ ಬೇಕಾದ ಅತಿಥಿ ಅಭ್ಯಾಗತರ ಸಮೂಹ - ಮನೆಯ ಹೆಂಡತಿ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳಾದರೆ ಗೃಹಸ್ಥನ ಗತಿಯೇನು ? ಆದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವಳನ್ನು ತಿರುಪತಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯೆ. ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಅಲಿಪಿರಿ ಅಥವಾ ಆದಿ ಪದದ ಬಳಿಯೇ ಅವಳು ತಲೆ ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದಳು. ಮುಖಕ್ಕೆ ನೀರು ಚಿಮುಕಿಸಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯೆ. ಗಾಳಿ ಗೋಪುರದ ಬಳಿ ತುಂಬಾ ವಾಂತಿಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಅನಂತರದ ಅವಳ ಲವಲವಿಕೆ ನೋಡಿ ನನಗೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರಿ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನನಗಿಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಹತ್ತಿದಳು. ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿತೋ ಅವಳಿಗೆ ಆ ಶಕ್ತಿ ! ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣರೇ ಅವಳಿಗೆ ಆ ಶಕ್ತಿ ನೀಡಿರಬೇಕು. ಬೆಟ್ಟ ಹತ್ತಿ ಬೇಡಿ ಆಂಜನೇಯನ ದರ್ಶನವಾದೊಡನೆ 'ಫಲ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ' ಎಂದು ನನಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು”.

ಸ್ವಾಮಿ ಪುಷ್ಕರಣಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಜ್ಞಾನದಾಯಕ ಮೂರುತಿ ಶ್ರೀ ಭೂ ವರಹ ಸ್ವಾಮಿಯ ದರ್ಶನ ಹೊಂದಿ, ಆತನ ಇನ್ನೊಂದು ಆನಂದ ಪ್ರದಾಯಕ ರೂಪವಾದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ದರ್ಶನ ಪಡೆದವು.

‘ಖಂಡಿತಾ ಆತ ಈ ಸಲ ಫಲ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ’ ಎಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವಳು ಹೇಳಿದಾಗ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಫಲದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇವಳಿಗೆ ? ಆತನ ದರ್ಶನ ಫಲಕ್ಕಿಂತ ಮತ್ತೊಂದು ಫಲ ಬೇಕೆ ? ಎಂದೂ ಯಾರನ್ನೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಏನೂ ಕೇಳಿರದ ಅವಳು ದೇವರಲ್ಲಿ ಏನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ?”

ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವದ ಹತ್ತು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಾವು ಮರುದಿನ ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿದ್ದೆವು. ಆಗ ಅವಳಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ವಪ್ನವಾಯಿತಂತೆ. ಅದನ್ನು ಅವಳು ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದಾಗ ನನಗೇನೂ ಅದರ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.

“ಏನು ಸ್ವಪ್ನವಂತೆ ?” ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದವರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

“ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನನ್ನು ಬಂಜೆಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಡ. ಒಂದು ಪುತ್ರ ಸಂತಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡು ಎಂಬ ಹರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವಳು ತಿರುಪತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಳಂತೆ. ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವಾಗಲೂ ಅದೇ ಅವಳ

ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾಗಿತ್ತಂತೆ. ಆ ದಿನ ಬಿದ್ದ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿ ನಿಂತು ದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟ. ಆತನ ಪಾದ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಆಂಜನೇಯ ಸ್ವಾಮಿ ಕರ ಜೋಡಿಸಿ ವಿನಮ್ರನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಜಗಜ್ಜನನಿ ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಆರತಿಯ ತಟ್ಟೆ ಆತನ ಪಾದದ ಬಳಿ ತಂದಾಗ ಸಣ್ಣ ಕಿಡಿಯೊಂದು ಆ ಸನ್ನಿಧಿಯಿಂದ ಹೊರ ಬಂದಿತಂತೆ. ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣದೇವರು ಆ ಕಿಡಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಸೆದು ಬಿಟ್ಟರು. ಅದು ಜ್ವಾಜ್ಜಲ್ಮಮಾನವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ ಮೇಲ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಹಾಗೆ ಆಕಾಶದತ್ತ ಎಸೆಯುವ ಮುನ್ನ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಕೈಚಾಚಿದಳಂತೆ. ತನ್ನ ಕೈಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡದೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಸೆದ ಆಂಜನೇಯ ಸ್ವಾಮಿ, ಮೂವತ್ತೆರಡು ಸಲ್ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶ್ರೀಮನ್ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಈಕೆಯನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ, 'ನೀನನ್ನು ಹೋಗು' ಎಂದು ಹೇಳಿದರಂತೆ".

ತನಗೆ ಬಿದ್ದ ಈ ರೋಮಾಂಚಕ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಅವಳು ಬಿಡಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದರೂ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಡದೆ ಆಕಾಶದಡೆಗೆ ಎಸೆದದ್ದು ಶುಭ ಸೂಚನೆಯಲ್ಲವೆಂಬ ಭೀತಿಯನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಳು.

ಶ್ರೀರಮಣಿ ಕರಕಮಲ ಪೂಜಿತ ಚಾರು ಚರಣದ ಬಳಿಯಿಂದ ಬಂದ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ವಾಯು ದೇವರು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಸೆದಿದ್ದಾದರೂ ಏಕೆ ?

ನನಗೂ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮೂವರೂ ದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಅಶುಭವಾಗುವುದಾದರೂ ಎಲ್ಲಿಂದ ? ಶುಭ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಹೇಗೆ ಶುಭ ? ನನಗೆ ವಿವರಿಸಲು ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಯೋಚನೆಯಿಂದಲೇ ವಾಪಸ್ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದೆವು. ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದು ಅಲುಮೇಲು ಮಂಗಾಪುರದಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದಾಗ ನನಗೂ ಒಂದು ಸ್ವಪ್ನವಾಯಿತು. ಗಗನದ ಆಚೆ ಇದ್ದ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ತಾಯಿ ಪದ್ಮಾವತಿ ಅದನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಎಳೆದು ಮೇಘ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಆ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ನಗುನಗುತ್ತಾ ಆ ತಾಯಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾದಳು. ನಮಗೆ ಸಂತಾನ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡತೊಡಗಿತು. ಅದೇ ವ್ಯಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾವು ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು. ರಾಯರ ಬೃಂದಾವನದ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಏನು ಈ ಮುಂಡಿಗೆ ? ಏನು ಈ ಒಗಟಿನ

ಅರ್ಥ ? ಗುರು ಸಾರ್ವಭೌಮಾ, ಶ್ರೀಮನ್ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ಸರ್ವಮೂಲ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ರಚಿಸಿದ ಶ್ರೀಮನ್ ನ್ಯಾಯ ಸುಧಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಾರಾರ್ಥವನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಮೃತ ತರ್ಕ ತಾಂಡವ, ಚಂದ್ರಿಕಾ, ಪರಿಮಳಾದಿ ನಾನಾ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದವರು ನೀವು. ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣದೇವರು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವ ಈ ಒಗಟನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ನೀವೇ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೆ.

ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ನನಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ವಪ್ನವಾಯಿತು. ಶ್ರೀ ರಾಯರು ದರ್ಶನ ನೀಡಿದರಾದರೂ ವಿಷಯ ವಿವರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದ ಸ್ವಪ್ನದ ಭಾಗವನ್ನೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು.

ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

“ಮಂತ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಸ್ವಪ್ನವೇನು ?”

ಮಠದ ಪಂಡಿತರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.

ಮೇಘ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಯರು ಕೆಳಗೆ ಎಳೆದು ಅದನ್ನು ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟರು. ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ಇಳಿದ ಆ ಜ್ಯೋತಿ ಹಿರಿಹಿರಿದಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಹೋಗಿ ಕಿರಿಕಿರಿದಾಗುತ್ತಾ, ಒಂದು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಮಾಯವಾಯಿತು. ‘ತೆಗೆದುಕೊ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ’ ಎಂದು ರಾಯರು ಹೇಳಿ ನಗು ನಗುತ್ತಾ ಅಂತರ್ಧಾನವಾದರು. ನನಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಸಮಸ್ಯೆ, ಏನು ಅರ್ಥ ಈ ಸ್ವಪ್ನಕ್ಕೆ ? ರಾಯರ ಅನುಗ್ರಹದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹೇಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ?

ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಇನ್ನೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ,

“ಜ್ಯೋತಿಯಂಥ ಪ್ರಕಾಶದ ಉಂಡೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಕೊಡದೆ ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು ರಾಯರ ಕ್ರಮವನ್ನು ನೀವು ಅನುಗ್ರಹವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಿರಾ ?” ಮಠದ ದಿವಾನರಾದ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿ ಮುಸಿ ಮುಸಿ ನಕ್ಕರು. ಅವರಿಗೆ ವಿಷಯ ಹೊಳೆದು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

“ಖಂಡಿತಾ ಅದು ರಾಯರ ಅನುಗ್ರಹವೇ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ವಪ್ನ ಏಕೆ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು?”

“ಮತ್ತೇನು ಸ್ವಪ್ನ ?”

“ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದೆವು. ಆ ದಿನ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀಪುರಂದರ ದಾಸರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಜ್ಯೋತಿಯುಕ್ತವಾದ ಆ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ನನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟರು”. ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಭಾವತನ್ಮಯಗೊಂಡು ಇನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಾಮಿಗಳು “ಸಾಕು ನರಸಿಂಹ ದಾಸರೇ ತಿರುಪತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ಸ್ವಪ್ನಗಳ ಸರಣಿ ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಪ್ನವಾಗಿರಲೇಬೇಕು. ಆ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ನಾವು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯ ಬಳಿ ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಸ್ವಪ್ನವಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ ?”

ನರಸಿಂಹದಾಸರು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು.

“ಹೌದು ಗುರುಗಳೇ, ನಮ್ಮ ಊರಿನ ರಂಗನಾಥ ಸ್ವಾಮಿ ಸ್ವಪ್ನದರ್ಶನ ನೀಡಿ ನೀವು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಮಾಡಿದ. ನನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ದಿವ್ಯ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ತೆಗೆದು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಶರೀರ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ! ಏನು ಇದರ ಅರ್ಥ ?”

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪಂಡಿತರಾಗಲೂ ಈ ಸ್ವಪ್ನ ಸರಣಿಯ ವಿಷಯ ಬೇಗ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಇದರ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

ಪ್ರತಿ ಜೀವಿಯ ಜನನಕ್ಕೂ ಈ ಐದು ಹಂತಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಪ್ರತಿ ಜೀವಿಯೂ ತನ್ನ ಜನ್ಮದ ಸಾಧನೆಯ ನಂತರ ಕೆಲವು ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೂಪದಿಂದ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಮೇಘಗಳ ಆಚೆಗೆ - ಬಹಳ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆದರೆ ರಾಹು ಮಂಡಲದ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಜೀವಿ ಮೇಘಮಂಡಲಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮೇಘಗಳ ಮೂಲಕ ಸುರಿಯುವ ಮಳೆಯ ದ್ವಾರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಓಷಧದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಆಹಾರ ರೂಪವಾದ ಧಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಜೀವಿಯು ಪುರುಷ ಶರೀರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ತಂದೆಯ ಗರ್ಭ ಶರೀರ ವಾಸವೇ ಜೀವಿಯ ಚತುರ್ಥ ಹಂತ. ಅನಂತರ ಅದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಗರ್ಭವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸ್ವಪ್ನವಾದ ಪಾರ್ಥಿವ ಶರೀರ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಸೃಷ್ಟಿ ರಹಸ್ಯದ ಈ ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಪ್ರಾಣದೇವರು, ರಾಘವೇಂದ್ರ ಗುರು ಸಾರ್ವಭೌಮರು ಹಾಗೂ ಪುರಂದರ ದಾಸರ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ನಿನ್ನ ಮಗನು ಈ ಪಂಚ ಹಂತಗಳ ಮೂಲಕ ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಈ ಪ್ರಮೇಯ ರಹಸ್ಯ ಅರಿತು ತನ್ನ ಸಾಧನಾ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞವನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನಿಸುವ ಭಕ್ತೋತ್ತಮನೊಬ್ಬನು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯಂತೂ ಈ ಸ್ವಪ್ನಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮನ್ ಮೂಲರಾಮನಾದ ಶ್ರೀ ತಿರುಮಲರಾಯನ ಪಾದ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಾ ನಿರತವಾಗಿದ್ದ ಹಿರಿಯ ಚೇತನವೊಂದು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬಂದಿದೆ.

ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ವಪ್ನಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಮೇಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ನರಸಿಂಹದಾಸರನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು “ಧನ್ಯ ಜೀವಿಯಪ್ಪಾ ನೀನು. ಮಾಧ್ವ ಕುಲಾಂಬರದ ಚಂದ್ರಮನ ಉದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪುರುಷನಾಗಿದ್ದಿ” ಎಂದು ತಲೆ ನೇವರಿಸಿದರು.

“ಈ ಸರಣಿ ಸ್ವಪ್ನಗಳ ನಂತರ ನಿಮಗೆ ಸಂತಾನವಾಯಿತು. ಆಗ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿಗೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದಿರಲ್ಲವೇ ?” ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೇಳಿ “ಪ್ರತಿಭೆಯ ದಿವ್ಯ ಸೆಲೆ ಮಹಾನದಿಯಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸಲು ನಮ್ಮ ಮಠಕ್ಕೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಬಂದಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗನನ್ನು ನಾವು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಬೆಳೆಯಲಿ” ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಗೆಗಾಗಿ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದರು.

ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಮೌನ ವಹಿಸಿದರು.

“ಪ್ರತಿಭೆ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಬರುತ್ತದಾದರೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಭಾಹೀನವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ವಸ್ತುವೊಂದರ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಪಡಿಯಚ್ಚು ಯಂತ್ರವಾಗಬಹುದಷ್ಟೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯೇ ಪಾಂಡಿತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಪ್ರತಿಭೆ ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುವ ನೆರೆಯಂತಾದೀತೇ ವಿನಹ ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ನದಿಯಂತಾಗಲಾರದು. ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಭೆಗಳು ಸಮನ್ವಯಗೊಂಡಾಗ ಚಿನ್ನದ ಹೂವಿಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಪರಿಮಳ ಸೇರಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗನ ಮಾತುಕತೆ, ಆಟಪಾಠಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಮಹಾಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಹುಡುಗ ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳು ಅವನ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಬಾರದು. ಅವನನ್ನು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಕಳಿಸಿಬಿಡಿ” ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಾತಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದರು.

ಈ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಇರಿಸು ಮುರಿಸು ಉಂಟಾದರೂ ಕೂಡಲೇ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೇಳತೊಡಗಿದರು.

“ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಕ್ಕಳಾಗದಿದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಶೀಘ್ರ ಕೋಪಿ ಇಲ್ಲವೆ ಭಗ್ನ ಹೃದಯಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆಂದು ತಮಗೆ ಮೊದಲೇ ವಿವರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗೆ ಆಕೆಗೆ ಉಂಟಾದರೂ ಆ ಮನಸ್ಥಿತಿ ದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳಾದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ವಭಾವ ವಿಚಿತ್ರ ತಿರುವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪತಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಪತ್ನಿ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಿಂತ ಮಗುವಿಗೆ ಉತ್ತಮ ತಾಯಿಯಾಗಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಪತ್ನಿಯಾಗಿ

ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವಲಂಬನ ಸ್ವಭಾವ ಮಗುವಾದ ಮೇಲೆ ಆಧಾರ ನೀಡುವ ಆಸರೆ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅಧಿಕಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮಗುವಿಗೆ ತಾನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಡೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಭ್ರಮೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮಗು ದೊಡ್ಡದಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕಾದ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದೇ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ನಮ್ಮ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಈಗ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ವರ್ಷದವನಾಗಿದ್ದು ಬ್ಯಾಗವಾಟದಿಂದ ಮಾನ್ವಿಯವರೆಗೆ ಓಡಿ ಬರುವಷ್ಟು ಸಮರ್ಥನಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನ ತಾಯಿಗೆ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಇಳಿಯುವಾಗ ಮಗು ಎಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಡುತ್ತದೋ ಎನ್ನುವ ಭಯ ಇನ್ನೂ ಹೋಗಿಲ್ಲ” ನರಸಿಂಹದಾಸರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಮಾತು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

“ಅದೆಲ್ಲಾ ಸರಿ : ನರಸಿಂಹ ದಾಸರೇ, ‘ತಾಯಿ’ ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಸ್ವಭಾವಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ತಾಯಿ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ನಾಮ ಪದ ಹಲವಾರು ವಿಶೇಷಣಗಳ ಒಂದು ಸಮೂಹ. ಹಸುಗೂಸು ಆಗಿರುವಾಗಲೇ ಪೂತನಿಯಂಥ ರಾಕ್ಷಸಿ, ಶಕಟಾಸುರನಂಥ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸಂಹರಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆಯೂ ತಾಯಿ ಯಶೋಧೆಗೆ ಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಭೀತಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ ! ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿ ಬಿದ್ದಾನು ಎಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ಸ್ವಭಾವವೇ ಅಷ್ಟು ಬಿಡಿ. ಆದರೆ ತಾಯಿಗೆ ಅಗಲಿಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ಮಗನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ವಿವೇಕವುಳ್ಳ ಯಾವ ತಂದೆಯೂ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಗನು ವಿದ್ಯಾವಂತನಾದಾಗ ಯಾವ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಆನಂದವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ? ಅಂಥ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಥ ತ್ಯಾಗ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಶ್ರೀ ಮಠದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡು ನಾಳೆ ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗ ಬಂದಾಗ ಆಕೆಗೆ ಆನಂದವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ?” ಆಚಾರ್ಯರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

‘ಇಲ್ಲ’ ಎಂದು ನುಡಿದು ಬಿಟ್ಟರು ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು.

ಅವರ ಉತ್ತರದಿಂದ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪರಿವಾರ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಆವಾಕ್ಕಾಯಿತು. ನರಸಿಂಹ ದಾಸರೇ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

“ಆಕೆಯ ಆರೋಗ್ಯ ಅಷ್ಟೇನೂ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ಮೊನ್ನೆ ನೀವೆಲ್ಲಾ ಬಂದಾಗ ಆಕೆ ಅಷ್ಟು ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಓಡಾಡಿದ್ದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ. ಇಲ್ಲವೇ ಶ್ರೀ ಮೂಲರಾಮಚಂದ್ರ ದೇವರೇ ಆಕೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಶಕ್ತಿ ನೀಡಿರಬೇಕು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆಕೆ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಹಲವೊಮ್ಮೆ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀನಿವಾಸನೇ ಆಕೆಯನ್ನು ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮಗನ ಈ ಸೇವೆ ಆಕೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಶಕ್ತಿ ನೀಡುತ್ತಿದೆಯೇನೋ ! ತನಗೆ ಅಂತ್ಯಕಾಲ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಆಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದಾಳೆ. ದೀರ್ಘ ಕಾಲದ ನಂತರ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನ ಬಗ್ಗೆ ವಿಪರೀತ ಮೋಹ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಮಗನು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಕ್ಕೆ ಕುಳಿತರೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಕೂಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಉಣ್ಣುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ತಾನೇ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಅಡುಗೆಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ ಬಡಿಸಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವನು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆಕೆಯ ಕ್ಷೀಣವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಒಸರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಬಲಹೀನತೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಮಗನ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಕಣ್ಣು ತೆಗೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಮಗುವನ್ನು ಗರ್ಭದಿಂದ ಹೇಗೆ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದಳೋ ಏನೋ, ಈಗಂತೂ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ವೈದ್ಯರು ಬಾಯಿಯ ಮೂಲಕ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕಳಿಸುವ ಔಷಧದಿಂದ ಅವಳು ಬದುಕಿದ್ದಾಳೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ‘ಅಮ್ಮಾ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕಿವಿಯ ಮೂಲಕ ಹೋಗುವ ಔಷಧವಾಗಿ ಆಕೆ ಉಳಿದಿದ್ದಾಳೆನೋ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕಾಲನ ದೂತರು ಕರೆಯ ಬಂದಾಗ ಯಾರೂ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬದುಕಿರುವಾಗ ಆಕೆಯ ಶಕ್ತಿಯಂತೂ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀನಿವಾಸನೇ. ಪುತ್ರ ರೂಪದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗಿಂತ ಜಗವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸನೆಡೆಗೆ ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದೇಕೋ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ” ನರಸಿಂಹ ದಾಸರ ಧ್ವನಿ ಗದ್ದದಿಸ ತೊಡಗಿತು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ವಿಷಯ ಅರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಹುಡುಗನನ್ನು ಕಳಿಸುವಂತೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತಾಯಿಸಲು ಅವರು ಇಚ್ಛಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರೇ ಹೇಳಿದರು “ಈಗಂತೂ ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲವೂ ಕೂಡಿ

ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವನನ್ನು ಬಿಡದೆ ಮೇಲೆತ್ತಬೇಕಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತಮಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಆಚಾರ್ಯರೇ”.

“ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆ ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆಯೇ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಗುರು ಸಾರ್ವಭೌಮರು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನೇ ನಿಮಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತಾವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಾದರೆ ಅದು ಶ್ರೀ ಹರಿವಾಯುಗಳ ಚಿತ್ತವೇ ಸರಿ” ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ವಿನೀತರಾಗಿ ನುಡಿದರು. ಆದರೆ ಆ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ದೃಢತೆಯಿತ್ತು.

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ನರಸಿಂಹ ದಾಸರಿಗೆ ಫಲ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ನೀಡುತ್ತಾ “ಲೌಕಿಕವಾಗಿ ಒದಗುತ್ತಿರುವ ಅಘಾತಗಳಿಗೆ ನೀವು ಯೋಚಿಸಬೇಡಿ. ನಿಮಗಿನ್ನೂ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಾಧುವೂ ಅಲ್ಲ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಬಂದ ವಿಪತ್ತನ್ನು ನಾವು ಆದವನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಿಮ್ಮಂಥ ಸಾತ್ವಿಕರ ವೃತ್ತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಕುಪ್ಪೇರಾಯನಿಗೆ ಅದಾವ ಗತಿ ಕಾದಿದೆಯೋ ಆ ರಾಮಚಂದ್ರ ಪ್ರಭುವಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ಈಗಂತೂ ನೀವು ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರತರಾಗಿ. ಮನದ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ವೃತ್ತಿ ತೊರೆಯಬೇಕೆಂಬ ನಿಮ್ಮ ಈಗಿನ ಯೋಚನೆ ಸಮಂಜಸವಾದುದಲ್ಲ. ಹರಿಗುರುಗಳ ಸೇವೆಯೆಂದರೆ ಮೂಗು ಮುಚ್ಚಿ ಕೂಡುವುದಲ್ಲ. ಈ ಜಗತ್ತು ಮಿಥ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುವವರು ಬೇಕಾದರೆ ಅಂಥ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು. ಈ ಜಗತ್ತು ಸತ್ಯ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಯಾವಾಗ ಜಗತ್ತು ಸತ್ಯವಾದುದು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡವೋ, ಈ ಜಗ ಚಕ್ರದ ಚಾಲನೆಗೆ ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿ, ನಾನಾ ಮಜಲುಗಳು ಅಷ್ಟೇ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು. ‘ಅವರವರಿಗೆ ಅವರವರ ಗತಿಯ ನೀಡಲೋಸುಗ’ ಭಗವಂತ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಜೀವಿಗಿರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ. ಅದನ್ನೂ ಅವನೇ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯದ ಅರಿವು ಪ್ರತಿ ಜೀವಿಗೂ ಇರಬೇಕು. ಸುತ್ತ ಐದು ಗ್ರಾಮಗಳ ಕುಲಕರ್ಣಿಕೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಭಗವಂತ ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿರುವ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದನ್ನು ಆತನೇ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನೀವು ನಿರುತರಾಗಿ. ಆಗಲೇ ದೈನಂದಿನ ಕರ್ಮವೂ ಒಂದು ಪೂಜೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅನಿವಾರ್ಯವಾದಾಗ ಅವನೇ ನಾನಾ ವ್ಯೂಹಗಳನ್ನು ಹೆಣೆದು ಈ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನ ನಿವೃತ್ತಿಗೊಳಿಸಿಯಾನು. ಆಗಲೂ ಅದನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ. ಈಗ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ. ಹೆಂಡತಿಯ

ಆರೋಗ್ಯ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗನಿಗೆ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ. ಮುಂದಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಗುರು ಸಾರ್ವಭೌಮರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಬಿಡೋಣ”.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ನೀಡಿದ ಫಲ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಭಯ ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ತಮ್ಮ ಮಗ ಶ್ರೀನಿವಾಸನೊಂದಿಗೆ ಬ್ಯಾಗವಾಟಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದರು.

೨

ಹತ್ತು ವರ್ಷವೂ ಸರಿಯಾಗಿ ತುಂಬಿರದ ಪುಟ್ಟ ಪೋರ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದು, ತಂದೆಗೆ ಶುಭದ ಸರಮಾಲೆಯನ್ನೇ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು.

ಮಗು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಯಾವುದೋ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿದವನಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಭಿಕ್ಷೆಯಿದ್ದು, ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ಬಿಟ್ಟು ಮಾನ್ವಿಯಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೂ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆಂಬ ಅವನ ವಿಶ್ವಾಸ ಬಾಲಿಶ ಕಲ್ಪನೆಯೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಕ್ಷಯ ಪಾತ್ರೆಯಿದ್ದಂತೆ ಎಂಬ ಅವನ ನಂಬಿಕೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲದ್ದೇನೂ ಅಲ್ಲ.

ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಅವನ ಆಸೆ ಆಗ ಈಡೇರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ‘ಅಣ್ಣನನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬ ಅವನ ಮಾತು ಅಪರಾಧ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ನುಡಿದ ಮಾತೇನೋ ಹೌದು.

ಅವನೇನೋ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದ.

ಬ್ಯಾಗವಾಟ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿದ್ದು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೇಂದು. ಆದರೆ ಅವನು ಹಾಗೆ ಓಡಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಿಂಧನೂರು ಸೈನಿಕರ ಕೈಗೆ ಅವನು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವ ಕೆಲಸ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ

ದರ್ಶನ ಭಾಗ್ಯ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಎದುರು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಅನಂತರ ಸೈನ್ಯ ಬ್ಯಾಗವಾಟಕ್ಕೆ ಪಯಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಲ್ಲಿ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ತಂದೆ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರ ಬಂಧನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನೇನೋ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿದ್ದು ನಿಜ. ಆದರೂ ಅವನ ಈ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ತಂದೆಯ ಬಂಧನ ತಪ್ಪಿತು. ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಧರ್ಮಪ್ರಭುಗಳಿಂದ ಫಲ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಪಡೆದು ಧನ್ಯ ಭಾವ ತಳೆದರು.

ಜೀವನದಿ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಹರಿದ ತಾಣ ತನುವು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಹಿಸಿ ಪ್ರದೇಶ ಪಾವನವಾಗುತ್ತದೆ.

೪

ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ವಾಪಸ್ ಬ್ಯಾಗವಾಟಕ್ಕೆ ಕರೆ ತಂದರು. ಅವರ ಮನೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಆಂಜನೇಯ ಸ್ವಾಮಿ ಗುಡಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಪ್ರಧಾನ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡಿತು.

ಆ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಂಜನೇಯನಿಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಬಾಲಕ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ತೃಪ್ತಿ. ಊರ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ತುಳಸಿ ದಳ, ಹೂಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ತರುವುದು ಅವನಿಗೆ ಖುಷಿ ಕೊಡುವ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲೊಂದು.

ತಂದೆ ವಿಧವಿಧದ ಹೂಗಳನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಪೋಣಿಸಿ ಸುಂದರ ಹಾರವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ಅವನ ಚಾತುರ್ಯಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ತಾಯಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೀಣಿಸಿದಾಗಿನಿಂದ ಮನೆಯ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಆಂಜನೇಯನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ರಂಗೋಲಿ ಹಾಕುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವನೇ ವಹಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ.

ರಂಗೋಲಿಯನ್ನು ಚುಕ್ಕೆ ಚುಕ್ಕೆಗಳಾಗಿ ಇಟ್ಟು ಅನಂತರ ಗೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸೇರಿಸುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವು ಸುಂದರ ಚಿತ್ರಗಳಾಗಿ ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಗ್ರಾಮದ ಜನಗಳಿಗೆ ಅವನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ಒಂದು ಸಂಭ್ರಮ. ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ರಂಗೋಲಿ ಹಾಕುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಗುಡಿಗೆ ಬರುವುದೊಂದು ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ದಿನಚರಿಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಅದೊಂದು ಪಾಠಶಾಲೆಯೆಂದು ಅವರು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವವರು ಹಿರಿಯರಿರುತ್ತಾರೆ. ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದವರು ಕಿರಿಯರಿರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಆದರೆ ಬ್ಯಾಗವಾಟದ ಈ ಮಹಿಳೆಯರ ಶಾಲೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧ. ಬೋಧಿಸಿ ತೋರಿಸುವವ ಬಾಲಕನಾದರೆ ಕಲಿಯ ಬರುತ್ತಿದ್ದವರು ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿದ ಮಹಿಳೆಯರು.

ಬಾಲಕ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುವಿಗೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಭಾಗ. ಎಡೆಬಿಡದೆ ಒಂದಲ್ಲದ ಒಂದು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಆನಂದ

‘ಗೋಲಿ ಆಡೋಣ ಬಾರೋ’ ಎಂದು ಓರಿಗೆಯ ಹುಡುಗರು ಆಟಕ್ಕೆ ಕರೆದರೆ

“ಹೋಗಯ್ಯಾ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು ಗೋಲಿ ಆಟ? ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಗೋಲಿಯನ್ನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆದು ಕುಣಿಗೆ ತಳ್ಳುವುದು ಅದೆಂಥ ಆಟ ? ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ಕುಣಿಗೆ ತಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆ ಸ್ವಭಾವದ ಆಟವಲ್ಲವೋ, ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಒಳ್ಳೆ ಸ್ವಭಾವ” ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಹೇಳಿ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

“ಹಾಗಾದರೆ ಚಿಣ್ಣಿಕೋಲು ಆಡೋಣ ಬಾ.”

‘ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದ’ ಎಂದು ಓರಿಗೆಯವರು ಖಿಚಾಯಿಸಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

‘ದೊಡ್ಡ ದಾಂಡಿನಿಂದ ಸಣ್ಣ ಚಿಣ್ಣಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದರೆ ಅದು ದೂರ ಹಾಗೂ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಚಿಣ್ಣಿಯುತ್ತದೆ. ಗೋಲಿಯನ್ನು ನೆಲದ ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಕೆಡಹುವ ಆಟ

ಬೇಡವೆನ್ನುವುದಾದರೆ ಚಿಣಿಯನ್ನು ದೂರಕೆ ಹಾರಿಸುವ ಆಟಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದಲ್ಲಾ' ಇದು ಇತರ ಹುಡುಗರ ವಾದ.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಷ್ಟೇ ತರ್ಕಬದ್ಧವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ.

'ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಿಣಿಯನ್ನು ಕೋಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆದು ದೂರ ಅಟ್ಟುವುದು ಪಾಪದ ಕೆಲಸವಲ್ಲವೇನೋ, ಹತ್ತಿರ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಿರಿಯತನ. ದೂರ ತಳ್ಳುವುದು ಕಿರಿಕಿರಿತನ. ಕಿರಿಕಿರಿ ಆಟ ಬೇಡಪ್ಪಾ ನನಗೆ' ಆಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೀಗೆಯೇ ಒಂದೊಂದು ಕಾರಣ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ.

ಹುಡುಗಾಟಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ ಬಾಲಿಶ ಕಾರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ ಮೂಲ ಸ್ವಭಾವ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದ ಯಾವ ಬಾಲಕನೂ ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿಲ್ಲ. ಅವನೊಂದಿಗೆ ಇರಲು ಬಂದ ಯಾವ ಹುಡುಗನನ್ನೂ ದೂರ ಕಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಸ್ವಭಾವವೇ ಹಾಗೆ. ಸ್ನೇಹ ಬಯಸಿ ಹತ್ತಿರ ಬಂದ ಪ್ರತಿ ಬಾಲಕನಿಗೂ ಬೌದ್ಧಿಕ ಪ್ರಗತಿಯೇ. ಅವನೊಂದಿಗೆ ಆಡುವ ಆಟದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪಾಠ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೋಲಿನ ಸಣ್ಣ ಭಾಗವಾದ ಚಿಣಿಯನ್ನು ಅಡ್ಡಕ್ಕಿಟ್ಟು ಉದ್ದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ದಾಂಡನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಮೊಳೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಅಂಟಿಸಿ ಒಂದು ದೇವತಾಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆಟಕ್ಕಿದ್ದ ಗೋಲಿಗಳು ದೇವತಾಕಾರದ ಬೊಂಬೆಗೆ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಾಗಿ ಜೋಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಉಳಿದ ಗೋಲಿಗಳನ್ನು ಹಾರವಾಗಿ ಹೊಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಚಾತುರ್ಯ ಬೇರೆಲ್ಲಾ ಬಾಲಕರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಒಂದು ಸುಂದರ ಬೊಂಬೆಯನ್ನಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಆಟಕ್ಕೆಂದು ಕರೆಯ ಬಂದವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪೂಜಾ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ವಿನಾಯಕ ಚೌತಿಬಂದರಂತೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಲವಲವಿಕೆ. ಕೆರೆಯ ಅಂಗಳದಿಂದ ಜೇಡಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ತಂದು ಗಣಪತಿಯ ಸುಂದರ ವಿಗ್ರಹ ಅವನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅವಕ್ಕೆ ಖ್ಯಾತಿ.

ಏಕದಂತ, ಇಭೇಂದ್ರ ಮುಖಿ, ಶೂರ್ಪ ಕರ್ಣ, ಸರ್ಪವರ ಕಟಿ ಸೂತ್ರ, ವೈಕೃತ ಗಾತ್ರ, ಉದಿತಾರ್ಕ ಸನ್ನಿಭನಾದ ಗಣೇಶನ ವಿಗ್ರಹ ರಚಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದಂತೆ ಅವನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಣೇಶನ ವಿಗ್ರಹಗಳು ಜೀವಕಳೆಯನ್ನು ತಳೆದು ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

ಗಣೇಶನ ವಿಗ್ರಹ ತಯಾರಿಸುವಾಗ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಸಂಪೂರ್ಣ ತನ್ಮಯನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಗಣೇಶನಿಗೂ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುವುದೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಪೇಕ್ಷೆಯೇನೋ !

ಏನೋ ಅವರಿಬ್ಬರ ಬಾಂಧವ್ಯ ?

ಅದೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಗಣೇಶ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ! ಗ್ರಾಮಗಳ ಜನರು ಅವನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಗಣೇಶ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಒಯ್ಯುವುದಕ್ಕೆ ದಿನ ಗಟ್ಟಲೆ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು.

‘ಗಣೇಶ ನನಗೆ ಒಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನನಗಷ್ಟೇ ಅವನ ಒಲುಮೆಯಾದರೆ ಸಾಲದು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಲಿಯಬೇಕು, ನೀವೂ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಿ’ ಎಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹುಡುಗರಿಗೂ ಗಣೇಶ ಮೂರ್ತಿಯ ರಚನಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವರ ಮನೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಆಂಜನೇಯನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿ ಹಬ್ಬ ಬಂದರೆ ಸಂಭ್ರಮ. ಗಣೇಶನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹನುಮಂತ ಹೆಚ್ಚು ತುಂಬಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಗಣೇಶನಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಜನರಿಗೆ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ವಿನಿಮಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಅದೇನು ಮಾತುಗಳೋ ! ಯಾರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೋ.

ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಾರೋ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆಂದು ನಂಬುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮೀರಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅವನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಯಾರೂ ಕಲಿಸಿರಲಾರರು.

ಆದರೆ ಹಿರಿಯರು ಕಲಿಸಿದ ಮಾತು ಅಥವಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವನೆಂದೂ ಮರೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಪುರಾಣ ಪ್ರವಚನಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ನರಸಿಂದ ದಾಸರು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಉದಾರ ಸಂಭಾವನೆಯಿಂದಾಗಿ ಇಡೀ ರಾಯಚೂರು ಸೀಮೆಯ ಪ್ರವಚನ ಪ್ರವೀಣರೆಲ್ಲರೂ ಬ್ಯಾಗವಾಟಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಂದವರೆಲ್ಲರಿಂದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸೂರೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಬಾಲಕ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಾತ್ರ. ಒಬ್ಬ ಪಂಡಿತರಂತೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಬಿಟ್ಟರು. ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳುವುದೇ ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಧಾನ ಕೆಲಸ. ಅವರು ಘನ ಪಂಡಿತರೇ ಇದ್ದರು. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳುವಾಗ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಡಬಡಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದದೂ ಉಂಟು. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಜ್ಞಾನಾಕಾಂಕ್ಷೆ, ಶೀಘ್ರ ಗ್ರಾಹ್ಯ ಶಕ್ತಿ, ನಿಶಿತಮತಿ, ಒಮ್ಮೆ ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಜ್ಞಾಪಕ ಶಕ್ತಿ ಅವನ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಮ್ಮೆ ಅವರು ಶ್ರೀಮನ್ ನ್ಯಾಯಸುಧಾದಿ ಮಹತ್ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥ ಗುರುವರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

‘ಕಾಗಿನೀ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದ್ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯ ತೀರ್ಥರು ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ದೊಂಡೋ ಪಂತನು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತಾ, ನದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಓಡಿಸಿ ಪಶುವಿನಂತೆ ಬಾಯಿಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ನೀರು ಕುಡಿಯತೊಡಗಿದನು’ – ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಆಚಾರ್ಯರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಸಂಶಯ ಸ್ಫುರಿಸಿತು.

ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯನ್ನೇನೋ ಓಡಿಸಿರಬಹುದು. ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ನೀರು ಎಟುಕಬೇಕಾದರೆ ಅಷ್ಟು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಮುಳುಗಬೇಕಾಗಿತ್ತಲ್ಲಾ ? ಕುದುರೆ ಮುಳುಗಿದ ಮೇಲೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಮೇಲೆ ಬದುಕುತ್ತದೆ ? ಬಾಯಿ ಹಚ್ಚಿ ಕುಡಿಯುವ ಬದಲು ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೀರು ಕುಡಿಯಬಹುದಿತ್ತಲ್ಲಾ ?”

ಪಂಡಿತರು ಸ್ವಲ್ಪ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾದರೂ ನಂತರ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು.

“ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಪಶುವಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದೊಡ್ಡ ಚೇತನ ಅವರು. ಸರ್ವ ಮೂಲ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಸ್ಮರಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ಶಕ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಭಾಗವತ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಸ್ವರ್ಶಿಸಿದರೆ ಅದೆಷ್ಟೋ ಪುಣ್ಯ ಸಂಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವರು ಪಶುವಾಗಿ ಆ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸಾಗಿದವರು. ಶ್ರೀ ಮದಾಚಾರ್ಯರು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಆಲಿಸಿದವರು. ಅಂಥವರಿಗೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಮಗೂ”.

ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಈ ಉತ್ತರ ಪೂರ್ತಿ ಸಮಾಧಾನ ತರಲಿಲ್ಲ.

ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಪಶುವಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹಾಗೇತಕ್ಕೆ ಕುಡಿಯಬೇಕು ? ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೇ ?

ಪಂಡಿತರು ಉತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀನಿವಾಸನೇ ತನ್ನ ಪರಿಮಿತವಾದ ಲೋಕಾನುಭವದೊಂದಿಗೆ ಘಟನೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ತರ್ಕಿಸಿದ, “ನಾನು ಮಾನ್ವಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆಗ ನನ್ನನ್ನು ಸೈನಿಕರು ಹಿಡಿದು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಅಜಾನುಬಾಹುಗಳು ಕೆಲವರು ಉದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಾಟಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲಗಾಮು ಹಿಡಿದಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಮ್ಮ ದೊಂಡೋ ಪಂತನು ದೊಡ್ಡ ಸೇನಾನಿಯಾಗಿದ್ದ. ಉತ್ತಮ ರಾವುತನಾಗಿದ್ದ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಕುದುರೆಯನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಓಡಿಸಿದಾಗ ಅದು ಮುಳುಗುವಷ್ಟು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗಿರಬೇಕೆಂದೇನೂ ತಿಳಿಯಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅವರು ಎತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರಿಂದ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಶರೀರವನ್ನು ಉದ್ಧವಾಗಿ ಚಾಚಿ ನೀರು ಕುಡಿದಿರಬೇಕು. ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಲಗಾಮು ಚಾಟಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಬಾಯಿಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಹಚ್ಚದೆ ವಿಧಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಕುದುರೆ ಓಡುವಾಗ ನೆಲದ ಮೇಲಿದ್ದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಚಾಟಿ ಹಿಡಿದ ಕೈಯಿಂದಲೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಚಾತುರ್ಯ ಉತ್ತಮ ರಾವುತನಿಗೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಕುದುರೆಯ ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಲಿ ಮುಂದೆ ಓಡಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಂಥವರಿಗೆ ಇರಲೇಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರಿಗೆ ದೊಂಡೋಪಂತನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮ

ಕಂಡಿರಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅಸಮಾನ್ಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಕಾಣುವ ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿಗಳಲ್ಲವೇ ಅವರು !”

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹೇಳುತ್ತಾ ದೊಂಡೋ ಪಂತನು ಮೊಳಕಾಲು ಮುಳುಗುವಷ್ಟು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಓಡಿಸಿ ಹೇಗೆ ನೀರು ಕುಡಿದಿರಬಹುದೆಂದು ತನ್ನ ಊಹೆಯಂತೆ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ.

ಗುರುಗಳು ಆವಾಕ್ಯಾದರು.

ಆ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಅಪಾರ ಪ್ರತಿಭೆಯೋನೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಆಗಲೀ ಕೂಲಂಕುಶವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸದೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಹುಡುಗನಲ್ಲ ಇವನು ಎಂಬ ವಿಷಯ ಅವರಿಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

ವಿದ್ಯಾ ಸಾಧನೆ, ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಶೀಘ್ರ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೌಟುಂಬಿಕವಾಗಿ ಬಾಲಕನ ಜೀವನ ಅಷ್ಟೇನೂ ಹರ್ಷದಾಯಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ತಾಯಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನವರ ಆರೋಗ್ಯ ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಕ್ಷೀಣಿಸತೊಡಗಿತ್ತು.

ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೇಗ ಏಳುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ.

ತಂದೆ ಎದ್ದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಪೂಜೆಗೆ ಕುಳಿತರೆಂದರೆ ಅದು ಹಗಲು ಹತ್ತು ತಾಸಿನವರೆಗೂ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎದ್ದು ತಾಯಿಯನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ಪ್ರಾತರ್ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಆಕೆಯನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಯವರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆಳುಗಳು ಆಕೆ ಮಲಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಕಸ ಗುಡಿಸಿ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ತಾನೇ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಕಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಕುಳಿತ ಮೇಲೆ ತಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿ ತುರುಬು ಕಟ್ಟಿ ಹೂವು ಮುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಮೊದಲ ಏಳೆಂಟು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ತಾಯಿ ಅವನಿಗೆ ಜಡೆ ಹಾಕಿದ್ದಳು.

ಈಗ ತಾಯಿಗೆ ಜಡೆ ಹಾಕುವ ಕೆಲಸ ಅವನಿಗೆ.

ಮಗನಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಈ ಕೆಲಸ ಭಾರದಿಂದ ತಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ಮನನೊಂದು ನುಡಿದರು.

“ನಾನು ಪೂಜೆಗೆ ಕುಳಿತಾಗ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ನೀನು ಆಹ್ನಿಕ ಮಾಡುವ ಬದಲು, ಈ ಕೆಲಸದ ಭಾರ ಬಿದ್ದಿತಲ್ಲ ಕಂದಾ.”

“ಇಲ್ಲಪ್ಪಾ, ಸ್ವಾಮಿ ನರಸಿಂಹ ನನ್ನಿಂದಲೂ ಪೂಜೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ”.

ಮಗನ ಈ ದಿಟ್ಟ ಉತ್ತರ ಕೇಳಿ ಅವನ ಚಿಂತನೆಯ ಮಟ್ಟ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ತಂದೆ ಬೇಕೆಂದೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

“ಶಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ನಾನು ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ವಿವಿಧ ದೇವತಾ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗಿನ್ನೂ ಆ ಭಾಗ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಲ್ಲೋ”.

“ಏಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಪ್ಪಾ, ದೇವರ ಮೂರ್ತಿಗಳೇ ದೇವರಲ್ಲ. ಅವು ದೇವರ ಮನೆಗಳಷ್ಟೇ. ಮೂರ್ತಿಗಳ ಒಳಗೆ ದೇವರು ಇದ್ದಾನೆ ಎಂದು ನೀವೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿರಲ್ಲ, ಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ದೇವರು ತಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ? ತಾಯಿಗೆ ಮಾಡಿಸುವ ಸ್ನಾನ ದೇವರ ಅಭಿಷೇಕವಲ್ಲವೇ ? ನೀವು ದೇವತಾ ಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಏರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ನಾನು ನಮ್ಮಮ್ಮನಿಗೆ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಮುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವಾಗ ಪ್ರಾಣ ದೇವರ ಗಂಟೆ

ಬಾರಿಸುತ್ತೀರಿ. ನಾನು ನನ್ನ ಅಮ್ಮನಿಗೆ 'ಅಮ್ಮಾ' ಎಂದಾಗ ದೇವರಿಗೆ ಗಂಟೆ ನಿನಾದ ಕೇಳಿದಾಗ ಎಷ್ಟು ಆನಂದವಾಗುವುದೋ ನನ್ನ ಧ್ವನಿ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಆನಂದ ಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಆಕೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದೇನೋ ಸಂತೃಪ್ತಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಇದು ದೇವರ ಪೂಜೆ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತೀರಾ ?”

ಮಗನ ಮಾತು ಕೇಳಿದಾಗ ತಂದೆಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಆನಂದಾಶ್ರು ಚಿಮ್ಮಿತ್ತು.

ತಾಯಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿಸಿದಾಗ ಆಕೆ ಮಗನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಬರ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು, “ನೀನು ನನ್ನ ಮಗನಲ್ಲವೋ ಕಂದಾ, ನನ್ನ ಸಾಕುವ ತಂದೆ ನೀನು. ನನ್ನ ಹಡೆದ ತಾಯಿ ನೀನು, ನಾನು ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಏಕವಾಗಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾರಪ್ಪಾ” ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಾ ಮಗನನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಎದೆಗೆ ಅವುಚಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಳು. ಆನಂದದಿಂದ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಧಾರೆಧಾರೆಯಾಗಿ ಇಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಇಳಿಸುವ ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನೀರು ಇಳಿಸುವ ಕಾರಣಗಳು ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ. ತಮ್ಮ ದುರ್ವರ್ತನೆ ಅಥವಾ ಪ್ರೀತಿ ರಾಹಿತ ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ರೋದಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಮಕ್ಕಳು ಹಲವರಾದರೆ, ಅವರನ್ನು ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಲೋಲಾಡಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಮಕ್ಕಳು ಕೆಲವರು. ‘ನಿನ್ನ ಮಗ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ’ ಎಂದು ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯ ಮುಂದೆ ನೊಂದು ನುಡಿಯುವುದು ಎಷ್ಟೋ ಸಂಸಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಇಂಥ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಶಬ್ದಶಃ ಅರ್ಥ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ‘ನಿನ್ನ ಮಗ’ ಎಂದು ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಏನೆಂದು ಅರ್ಥ ?

ಬೇಸರವಾಗಿದೆಯೆಂದಷ್ಟೇ ಅರ್ಥ.

ಅಂಥ ಬೇಸರ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಕೃತ್ಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಂದ ಎಂದೂ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ.

‘ಎಂಥಾ ಮಗನನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರಿ’ ಎಂದು ಗಂಡನನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವದಿಂದ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ.

‘ವಂಶದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮಗನನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ’ ಎಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಹೆಂಡತಿಯೆಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಪರಸ್ಪರ ನೀನು ಕೊಟ್ಟೆ, ನೀನು ಕೊಟ್ಟೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಇಬ್ಬರೂ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಇಂಥ ಸಂತೋಷ ಬಹಳ ಕಾಲ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಆ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ.

ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನವರ ಸ್ಥಿತಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಪೂರ್ತಿ ಹದಗೆಟ್ಟು ಹೋಯಿತು.

ಬಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ವೈದ್ಯರು “ಈ ತಾಯಿಯ ಆಯುಷ್ಯ ಇನ್ನು ಕೆಲವೇ ತಾಸುಗಳು ಮಾತ್ರ. ಬರಬೇಕಾದವರು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಕೂಡಲೇ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿಬಿಡಿ” ಎಂದು ನುಡಿದಾಗ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾದರು.

ಈ ಘಟನೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ನಡೆದುದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಇದು ಎಂದೋ ಘಟಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಪತಿಯ ಅಪಾರವಾದ ಪ್ರೇಮ, ಪುತ್ರನ ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಆ ತಾಯಿಯನ್ನು ಅಷ್ಟು ಕಾಲವಾದರೂ ಉಳಿಸಿತ್ತು.

ವಿಷಯ ತಿಳಿದೊಡನೆ ಇಡೀ ಊರಿನ ಜನತೆ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನೆರೆಯಿತು.

ಮಾನ್ವಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ದೊಡ್ಡ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಕರೆ ತರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ತಾಯಿಯ ಪಾದದ ಬಳಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದ. ಅಂಥ ದುಃಖದಲ್ಲಿಯೂ ಕರ್ತವ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅವನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿತ್ತು. ಮಾನ್ವಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಈ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರೆತರಲು ಸಾಧ್ಯವೆ ಎಂದು ಸಹ ಅವನು ಯೋಚಿಸಲೊಲ್ಲ.

ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ವಿಷಯವೇ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ.

ಆ ಕೆಲಸ ತನಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಕರ್ಮ ನಿರ್ವಹಣೆಯಷ್ಟೇ ತನಗೆ ಸೇರಿದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ. ಕರ್ಮ-ಜ ತಾನು ಎಂದೇನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಹುಡುಗ ಮೇಲಕ್ಕೇದ್ದ.

ಕೊನೆಯ ಉಸಿರು ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ತಾಯಿಗೆ ಮಗ ಏಳುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ಆಗಲೂ ತಿಳಿಯಿತೇನೋ.

ಕೈಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದಳು. ಭಾವ ಗ್ರಹಿಸಿದ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಮಗನನ್ನು ಎಳೆದು ಹೆಂಡತಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದರು.

ಆಕೆಯ ತಲೆ ಪತಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿತ್ತು.

ಯಾರೋ ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ಗಂಗಾಭಾಗೀರಥಿಯನ್ನು ತಂದೆಯ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ತಾಯಿಯ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ.

ಸಂತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಎರಡು ಗುಟುಕು ಕುಡಿದಳು ತಾಯಿ.

ಮೂರನೇ ಗುಟುಕಿಗೆಂದು ಹಾಕಿದ ನೀರು ಹೊರಗೆ ಚೆಲ್ಲಿತ್ತು.

ಪತಿ ಪುತ್ರರ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಪ್ರೀತಿಯಿಟ್ಟಿದ್ದ ಆಕೆ ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದಳು.

‘ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ’ ಕೂಗಿದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ.

ಅವನ ಅಮ್ಮ ಓಗೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಮಗ ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಭು ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಪಾದ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಸೇರಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳಾಕೆ.

* * * *

೫

ಸುಖ ಸಂತೋಷಗಳು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಕಾಲು ಕುಂಟೇನೋ !

ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅದೆಷ್ಟು ಕಾಲುಗಳೋ ! ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಅವು ಧಾವಿಸಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ನರಸಿಂಹ ದಾಸರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ದುಃಖದ ಮಹಾದ್ವಾರವನ್ನೇ ತೆರೆದಂತಾಗಿತ್ತು.

ವೃತ್ತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಎಡರು ತೊಡರುಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು.

ಒಂದು ವರ್ಷ ಉತ್ತಮ ಮಳೆ ಬಂದರೆ ಮುಂದಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಜೋಳವನ್ನು ಕೊಡುವ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿ ಮಾನವಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪ್ರದೇಶ.

ಎರಡು ವರ್ಷ ಬಿಸಿಲಿನ ಪ್ರಖರತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಸರಿಯಾಗಿ ಮಳೆ ಬಾರದೆ ರೈತರು ಕಂಗಾಲಾದರು. ಭಾವಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ನೀರು ಇಂಗಿ ಹೋಯಿತು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮರಗಳು ಒಣಗತೊಡಗಿದವು.

ರೈತರ ಈ ಅಸಹಾಯ ಸ್ಥಿತಿ ನವಾಬರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮನದಟ್ಟಾಗಲಿಲ್ಲ.

ರೈತರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಿದ ನರಸಿಂಹದಾಸರ ಬಗ್ಗೆ ಆಡಳಿತದವರು ಮುನಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಈ ಸಮಯವನ್ನು ದೇಶಪಾಂಡೆ ಕುಪ್ಪೇರಾಯ ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡ.

ನರಸಿಂಹ ದಾಸರ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಸಲ್ಲದ ಚಾಡಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಆಡಳಿತದವರು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ಕುಪ್ಪೇರಾಯ.

ಕುಪ್ಪೇರಾಯನ ಪ್ರೋದ್ಧಲದಿಂದ ಕುಪಿತಗೊಂಡ ಸಿಂಧನೂರಿನ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರನ್ನು ಕರೆಸಿ ವಿಚಾರಣೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ.

“ನಿಮ್ಮ ಬ್ಯಾಗವಾಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಮಳೆ ಬಂದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದೇನೋ ಸತ್ಯ. ಜೋಳ, ಸಜ್ಜೆ, ನವಣಿಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿದವರಿಗೆ ಫಲ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಆದರೆ ಹುಣಸೆ ಮರಗಳ ಫಸಲು ತೆಗೆಯುವವರಿಗೆ ಏಕೆ ರಿಯಾಯಿಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ? ಒಂದು ನೂರಾ ಐವತ್ತು ಹುಣಸೆ ಮರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ತಿಮ್ಮಾನಾಯ್ಕನ ಹೆಸರನ್ನು ಏಕೆ ಸಂತ್ರಸ್ತರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದೀರಿ ?” ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಿವಿ ಊದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿ ನಿಷ್ಕೂರವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ.

ಆ ವಿವರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿರುಚಿ ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದವರು ಕುಪ್ಪೇರಾಯ ಎಂಬ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯಲು ನರಸಿಂಹ ದಾಸರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವೇಳೆ ಬೇಕಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದರು ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು.

“ಅಭಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹುಣಸೆ ಮರಗಳು ಒಂದೇ ಕಡೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಕದಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮನ ಒಗ್ಗದ ಸಣ್ಣ ಜನಗಳು ಇಂಥ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳತನಕ್ಕಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹೊಟ್ಟೆಯ ತಾಪಕ್ಕಾಗಿ ರಾತ್ರೋರಾತ್ರಿ ಹುಣಸೆ ಹಣ್ಣು ಬಿಡಿಸಿ ಬೇರೆಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೇಲದ ಹಣ್ಣು, ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಗುವ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳು ಮಾಲೀಕನಿಗೆ ಉಳಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಕಳ್ಳತನ ತಡೆಯಲು ದೊಡ್ಡ ರೈತರು ಮುಂದಾದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಸಿದ ಜನ ಮುಸುಗು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ದರೋಡೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸಾತ್ವಿಕರಾದ ರೈತರು

ಹೆದರಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ತಿಮ್ಮಾನಾಯ್ಕನ ಹುಣಸೇ ಫಸಲು ಆತನಿಗೆ ದಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನ ಕಂದಾಯ ಮಾಫಿಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದೆ.”

“ಕಮ್ಮಾರ ಚೆನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ಏಕೆ ಕಂದಾಯ ವಿಧಿಸಲಿಲ್ಲ ?”

“ಅಂಗೈ ಆಡಿದರೆ ಮುಂಗೈ ಆಡುತ್ತದೆ. ರೈತನ ವ್ಯವಸಾಯ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಾಗ ಇತರ ವೃತ್ತಿಗಳು ಭರದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಮಳೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ರೈತನ ವ್ಯವಸಾಯ ಕಾರ್ಯವೇ ನಿಂತಾಗ ಕಮ್ಮಾರನ ಬಳಿ ಹೋಗುವವರಾರು ? ನೇಗಿಲು ಕುಂಟಿಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಕಾರ್ಯವಾದರೂ ಏಕೆ ? ಅವನ ವೃತ್ತಿ ಈ ವರ್ಷ ಏನೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ”.

ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿಯನ್ನೇ ನರಸಿಂಹದಾಸರು ವಿವರಿಸಿದ್ದರು.

ಕುಪ್ಪೇರಾಯನ ಸುಳ್ಳಿಗಿದ್ದಷ್ಟು ರಂಜಕತೆ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೀತು ?

ಅಧಿಕಾರಿ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾದ. ಬಹಳ ಸಣ್ಣ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ.

ಕುಪ್ಪೇರಾಯನ ಪ್ರೋದ್ಬಲಿತ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಖರವಾಗಿತ್ತು.

ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ಬ್ಯಾಗವಾಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಯೋಚಿಸಿದರು.

‘ನನಗೇತಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಈ ಕುಲಕರ್ಣಿಕೆ ? ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮಗನೂ ಈ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತೋರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವನು, ಅವನ ಮಕ್ಕಳು ಕುಳಿತು ಉಂಡರೂ ಸವೆಯದಷ್ಟು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಗಳಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಪೂಜೆ ಧ್ಯಾನಗಳಿಗೆ ಈ ವೃತ್ತಿಯ ಜಂಜಾಟ ಅಡ್ಡಿ ಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ವಯಸ್ಸು ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿ ಪರಲೋಕ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಏಕೆ ನಿರುತನಾಗಬಾರದು ? ಭಗವಂತ ಸೊಗಸಾದ ಕಂಠವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ದೇವರ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಸುಖವಾಗಿ ತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರದು ? ಕುಲಕರ್ಣಿಕೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವ್ಯವಸಾಯ

ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳುಗಳು ಸಾಕು. ಉಳಿದ ವೇಳೆಯನ್ನು ಯಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬಹುದು.

ಮಗ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಬಗ್ಗೆ ನರಸಿಂಹದಾಸರು ಯೋಚಿಸಿದರು.

ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಅನೇಕ ಪಂಡಿತರುಗಳು ಅವನಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಈ ವಿದ್ಯೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವನ ಜ್ಞಾನದಾಹ ಸಾಗರದಷ್ಟು. ನೀಡುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯೆ ಕೇವಲ ಪುಟ್ಟ ಸರೋವರದಷ್ಟು ! ಆನೆಯನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದು ಸಣ್ಣ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈಜಾಡಲು ಬಿಟ್ಟಂತಾಗಿದೆ. ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆಗಲೇ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿರುವ ಪಂಡಿತರುಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರ ಗಣ್ಯರು. ಅಂಥವರೇ ತಮ್ಮ ಹುಡುಗನ ಬಗ್ಗೆ ಒಲವು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹುಡುಗನಿಗೂ ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಗನ ಸುಶ್ರೂಷೆ ಅವಶ್ಯವಿತ್ತು. ಶ್ರೀನಿವಾಸನೋ, ತಾಯಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಈತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದವರೆಲ್ಲಾ ಪುಂಡಲಿಕನ ಪ್ರತಿರೂಪ ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಅಂಥ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಶ್ರೀ ಮಠದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರುವುದೇ ಸರಿ”.

ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಮಗನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು.

ಅನಂತರ ಆದವನಿಗೆ ಹೋಗಿ ನವಾಬರಲ್ಲಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ತಮ್ಮ ನಿರ್ಧಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

೬

ಶ್ರೀ ಮನ್ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಕ್ಷೇತ್ರ.

ತಾಯಿ ತುಂಗಭದ್ರೆಯ ಮಂಜುಳ ನಿನಾದ ಸ್ವಯಂ ಸಂಗೀತಗಾರರಾಗಿದ್ದ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಗಿರಬೇಕು. ಅದರ ಕಲರವದಲ್ಲಿ ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಅವರು ಕೇಳಿದರು.

ಬಾಲಕ ಶ್ರೀನಿವಾಸನೊಂದಿಗೆ ಮಂತ್ರಾಲಯಾಂಬಿಕೆಯ ಧೂಳಿ ದರ್ಶನ ಪಡೆದ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ತುಂಗಭದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀ ಮಠವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

ಮಹಾದ್ವಾರದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಡಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಟ್ಟಡ.

ಅದೇ ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಜನರ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ತಾಣ.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ದಿವ್ಯ ಚೇತನ. ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಗುರು ಸಾರ್ವಭೌಮರು ಸಶರೀರರಾಗಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ಬೃಹತ್ ಬೃಂದಾವನ.

ದರ್ಶನವಾದೊಡನೆ ಬಾಲಕ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರೋಮಾಂಚಿತನಾದ.

ಮುಗಿದಿದ್ದ ಅವನ ಕರಗಳು ಕಂಪಿಸತೊಡಗಿದವು. “ನಮೋ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಗುರೋ” ಭಕ್ತಿ ಭರಿತ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರ ಘೋಷಣೆ ಅವನನ್ನು ಮೈ ಮರೆಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಶಿರಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಹಾಕಿ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟ ಶ್ರೀನಿವಾಸ.

ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರ ಪಾದಗಳು ತನ್ನ ಶಿರದ ಬಳಿ ಇರುವಂತೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ತಾನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟಂತೆ ಭಾವಿಸಿದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ.

‘ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಗುರು ಸಾರ್ವಭೌಮ ಗೋವಿಂದಾ ಗೋವಿಂದ’, ಕೇಳಿ ಬಂದ ಜಯ ಘೋಷ ಬಾಲಕ ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಅವನನ್ನು ಆ ರೀತಿ ಮಲಗಿಸಿ ಅನೇಕ ಋಷಿಗಳು, ದೇವತೆಗಳು ಅವನ ಪರವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ.

ಯಾರು ತನ್ನ ಪರವಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಘೋಷಣೆ ಕೂಗುತ್ತಿರುವವರು ?

ಶ್ರೀ ಮಠದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಭಕ್ತ ಸಮೂಹವೇ ?

ಆದರೆ ಧ್ವನಿ ಬೇರೆಡೆಯಿಂದ ಬಂದಂತಿಲ್ಲ ! ಹೊರಗಿನ ಶಬ್ದವಾದರೆ ಗಾಳಿಯ ತರಂಗದ ಮೂಲಕ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಅನುಭವವಾಗಬೇಕು.

ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲವೇ !

ಕಿವಿಯ ಮೂಲಕ ತೂರಿದ ಘೋಷವಲ್ಲವಿದು. ಹೃದಯದ ಅಂತರಾಳದಿಂದ ಅಲೆ ಅಲೆಯಾಗಿ ಹೊರ ಬಂದ ವಿಚಿತ್ರ ಅನುಭವ.

ಯಾರು ಯಾರೋ ತನ್ನ ಪರವಾಗಿ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರೇ ತನ್ನ ಪರವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ತನಗೇನು ಕೆಲಸ ?

ಶಿರ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಹಾಕಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ.

ಏನೇನೋ ಭಾವನೆಗಳು, ಅದೇನೇನೋ ಅನಿಸಿಕೆಗಳು.

ತಂದೆ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಮಲಗಿದ್ದ ಮಗನನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತಾ 'ಏಳು ಶ್ರೀನಿವಾಸಾ, ಗುರುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದರು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕಣ್ಣು ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೀರು ಧಾರೆಧಾರೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದೆ.

'ಶ್ರೀನಿವಾಸ, ಶ್ರೀನಿವಾಸಾ' ತಂದೆ ಮಗನ ಬೆನ್ನು ನೇವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹುಡುಗ ಕಣ್ಣು ಬಿಡಲೊಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ತಂದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. “ಗುರುಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಡವೇ ?”

ಕಣ್ಣು ತೆಗೆದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅವನು ಹೇಳಿದ.

“ಹೌದು ಬೃಂದಾವನದೊಳಗೆ ಕುಳಿತಿರುವವರು ಪುಟ್ಟ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ! ಆತನ ಅನುಗ್ರಹವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಗುರು ಕೃಪೆಯಾಗಬೇಕು” ಎಂದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತ ಸಂದಣಿ ಸೇರಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಆಶ್ಚರ್ಯ.

ಬೃಂದಾವನ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿ ಮುಕ್ತಾಯ ಶತಮಾನವಾಗಿದೆ.

ರಾಯರು ಬೃಂದಾವನ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವಾಗಲೇ ವೃದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ಹುಡುಗ ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ‘ಪುಟ್ಟ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನಲ್ಲಾ ?

ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದವರೊಬ್ಬರು ಬಾಲಕನನ್ನು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವವರು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡವರಪ್ಪಾ, ‘ತಾತಾ’ ಎಂದು ಕರೆಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೇ ಗುರು ಸಾರ್ವಭೌಮ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಬೇಕು” ತಿದ್ದಿ ಹೇಳಿದರು ಅವರು.

ಹುಡುಗ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. “ಇಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವವರು ನನಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡ ವಯಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗ, ನೋಡಿ ಹೇಗೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ !”

ಹುಚ್ಚು ಹುಡುಗ, ಏನೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮಗನ 'ಹುಚ್ಚು ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ತಂದೆ ಇಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗೆ ಬಂದಿರಬೇಕು' ಎಂದು ತರಿಸಿದರು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವರು.

“ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಬಾರದಪ್ಪಾ. ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವವರು ತಾತ”. ಕಾಷಾಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನುಟ್ಟು, ಕಮನೀಯ ರೂಪದ ಗುರು ಸಾರ್ವಭೌಮರು ವಯಸ್ಸಿನ ಅಧಿಕೃತಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬರು ಹಿತವಚನ ನುಡಿದರು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ದೃಢ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ.

“ಇಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವವರು ವೃದ್ಧರಲ್ಲ. ಅವರು ತೊಟ್ಟಿರುವುದು ಕಾಶಾಯ ವಸ್ತ್ರವೂ ಅಲ್ಲ. ಸುವರ್ಣ ಜರಿಯ ಪೀತಾಂಬರ ಉಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಾನಾ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾದ ಕಿರೀಟ ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ” ಹುಡುಗ ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜನರೇ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

“ಪಾಪ, ಹುಡುಗನಿಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಅಧ್ವಾನವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತುಂಬಾ ತಡವಾಗಿ ಬಂದಂತಿದೆ. ಎಷ್ಟು ಚಂದದ ಹುಡುಗ, ಹೀಗಾಗಬಾರದಿತ್ತು” ಲೋಚಗುಟ್ಟಿದರವರು.

ಸರಸ್ವತಮ್ಮನಂಥ ಸುಂದರ ಪತ್ನಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನಂಥ ಪುತ್ರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಸದ್ಧರ್ಮ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಸನ್ಯಾಸ ಆಶ್ರಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವರು ಶ್ರೀ ಗುರು ರಾಘವೇಂದ್ರರು. ಅವರು ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸುಧೀಂದ್ರ ತೀರ್ಥರ ಜೊತೆಗೆ ಗೃಹಸ್ಥರಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅನೇಕ ರಾಜಮಹಾರಾಜರುಗಳು ಅವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಜರೀ ಶಾಲುಗಳು ರತ್ನ ಖಚಿತ ಕಡಗಗಳನ್ನು ಆಗಲೇ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ದಾನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಥ ವೈರಾಗ್ಯ ಶಿರೋಮಣಿಯ ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಈ ಹುಡುಗ ಏನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ! ಸುವರ್ಣ ಜರಿಯ ಪೀತಾಂಬರವಂತೆ ! ರತ್ನ ಖಚಿತ ಆಭರಣಗಳಂತೆ ! ಏನೋ !

ವೃದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ರಾಯರು ಇವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡ ಹುಡುಗನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ !

ಹುಡುಗನ ವಿಚಿತ್ರ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ನಗದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಜನರು ?

ಇದಾವುದಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸದೆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಇರುವ ಕೊಠಡಿಯೊಳಗೆ ಹೋದರು, ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು.

ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದ ಸಂಗತಿಯೊಂದು ಘಟಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹರ್ಷ ಅರಳಿತು.

ಹುಡುಗ ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರೆಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಒಮ್ಮೆ ಮುಗುಳ್ಳುಕ್ಕರು.

ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಆನಂದ ತುಂದಿಲರಾಗಿದ್ದರು.

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೂ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಅಂತರ. ಆದರೂ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಲಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿ. ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿದ್ವತ್ತು ಅವರನ್ನು ಅಷ್ಟು ಆಕರ್ಷಿಸಿತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನವು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವೇದಾಂತ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರೇ ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ದಿಗ್ವಿಜಯ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟರೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಜೊತೆಗಿರಲೇಬೇಕು. ಯಾವ ಪಂಡಿತ ಸಭೆಯಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ, ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪರವಾಗಿ ಪ್ರಥಮ ಉಪನ್ಯಾಸ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರದೇ. ಅವರು ಮಾತನಾಡಲು ನಿಂತರೆಂದರೆ ಎಂಥ ಸಭೆಯೇ ಆಗಲಿ ಮಂತ್ರ ಮುಗ್ಧವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಂಚು ಕಂಠ, ನಿರರ್ಗಳ ಶೈಲಿ, ಪುಂಖಾನುಪುಂಖವಾಗಿ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ಲೋಕಗಳು, ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಆಧಾರದೊಂದಿಗೆ ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತತ್ವ ದರ್ಶನ - ಇವುಗಳಿಗೆ ಮಾರು ಹೋಗದ ಸಭೆಯೇ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಂಥ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಬಾಲಕ ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ನೋಡಿ ಅದೇಕೆ
ಅಷ್ಟೊಂದು ಅಕ್ಕರೆಯೋ !

ಅವರು ಮೊದಲು ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದು ಮಾನ್ವಿ ಮತ್ತು
ಬ್ಯಾಗವಾಟದ ಮಧ್ಯ ಬರುವ ಪುಟ್ಟ ಗ್ರಾಮವೊಂದರಲ್ಲಿ.

ಆಗಲೂ ಅವನು ಅಂಥ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನೇನೂ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಅವನ ವಿದ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಸಂಸ್ಥಾನ ಪಂಡಿತರೆಲ್ಲರ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿತ್ತು.
ಮಾನ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನ ಬಿಡಾರ ಮಾಡಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನ ಚುರುಕುತನ ಕಂಡು
ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಈ ದಿನ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರ
ಹೊಮ್ಮಿದ ಹರ್ಷಾತಿ ಹರ್ಷಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇ ಕಾರಣವಿರಲಾರದು.

ಸುಮಾರು ಹದಿಮೂರು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಈ ಪುಟ್ಟ ಪೋರನಲ್ಲಿ
ಅದಾವ ಹಿರಿಯ ಚೇತನವನ್ನು ಅವರು ಕಂಡರೋ !

ನರಸಿಂಹ ದಾಸರನ್ನು 'ಬನ್ನಿ' ಎಂದಷ್ಟೇ ಕರೆದು ಬಾಲಕನನ್ನು ಹತ್ತಿರ
ಸೆಳೆದುಕೊಂಡರು. ಗಲ್ಲವನ್ನು ಮೃದುವಾಗಿ ಚಿವುಟಿ 'ಬಂದೆಯಾ ಕಂದಾ' ಎಂಬ
ಉದ್ಕಾರ ಹೊರಡಿಸಿದರು.

“ನದಿ ಎಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡದಿರಲಿ, ಅದೆಷ್ಟೇ ರಭಸವಿರಲಿ, ಅದು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ
ಹೋಗಲೇಬೇಕು ತಾನೇ ? ದುಂಬಿ ಎಷ್ಟು ಸುತ್ತು ಹಾಕಿದರೂ ಅದರ ಸುತ್ತೆಲ್ಲಾ
ಪುಷ್ಟದ ಹತ್ತಿರ ತಾನೇ ? ಅದರ ಗಮ್ಯ ಮಕರಂದದೆಡೆಗೆ ಅಲ್ಲವೇ ?”

ಚೋಟುದ್ದ ಹುಡುಗನಿಂದ ಎಂಥ ಉದಾಹರಣೆ.

ಅವನಿರುವ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನದಿಯಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸಮುದ್ರವನ್ನು
ನೋಡಿಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದ. ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಮಕರಂದಕ್ಕೆ ಸಮನ್ವಯಿಸಿದ್ದ !

ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಹುಡುಗನೊಂದಿಗೆ ಮುದ್ದಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು ಆಚಾರ್ಯರು. ಪ್ರತಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಗುರುಸ್ಥಿತಿ ! ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು ವಿದ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷೆ.

ಅವನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದಷ್ಟೂ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ. 'ಅಮ್ಮಾ' ಎಂಬ ಉದ್ಗಾರ ಮಗುವಿನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಬಂದಾಗ ತಾಯಿ ಹೊಂದುವ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಮೀರಿತ್ತು ಅವರ ಮನಸ್ಸು. ಅವರು ಇನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ !

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಮಾತನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಡೆದು ನರಸಿಂಹ ದಾಸರನ್ನು ಕುಶಲೋಪರಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರು.

ನೀವು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತೀರೆಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ರತ್ನವೊಂದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬೀಗದ ಕೈಯನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ನಮ್ಮ ಗುರು ರಾಯರ ಭಕ್ತ ಸಮೂಹವೆಂಬ ಮಣಿ ಹಾರದಲ್ಲಿ ಸೇರಲು ಈ ರತ್ನ ಬೇಕೇ ಬೇಕಿತ್ತೇನೋ ! ಅದರ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ರತ್ನಾಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟೇ ನಮ್ಮ ರಾಯರು ಈ ಹುಡುಗನಿಗೆ ದರ್ಶನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ”.

ಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಮೊದಲು ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವೃಂದಾವನ ದರ್ಶನದ ನಂತರ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ವಿವರಿಸಿದಾಗ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಆವಾಕ್ಕಾದರು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕಿರೀಟ ಭೂಷಿತ ಬಾಲರೂಪದ ರಾಯರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದ.

ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದನ್ನು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಈಗ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೇ ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ !

“ನಮ್ಮ ಗುರು ರಾಯರಿಗೆ ಈ ಹುಡುಗನನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಅವತಾರ ಸ್ಫುರಿಸಿತೇನೋ ! ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ರಾಜರಾಗಿಯೇ ಇವನಿಗೆ ದರ್ಷನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ” ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನೂ ಜೋಡಿಸಿದರು.

ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ರಾಜರ ರೂಪ ಕಂಡಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀನಿವಾಸ.

ಅದನ್ನು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಗಮನಿಸಿ ಹರ್ಷಿಸಿದ್ದರು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು.

ಅದರ ವಿವರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಬಿಡಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ !

ಏನು ಈ ಮೂರು ಜನರ ಮಹಾಭಾಗ್ಯ ! ಶ್ರೀ ಗುರು ರಾಘವೇಂದ್ರರಿಗೆ ಈ ಮೂರು ಜನರ ಮೇಲೆ ಅದೆಂಥ ಅಂತಃಕರಣ.

ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಹೃದಯ ಬೇಕು, ಯೋಗ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಬೇಕು, ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಧನೆ ಇರಬೇಕು.

ನಮ್ಮ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ಹೊಳೆದು ಹೋಯಿತು.

ಅವರು ಮಗನನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪಾದದ ಬಳಿ ಮಲಗಿಸಿ “ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಮುಗಿಯಿತು. ಮುಂದೆ ಮಹಾ ಸಂಸ್ಥಾನ ಚಿತ್ತದ ವಿಷಯ” ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಾ ತಾವೂ ಪೊಡಮಟ್ಟರು.

ನಮಸ್ಕಾರ ಹಾಕಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕೂಡಲೇ ನುಡಿದರು.

“ಆಚಾರ್ಯರು ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಮುಗಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಹೊಣೆಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಈ ಬಾಲಕನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು”.

ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಾತಿನಿಂದ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಆನಂದ ಪುಳಕಿತರಾದರು.

ಅನಂತರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು “ನೀವು ಆದವಾನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ನಾವು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಕಳೆದು ಹೋಗುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ನಾವು ಪರಿಹರಿಸಿದ್ದೇನೋ ನಿಜ. ಆಗ ನಿಮಗಿನ್ನೂ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಿತ್ತು. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಸಾಧನೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಗವಂತ ನಿಮಗೆ ಗಂಧರ್ವ ಕಂಠ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತಿ ನಲಿದಾಡುತ್ತಾಳೆ. ನಿಮ್ಮ ಈ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಉಪೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥ ಶ್ರೀ ಪಾದಂಗಳವರೇ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನರಸಿಂಹ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬ್ಯಾಗವಾಟ ಸೀಮೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಬಾರದೆಂದು ನಮ್ಮ ರಾಮದೇವರು ಈ ಘಟನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೆಣೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡಿ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಧನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಮೂಹ ಕಲ್ಯಾಣವೂ ನಿಮ್ಮಿಂದಾಗ ಬೇಕು. ನೀವು ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹರಿನಾಮ ಕೀರ್ತನೆ ರೈಂಕರಿಸಲಿ. ಭಗವಂತ ನಿಮ್ಮನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ. ಈ ದಿನ ತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಾಳೆ ಆದವಾನಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿ. ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಶುಭವಾಗಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪಯಣ” ನುಡಿದ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ನರಸಿಂಹದಾಸರಿಗೆ ಶೇಷವಸ್ತ್ರ ಹೊದಿಸಿ ಫಲ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ನೀಡಿ ತುಂಬು ಮನದಿಂದ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು.

* * * *

೭

ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ಕೃಪಾ ದೃಷ್ಟಿ ಹುಟ್ಟು ಪ್ರತಿಭಾವಂತನೆಂಬ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಮೇಲೆ ಹರಿದಿದ್ದ ಸುವರ್ಣ ಪುಷ್ಪಕ್ಕೆ ಪರಿಮಳ ಸೇರಿಸಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಕುಶಲ ಕಲಾವಿದನಾದ ಚಿನಿವಾಲನ ಕೈಗೆ ಅಪ್ಪಟ ಅಪರಂಜಿಯ ಘಟ್ಟಿಯೊಂದು ದೊರೆತಂತಾಗಿತ್ತು ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ.

ಮಂತ್ರಾಲಯದ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರ, ವೇದಾಂತ, ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರುಗಳಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪಾತ್ರನಾದ.

ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಿದ್ದ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬಾಲಕನ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹುಡುಗನಿಗಿರುವ ಒಲವನ್ನು ಕಂಡು ಆಚಾರ್ಯರೇ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಮಾತೃ ಸ್ಥಾನೀಯವಾದದ್ದು, ಲಕ್ಷಾಂತರ ಪಂಡಿತರು ಈ ಭಾಷೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾವಿರಾರು ಋಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದ ಹಿಮಾಲಯದಿಂದ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯವರೆಗೆ ನೂರಾರು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು. ಸಾವಿರಾರು ಪಾಳೆಯಪಟ್ಟುಗಳು ಅಷ್ಟೇ ವಿಧದ ಭಾಷೆಗಳು, ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ವೈವಿಧ್ಯವಿದ್ದರೂ ಸಮಸ್ತ ಭಾರತೀಯರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆಗೆ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ, ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಏಕತಾನತೆಯೆಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿದ ಘನತೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯರ ಐಕ್ಯತೆಯ ಸಂಕೇತ ಈ ಭಾಷೆ. ಈ ಭಾಷೆ ಬಲ್ಲವರು ಭಾರತದ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಮಾನ್ಯರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಋಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಪಸ್ಸಿನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ವೇದಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ, ಉತನಿಷತ್ತುಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ. ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ದಾರ್ಶನಿಕರ ವಿಷಯ ಮಂಡನೆಯೂ ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಸಮಸ್ತ ಭಾರತೀಯತೆಯನ್ನೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತವಿಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಬಾಲಕ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಾಲಕನೂ ತನ್ನ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು.

ಮನೆ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ದ್ವೇಷವಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ.

ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಬೇಕಾದರೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನ, ಏಕಾಗ್ರತೆ ಅವಶ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತೃ ಭಾಷಾ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ, ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿತ್ತು.

ಒಮ್ಮೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರೊಬ್ಬರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಸಂಶಯವೊಂದು ಸ್ಫುರಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಅವನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ.

‘ಸಂಸ್ಕೃತ, ಸಂಸ್ಕೃತ’ - ಹಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬ ಜ್ಞಾಪಿಸಿದ. ಆದರೆ ಅವನ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದರ್ಪವಿತ್ತು.

ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ಹುಡುಗ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾದ. ಬೇರೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಗರು ಘೊಳೈಂದು ನಕ್ಕರು.

ಅವಮಾನಿತನಾದ ಹುಡುಗ ‘ಹೋ’ ಎಂದು ಅಳಹತ್ತಿದ.

ತಕ್ಷಣವೇ ಎದ್ದ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಳುವ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

“ನೀನು ಅಳು, ಹೇಗಾದರೂ ಅಳು. ಆದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೇ ಅಳು”.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತೆ ಘೊಳ್ಳೆಂದು ನಕ್ಕರು. ಅವರನ್ನು ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಶ್ರೀನಿವಾಸ.

“ನೀವೂ ಅಷ್ಟೇ ! ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಕ್ಕ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಗುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೂ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೇ ನಗಬೇಕು - ಸಂಸ್ಕೃತ, ಸಂಸ್ಕೃತ” ಹಿಂದೆ ನುಡಿದಿದ್ದ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನುಡಿದ.

ಈ ಹಾಸ್ಯ ಚಟಾಕಿಯಿಂದ ಗಂಭೀರ ಸ್ವಭಾವದ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೇ ನಗು ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿದ್ದ ತರಗತಿಯೇ ಹಾಗೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಉಲ್ಟಾಸದಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನಿದ್ದ ತರಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೂ ಆನಂದ. ಪಾಠಗಳನ್ನು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಲಿಸಿ ಅವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಒಪ್ಪಿಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಆನಂದವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ? ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕವಾದಾಗ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ?

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಏಕಗ್ರಾಹಿಯಾಗಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಕೇಳಿದ್ದ ವಿಷಯ ಮತ್ತೆ ಕೇಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಪಾಠವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡನೆಂದರೆ ಅದು ಅವನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ದಾಖಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಧಾರಣಾಶಕ್ತಿಯ ಅಸಾಧಾರಣತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅಧ್ಯಾಪಕರೇ ಆವಾಕ್ಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎಷ್ಟೇ ಬುದ್ಧಿವಂತನಿದ್ದರೂ ಅವನಲ್ಲಿ ಸೋಮಾರಿತನ ಸೇರಲಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಾನು ಕಲಿತಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ತೃಪ್ತಿ. ಹೀಗಾಗಿ ಸಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಆತನೇ ನಾಯಕ. ಎಲ್ಲರು ಅವನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಮರುದಿನ ಮಾಡುವ ಪಾಠವನ್ನು ಇವನು ಮೊದಲ ದಿನವೇ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ತನಗೆ ಹೊಳೆದದ್ದು ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೋ ಎಂದು ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಪಾಠದ ನಂತರ ತುಲನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ.

ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಶ್ರೀಘ್ರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಂಡು
ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಂತೋಷ.

ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಈಗ ಸಂಸ್ಥಾನಾಧೀಶರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ
ವಾದೀಂದ್ರ ತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಗಳವರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ತಮ್ಮಂದಿರ ಮಕ್ಕಳು.
ಅವರ ಅಣ್ಣ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಆಚಾರ್ಯರೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಘನ ಪಂಡಿತರೇ. ಅವರ
ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಲೋಕ ಬೆಳಕು ಪಡೆಯಲಿ ಎಂದು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅವರನ್ನು
ಕುಂಭಕೋಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಿರುವಂತೆ ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದರು. ಅದೇ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ
ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯರು
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಮೂರು ಜನ ಸಹೋದರರೂ ಸರಸ್ವತಿಯ
ವರಪುತ್ರರಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಪರಸ್ಪರ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವಾಗ
ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರತಿಭೆ ಆಟ ಪಾಠಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಅವರು ಬರೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಬಗ್ಗೆ ಒಮ್ಮೆ
ಹೀಗೆ ಬರೆದರು.

‘ಕುಂಭಕೋಣಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಂದಾಗ ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಪರಿಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆ. ಕೆಲವರು ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಿದ್ದು ನಿಮಗೆ ಕೀರ್ತಿ ಕೊಡುವ
ಶಿಷ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ.’

ಇಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ
ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಚಲನ ವಲನಗಳನ್ನು ಅವರು
ಪರಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ನನಗೂ ಕೀರ್ತಿ ಕೊಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮೂಹ ಇಲ್ಲದೆಯೆಂದು
ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆನಂದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗುರುಗಳಿಗೆ ಕೀರ್ತಿ ತರುವ ಶಿಷ್ಯರು ಸಿಕ್ಕುವುದು
ಗುರುಗಳ ಭಾಗ್ಯವೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಂದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನೆಂಬ ಬಾಲಕ

ಗುರುಗಳಿಗೆ ಕೀರ್ತಿ ತರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮಹಾಮೇರುವಿನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ನೂರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಹೊರಟ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೊಂದು ಅರ್ಹತಾ ಪತ್ರಿಕೆ ಬೇಕೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ !

ಅವನ ರೀತಿಯೇ ಹಾಗೆ. ಎಡೆಬಿಡದ ಕಾರ್ಯಮಗ್ನತೆ, ಯಾವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರುತನಾದರೂ ತನ್ಮಯತೆ.

ಒಮ್ಮೆ ತುಂಗಭದ್ರಾ ತಟದಲ್ಲಿ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮಳೆಗಾಲವಾದ್ದರಿಂದ ನದಿಯ ನೀರು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಂದಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಸಣ್ಣಗೆ ಮಳೆಯೂ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನು ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನೇನೋ ! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ಆಗಮಿಸಿದ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದರು.

“ಏನೋ ಮಳೆ ಬಂದರೆ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಎದ್ದು ಬರಬೇಕೆಂದು ಅನಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ? ಪ್ರವಾಹದ ಭೋರ್ಗರತದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ ? ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದ ಮಿಂಚು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ? ಗುಡುಗಿನ ಶಬ್ದದಿಂದ ಭಯವಾಗಲಿಲ್ಲವೇ ?”

ಗುರುಗಳು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಹುಡುಗ ಉತ್ತರಿಸಿದ,

“ಅವೆಲ್ಲಾ ನನಗೆಲ್ಲಿ ಆದವು ಗುರುಗಳೇ ?”

“ಮತ್ತೇ ?” ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ.

“ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಳೆಯ ನೀರ ಹನಿ ನನ್ನ ಒಳಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಕಾಶದಿಂದ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಗುಡುಗಿನ ಶಬ್ದ ಆತನ ಪೂಜೆಯ ನಗಾರಿಯಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು”.

“ಮಿಂಚು ?” ಪ್ರಶ್ನೆ.

“ಆತನಿಗೆ ಆಗಾಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಂಗಳಾರತಿ”.

ಹುಡುಗನ ಉತ್ತರ ಕೇಳಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಆನಂದವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವನ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ “ಧನ್ಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸ. ಕಿರಿಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹಿರಿಯ ಚಿಂತನೆ ಅಳವಡಿಸಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ಚೇತನನೇ ನೀನು. ನಿನ್ನನ್ನು ಪಡೆದ ನಾಡು ಪುನೀತವಾಗುತ್ತದೆ” ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ಆಕಾಶದೆಡೆಗೆ ನೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವರ ಕರಗಳು ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ತಲೆ ನೆವರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರದಿದ್ದರೆ ಹಾಗೆ ಅವರು ಎಷ್ಟು ಹೊಟ್ಟು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರೋ !

ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಆಗಮಿಸಿ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಕಾದಿದ್ದಾರೆಂದು ಆಚಾರ್ಯರು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಭಾವನಾ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ನರಸಿಂಹ ದಾಸರನ್ನು ಒಳಗೆ ಕಳಿಸುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

ಒಳಗೆ ಬಂದ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ “ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಆದವನಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದ ನಂತರ ಏನೇನಾಯಿತು ? ನೀವು ಕುಲಕರ್ಣಿ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕೆಂದು ದಿವಾನ್ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಯನವರು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ?”

. ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ವಿವರಿಸತೊಡಗಿದರು

“ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಕುಲಕರ್ಣಿ ವೃತ್ತಿ ಸರಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬಂದ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವಾದರೂ ನಿರ್ವಹಿಸಲಿ ಎಂದು ಅವರು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರಂತೆ. ನನ್ನ ರಾಜೀನಾಮೆ ಪತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರು ಬಹಳವಾಗಿ ಸಂತೋಷಿಸಿದರು.

ಅಧಿಕಾರ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ನೀವು ಬಿಟ್ಟಂತಲ್ಲಾ ನರಸಪ್ಪನವರೇ, ಈಗ ನೀವು ನಿಜವಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದಿರಿ. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಹರಿದಾಸ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮನೆ ಮನೆಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮ ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ನವಾಬರ ಬಳಿ ಅವರೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು.

“ನವಾಬರು ನಿಮ್ಮ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೇ?”
ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

“ಇಲ್ಲ ಗುರುಗಳೇ, ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಗಳಿದ್ದರೂ ಪರಿಹರಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕೆಂದು ತುಂಬಾ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ಕಡೆಗೆ ದಿವಾನರ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಈಗ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟರೂ ನಾನು ಬೇಕೆನಿಸಿದಾಗ ಹಿಂದಿರುಗಬಹುದೆಂದೂ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅತಿ ಅವಶ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ ದರ್ಬಾರಿನಿಂದ ಕರೆ ಬಂದರೆ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕೆಂಬ ಶರತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಇದುವರೆಗೂ ಮಾಡಿದ ಸೇವೆಗೆ ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಮಾನ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಜಹಗೀರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟರು. ಸಂಪತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಜುಗುಪ್ಸೆ ಬಂದು ತೊರೆಯಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದರೆ, ಅದೇ ನನ್ನನ್ನು ಬಾಚಿ ತನ್ನತ್ತ ಎಳೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಗುರುಗಳೇ”.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮುಗುಳ್ಳುಕ್ಕು “ಆಮೇಲೇನಾಯಿತು” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

“ದಿವಾನ್ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಯ್ಯನವರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಕುಲಕರ್ಣಿಕೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಕುಪ್ಪೇರಾಯನಿಗೇ ಒಪ್ಪಿಸಿದೆ. ಸರಕಾರಿ ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ನಮ್ಮ ಜಮೀನು ತೋಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ರೈತರಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನಾನು ನಿರುಂಬಳನಾದೆ. ಈ ಭಾಗ್ಯ ಸಮಯವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥ ಕಳೆಯದೆ ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ರಾಮೇಶ್ವರ ಯಾತ್ರೆ ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾದರೂ ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ‘ಗ್ರಾಮ್ಯಕ ರಾತ್ರಿ’ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಮರುದಿನ ನನ್ನನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರು ಶ್ರೀ ಕನಕದಾಸರು ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಮಹಿಮರ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಅದರ ಅರ್ಥ ನಾನು ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮತ್ತು ಮತ್ತೂ ಕೇಳುವ ಕುತೂಹಲ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ

ಬಾರದಿದ್ದವರೂ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಟಿಪ್ಪಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಶ್ರೀಹರಿವಾಯು ಗುರುಗಳ ಸ್ತುತಿ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರಮೇಯಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಯಾಣದುದ್ದಕ್ಕೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಯಾತ್ರೆ ಬೇಗ ಮುಗಿಸಲು ನಾನೂ ಅವಸರಿಸಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಯಾತ್ರೆ ಬಹಳ ದೀರ್ಘ ಕಾಲವಾಯಿತು”.

“ರಾಮೇಶ್ವರ ಯಾತ್ರೆ ಮುಗಿದಿದ್ದರಿಂದ ಬ್ಯಾಗವಾಟಕ್ಕೆ ಮಗನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಂದಿರಾ” ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದವರೊಬ್ಬರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

“ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಈಗ ಬ್ಯಾಗವಾಟದಿಂದಲೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ತತ್ತರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಮನದ ಶಾಂತಿ ಕಡಡಿ ಹೋಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಗುರುದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ”.

“ಏನು, ಏನು ನಡೆದಿದೆ ಬ್ಯಾಗವಾಟದಲ್ಲಿ ?” ಪ್ರಶ್ನೆ.

“ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತರ್ರೆ ಅರ್ಜಿ ಗುಜರಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕುಪ್ಪೇರಾಯನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ನಾನು ಹೋಗಿದ್ದೆನಷ್ಟೆ ? ನಾನು ವಾಪಸ್ಸು ಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಕುಪ್ಪೇರಾಯ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದ. ಆತನಿಗಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಮೊದಲೇ ಅಸು ನೀಗಿದ್ದರಂತೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆತನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ನವಾಬರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರಂತೆ”.

“ಸಾತ್ವಿಕರೊಬ್ಬರ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ತನ್ನ ಫಲ ಉಣಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟೀತೆ ? ಅವರಿಗೆ ಈ ಅವಸ್ಥೆ ಬರಬಾರದೆಂದು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆ ದಿನ ರಾಯಸ ಕಳಿಸಿದ್ದರು. ಗುರು ಕರೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ, ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ ಉಪಟಳ ನೀಡಿದ. ಹಿಂದೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದ ಪುಣ್ಯ ರಾಶಿಯ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ. ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಪುಣ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಯಿರಲಿ, ಮುಂದಿನ ಏಳೇಳು ಜನ್ಮಗಳ ಕಾಲ ಬಳಲಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪಾಪ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ”, ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು ಬೆನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿದರು.

ಕುಪ್ಪೇರಾಯನ ಪಾಪ ಸಾಧನೆಯ ಕತೆ ಕೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಬೆನ್ನು ಏಕೆ ಚಪ್ಪರಿಸಿದರು ?

ಏನೋ ! ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ? ತ್ರಿಕಾಲ ಜ್ಞಾನಿಗಳೆನಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಾದೀಂದ್ರ ತೀರ್ಥರ ಈ ಕ್ರಮ ಯಾವ ಘಟನೆಯ ಮುನ್ನೂಚನೆಯೋ !

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಾದೀಂದ್ರ ತೀರ್ಥರೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯರೆ ?

ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಮರಿಮಕ್ಕಳು. ಶ್ರೀ ರಾಯರು ಬೃಂದಾವನ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದಾಗ ಇವರಿನ್ನೂ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷದ ಹಸುಳೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಆಗಲೇ ನಮ್ಮ ರಾಯರು ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೋ ! “ಇವನು ಕೇವಲ ವಂಶೋದ್ಧಾರಕನಲ್ಲ. ಲೋಕವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ಕುಲ ಗುರುವಾಗುತ್ತಾನೆ” ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಾ ಮಗುವಿನ ತಲೆ ನೇವರಿಸಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ರಾಯರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ‘ಗುರುಗುಣಸ್ತವನ’ ಇವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಕೃತಿ. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಯರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಬೃಂದಾವನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ಇಟ್ಟರು.

ಆಗ ವಿಜ್ಞಾನ ಜಗತ್ತು ನಿಬ್ಬೆರಗಾಗುವಂಥ ಘಟನೆಯೊಂದು ನಡೆದು ಹೋಯಿತು.

ಸುಮಾರು ಏಳು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ರಾಯರು ಈ ಕೃತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ತಲೆ ಆಡಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ನೂರಾರು ಜನ ನೋಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬೃಹತ್ ಬೃಂದಾವನ ಮಹತ್ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲುಗಾಡತೊಡಗಿತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಗಂಟೆಗಳು ತಾವೇ ತಾವಾಗಿ ಮೊಳಗಿದ್ದವು. ಸ್ಥಾವರವು ಜಂಗಮವಾಗಿತ್ತು.

ಸ್ಥಿರ ಬೃಂದಾವನ 'ಸರಿ' ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲುಗಾಡಿತ್ತು.

ಬೃಂದಾವನ ಕಂಪನದಿಂದ ಮೇಲಿದ್ದ ಪುಷ್ಟ ಹಾರವೊಂದು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಕಳಚಿ ಶ್ರೀ ವಾದೀಂದ್ರ ತೀರ್ಥರ ಕೊರಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿತ್ತು.

ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಯರ ಮಹಿಮೆಯ ವಿವರಣೆ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಗುರು ಸಾರ್ವಭೌಮರ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಹೊಂದಿದ ಶ್ರೀ ವಾದೀಂದ್ರ ತೀರ್ಥರ ಹಿರಿಮೆ ಅದೆಷ್ಟಿರಬೇಕು !

ಅಂಥ ಶ್ರೀ ವಾದೀಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು ಕುಪ್ಪೇರಾಯನ ಪಾಪ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಬಾಲಕ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಬೆನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದೀತೆ ?

ಏನೋ ! ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಕಾಲರಾಯನೇ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲ. ಹುಡುಗನ ಬೆನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿದ ಕಾರಣ ಕೇಳುವ ಧೈರ್ಯ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಮಾತ್ರ ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಕರು.

“ಕುಪ್ಪೇರಾಯನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕಾದ ದುರಂತ ಕೇಳಿ ನೀವು ತತ್ತರಿಸಿದ್ದೀರಲ್ಲವೇ ? ನನ್ನಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಹೀಗಾಯಿತು ಎಂದು ನೀವು ದುಃಖಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ ನರಸಪ್ಪನವರೇ, ನೀವೆಲ್ಲ ನಿಮಿತ್ತ ಮಾತ್ರ. ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಯಾವ ಗತಿಯಾಗುತ್ತದೆನ್ನುವುದನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭಗವಂತ ಈ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆದಿದ್ದಾನೆ. ಕುಪ್ಪೇರಾಯ ನಿಜಕ್ಕೂ ಪುಣ್ಯ ಜೀವಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಗಳ ಕಾಲ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವನೇನೋ ಪಾಪ ಮಾಡಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಪುಣ್ಯ ಘಟನೆಗಳೇ ನಡೆದವು. ಅದು ಸುಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ನಿಮ್ಮ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿತು. ಹರಿದಾಸ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರಿ. ಭಗವಂತ

ಸೊಗಸಾದ ಕಂಠವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ನಿಮ್ಮ ಸಂಗೀತ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ತತ್ವವಾದದ ವಿದ್ವತ್ತು, ಬ್ಯಾಗವಾಟ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಕುಪ್ಪೇರಾಯನಿಂದ ನೀಚ ಕೃತ್ಯ ಮಾಡಿಸಿದ ಪರಮಾತ್ಮ ಆತನಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪಾಪ ಕೊಟ್ಟು, ತದ್‌ಮೂಲಕ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಧನಾ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಂದಿಟ್ಟ. ಈ ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ಶ್ರೀ ಮಠಕ್ಕೆ ತಂದು ಬಿಟ್ಟ. “ಅವರವರಿಗೆ ಅವರವರ ಗತಿಯ ನೀಡಲೋಸುಗ ಅವನು ಏನೇನು ಆಟ ಆಡುತ್ತಾನೋ ಅವನೊಬ್ಬನಿಗೇ ಗೊತ್ತು” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಪೂಜೆಗೆ ಹೊತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮೇಲೆಕ್ಕಿದ್ದರು.

ಮರುದಿನವೇ ಉತ್ತರ ಭಾರತ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಡಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರಿಗೆ ತಪ್ಪು ಮುದ್ರಾಂಕನ ಮಾಡಿ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತುಂಬು ಮನದಿಂದ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು.

* * * *

೮

ನರಸಿಂಹ ದಾಸರ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಯಾತ್ರೆ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಾ ಗ್ರಾಮ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಹಾಕುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಮಂತ್ರಾಲಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನಾನಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅದೆಷ್ಟೋ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಶೀಷ್ಯನ ಈ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ವಾದೀಂದ್ರ ತ್ರೀರ್ಥ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಬೋಧನಾ ರೀತಿ ವಿಸ್ತೃತವಾದದ್ದು.

ಸ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅದಷ್ಟೇ ಪ್ರಗತಿಯೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಮತಗಳು, ವಿವಿಧ ಧರ್ಮಗಳು ಏನು ಹೇಳಿವೆಯೆಂದು ಕೂಲಂಕುಶವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ತುಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ‘ತತ್ವಮಸಿ’ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಮೂರು ಜನ ಮತಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ ? ವೇದಗಳ

ಶಬ್ದ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅವರು ಮಾಡಿದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳೇನು ? ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಭಿನ್ನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದವರ ವಿಷಯ ಒಂದೆಡೆಗಿರಲಿ; ವೇದಗಳನ್ನೇ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುವ ಅದೆಷ್ಟೋ ಧರ್ಮಗಳು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ. ಅವುಗಳು ಒಂದೊಂದು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಏನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಿಸಿವೆ ? ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಲಕ್ಷಣ. ಹಾಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ತನ್ನ ಧರ್ಮದ ಹಿರಿಮೆ, ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವ ಜ್ಞಾನ ಭಂಡಾರದ ಮಹತ್ವ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಲು ವಿವಿಧ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅವಶ್ಯವೆನಿಸಿದಾಗ ಆಯಾ ವಿಭಾಗಗಳ ಪಂಡಿತರೆಡೆಗೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಂಡ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯನೆನಿಸಿದ.

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆಂದು ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟರೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಪಂಡಿತ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಹೆಸರು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಸ್ಥಾನ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾರ್ಥ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಉಪನ್ಯಾಸ ಇರಲೇಬೇಕು.

ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಒಮ್ಮೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಯಾತ್ರೆ ಕೈಗೊಂಡರು. ಹಲವಾರು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಾದಿಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಪೂಜೆ ಭಿಕ್ಷಾದಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾನಾ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಂಡಿತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾರ್ಥ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಗೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೇಗ ತುಂಬು ಯೌವನ. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮೀಸೆ ಮೂಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಊರ್ಧ್ವ ಪುಂಡ್ರದೊಂದಿಗೆ ಅಂಗಾರ ಅಕ್ಷತಾ ಭೂಷಿತನಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಆರಂಭಿಸಿದನೆಂದರೆ ಸಭಿಕರು ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೇಳಬೇಕಾದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಡಬಡಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಬಳಸಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಪದಗಳಿಗಾಗಿ ಎಂದೂ ಹುಡುಕಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕಂಚು ಕಂಠ, ನಿರರ್ಗಳ ಶೈಲಿ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯೇ ಪರಿಪುಷ್ಟ ಶಬ್ದಗಳುಳ್ಳ ಶ್ರೀಮಂತ ಭಾಷೆ. ಯಾವುದೇ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾರುವಷ್ಟು ಶಬ್ದಾಗರದ ಸಿರಿಯುಳ್ಳ ಭಾಷೆ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಅರ್ಥವಾಗದಿದ್ದರೂ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮೋಹಕತೆ.

ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಆ ಭಾಷೋಚ್ಚಾರ ಹಾವಾಡಿಗನ ಪುಂಗಿ, ಸಮ್ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರ. ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಸಭಿಕರು ಮಂತ್ರ ಮುಗ್ಧರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

“ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರಯ್ಯಾ, ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಭಾರತೀ ದೇವಿ ನಿನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ಆಗಾಗ ತುಂಬು ಮನದಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನದ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಕೋಲಾರ ಪ್ರದೇಶದ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿತು.

ಪುರ ಜನರು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯ ದ್ವಾರದ ಬಳಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಅದ್ವಾರಿಯ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದರು.

ಷಾಷ್ಠಿಕರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಗೋತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ‘ಬೆಟ್ಟದವರ’ ಮನೆತನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತವಾದ ಕುಟುಂಬ. ಅದರಲ್ಲಿ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಗೃಹಸ್ಥರು ರಾಜ ಪುರೋಹಿತರಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಾತ್ವಿಕತೆ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತ್ತು. ಅವರ ಮುಂದಾಳುತನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನದ ನಾನಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸಂಯೋಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಗುಡಿ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೃಜಿಸಿದ್ದ ವಿಶಾಲ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಬಿಡಾರ ಹೂಡಿದ್ದರು.

ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಗ್ರಾಮಗಳಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಭಕ್ತರ ಸಮೂಹದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲ ಗಿಜಿಗಿಜಿಗುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು.

ಎಡೆಬಿಡದ ಪ್ರಯಾಣದಿಂದಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಳಲಿದಂತಿದ್ದ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಆಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡು, ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷದ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಬಹಳ ಚುರುಕಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ಗಮನಿಸಿದರು.

ಆಚಾರ್ಯರು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಕ್ಕೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದೊಡನೆಯೇ ದರ್ಭಾಸನ, ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣಾಂಜನ, ಅದರ ಮೇಲೆ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಚೊಕ್ಕವಾಗಿ ಹಾಕಿ ಗೋಪಿ ಚಂದನ ಮತ್ತು ಮುದ್ರೆಯ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ದೇವರ ಮನೆಯ ನಂದಾ ದೀಪಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿದಳು ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು.

ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟೊಂದು ಭಕ್ತಿ ! ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ಶ್ರದ್ಧೆ ! ಕನೈಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದಿವ್ಯ ಕಳೆಯನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ಪುನಃ ಪುನಃ ನೋಡಿದರು.

ರಾಮಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಅವರೇ ಮಾತಿಗೆಳೆದರು. “ಆಚಾರ್ಯರೇ, ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾದಂತಿಲ್ಲಾ ?”

ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಕುಗ್ಗಿಹೋದರು. ಮಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮುನಿಯುತ್ಸದೇಂಬ ಬೆದರಿಕೆ ಆವರಿಸಿತು.

ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನವೆಂದರೆ ಸಭೆ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಜನರಿಗೆ ಭಾರಿ ಊಟ ಹಾಕಿ, ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಪದ್ಧತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಮಠದವರೆಂದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮಠದವರ ಬಗ್ಗೆ ವಿರೋಧ ಬೆಳಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಕಚ್ಚಾಟಕ್ಕೆ ಜನರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬದವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ, ಬೇಕು ಬೇಡಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವುದು ಸಂಸ್ಥಾನ ಮುಖಂಡರ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿತ್ತು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಬಂದ ಹಣವನ್ನು ಗಂಟು ಹಾಕಿ ತಮ್ಮ ಮನೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಖದೀಮರುಗಳಿಗೆ ಮಠದ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೂಗು ಮುಚ್ಚಿ ಕೂಡುವುದಷ್ಟೇ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲ. ಸಾಧನೆಯ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಇಡೀ ಕುಟುಂಬದ ಸಮಗ್ರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನ.

ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರ. ಕೋವಿ ಹಿಡಿದು ಕಡ್ಡಾಯಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಲ್ಲ. ಲಾಠಿ ಚಲಾಯಿಸಿ ತರುತ್ತಿದ್ದ ಒತ್ತಾಯವಲ್ಲ. ಬಂಧೀ ಖಾನೆಯ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನೊಡ್ಡಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದಲ್ಲ.

ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಅವಾವುದಕ್ಕೂ ಹೆದರದ ಜನ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಲೆ ಬಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳೇನಾದರೂ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಯಾತನೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮಠದ ಅನುಯಾಯಿಗಳು.

‘ಬಹಿಷ್ಕಾರ’ ಎನ್ನುವ ಪದವಂತೂ ಗಲ್ಲು ಶಿಕ್ಷೆಗಿಂತಲೂ ಭಯಾನಕವೆಂದು ಭಕ್ತರು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಠ ಮತ್ತು ಮಠದ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಈ ಬಾಂಧವ್ಯ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳ ಬಾಂಧವ್ಯದಂತೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಮಠಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹಣ ಭಕ್ತರ ಸಮಗ್ರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದ್ದವರು ಹಣವನ್ನು ತಂದು ಮಠದಲ್ಲಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲದವರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಆ ಹಣ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೆಲವೊಂದು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಠದವರ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿದ್ದರೆ ಮಠಕ್ಕೆ ದೂರು ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಊರಿನಲ್ಲಿಯೂ 'ಮಠಾಧಿಕಾರಿ' ಎಂಬ ಹುದ್ದೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿತ್ತು.

ಎಂಥ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಧರ್ಮದ ತಳಹದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ಜೀವನ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ - ಎಲ್ಲಾ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಂಯೋಜನೆ.

ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಗೃಹಸ್ಥರಾದ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಬಲಹೀನರಂತೆ ಕುಗ್ಗಿದರು. ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಮಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕೀಳರಿಮೆ ಅವರನ್ನು ಹಾಗೆ ಕುಗ್ಗಿಸಿತ್ತು.

ಮತ್ತೆ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು "ಮಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಏಕೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ ? ವರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಾ ? ನಿಮ್ಮ ಬಳಗದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಉತ್ತಮ ವರನನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾಗಿತ್ತು."

"ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಆಚಾರ್ಯರೇ, ಏಕೋ ಇನ್ನೂ ಕಾಲ ಕೂಡಿ ಬಂದಿಲ್ಲ".

"ಕಾಲ ಕೂಡಿ ಬಂದಿಲ್ಲ ಸರೆ; ಕಾಲನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಾ ? ಕಾಲನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವುದೆಂದರೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಾರ್ಯಮಗ್ನರಾಗುವುದೆಂದು ಅರ್ಥ. ಫಲಿತಾಂಶದ ವಿಷಯ ಬೇರೆ".

ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದ್ದರು. ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರೇ ಮಾತು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.

'ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಯಾವುದೇ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಾಂಶದಲ್ಲಿ 'ಸಂಕಲ್ಪ ಮಂತ್ರ' ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಸಂಧ್ಯಾವಂದನದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪಠಿಸಲು ಕಡ್ಡಾಯಿಸಿರುವ ನಮ್ಮ ಆಚಾರ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಂಗ

ಪಠನೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲು ಹೇಳುತ್ತಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ವರ್ಷ, ಮಾಸ, ಪಕ್ಷ ತಿಥಿ ಎಲ್ಲವೂ ಬರುತ್ತವೆಂದು ಗೊತ್ತಷ್ಟೇ ? ಅದೊಂದು ಕೇವಲ ಕ್ರಮವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಡಿ. ಕಾಲ ಗತಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕರ್ತವ್ಯೋನ್ಮುಖನಾಗು ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಗಂಟೆ. ನಮಗೆ ನಾವೇ ಬಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಗೃತ ನಗಾರಿ. ಕಾಲ ಪ್ರವಾಹ ಆದಿ ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದು ನಿಜ; ಆದರೆ ಆ ದಿನ ಅಥವಾ ಆ ಕ್ಷಣ ಮತ್ತೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಬರದ ಹೊತ್ತನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸಬೇಡ. ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಯಾದ ಕರ್ಮ ಕಡೆಗಣಿಸಬೇಡವೆಂಬ ಕರೆಭೇರಿಯಲ್ಲವೇ ಆಚಾರ್ಯರೇ ?”

ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಉತ್ತರಿಸಿದರು.

“ಕನ್ಯಾಪಿತೃವಿಗೆ ಕಾಲಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ವರಾನ್ವೇಷಣೆಯೂ ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ಒಪ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹೊಣೆ. ಅದನ್ನು ನಾನಿನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿಲ್ಲ”.

ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ನಸು ನಕ್ಕು “ಯೋಗ್ಯ ವರ ಸಿಕ್ಕರೆ ಮದುವೆಗೆ ನಿಮ್ಮದೇನೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

“ಶಾಂತಂ ಪಾಪಂ ಆಚಾರ್ಯರೇ, ಕನ್ಯಾ ಪಿತೃವಿಗೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬೇಕಾದುದೇನು ? ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಎಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ ?”

“ಸರೆ, ಕನ್ಯೆಯ ಹೆಸರೇನು ?”

“ಮಗುವಿನ ಜಾತಕ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಜನ್ಮ ನಾಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ‘ತಾಮರಸಮ್ಮ’ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ರೈತರು ಆ ಹೆಸರನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ್ದರಿಂದ ‘ಕಮಲಮ್ಮ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕಮಲುವಿಗೆ ಎರಡು ಹೆಸರು ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ.

“ಮೂಖ್ಯವಾದ ಮೂರನೇ ಹೆಸರಿಗೆ ಆ ಮಗು ಸಿದ್ಧವಾಗಲಿ. ಕನ್ಯೆಯ ಜಾತಕ ತಂದು ಕೊಡಿ. ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನ ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು

ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿತು” ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಾ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಅಹ್ಲೀಕಕ್ಕೆ ಎದ್ದರು.

“ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಿಗೆ ಮೂರನೇ ಹೆಸರು” ಎಂಬ ವಿಷಯ ಮಾತ್ರ ತಾಮರಸಮ್ಮನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ಆ ಬಾಲೆಗೆ ಅದರ ವಿವರ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಆಕೆ ಹೇಳಿದಳು.

“ಯಾವುದೇ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮದುವೆಯ ಕಾಲ ಒಂದು ಪರ್ವ ಕಾಲ. ಮದುವೆಯಾದ ತಕ್ಷಣ ತಂದೆಯ ಗೋತ್ರ ಕಡಿದು ಹೋಗಿ ಗಂಡನ ಮನೆಯ ಗೋತ್ರ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಆಚಾರಗಳನ್ನು ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರೂ ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಗಂಡನ ಮನೆಯ ಆಚಾರಗಳನ್ನೇ ಅವರು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹಲವಾರು ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಅವತಾರದ ರೂಪ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಉಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆನಂದ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಆ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನೇ ಚಿಂತನೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಭಿನ್ನವಾಗಬಹುದಾದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನೇ ‘ಮನೆದೇವರು’ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಕೆಲವರ ಮನೆದೇವರು ‘ನರಸಿಂಹ’. ಮತ್ತೆ ಹಲವರ ಮನೆದೇವರು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ದೇವರ ಯಾವುದಾದರೂ ಗುಡಿಯಿದ್ದರೆ ಆ ಗ್ರಾಮದ ಹೆಸರಿನ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಅಥವಾ ನರಸಪ್ಪ. ಹೀಗೆ ದೇವರ ರೂಪ ಚಿಂತನೆಗೆ ಒಂದು ಮೂರ್ತಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಒಲಿದಿದ್ದರೆ ಅನಂತರ ಆ ಕುಟುಂಬದವರೆಲ್ಲಾ ಅದನ್ನೇ ಮನೆದೇವರು ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಕಡೆ ಕಡೆಗೆ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಎಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಲೇಬಾರದು ಎಂಬ ಹುಚ್ಚು ಅವಿವೇಕಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವಷ್ಟು ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಗೆ ಏರಿದೆ. ಇನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ದೇವತೆಯ ಪೂಜೆ ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ‘ರೇಣುಕಾ ಎಲ್ಲಮ್ಮ, ಅಂಬಾಭವಾನಿ, ತಿಪ್ಪಮ್ಮ, ಹುಲಿಗೆಮ್ಮ, ಎನೇನೋ ಹೆಸರುಗಳು. ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ ಅವರ ಹಿರಿಯರು ಪೂಜಿಸಿರಬೇಕು. ಈ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಮರೆತ ಅನಂತರದವರು ಅದನ್ನೇ ‘ಮನೆದೇವರು’ ಎಂದು ಭ್ರಮಿಸಿದರು. ದೇವರು ಒಬ್ಬನೇ. ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲಾ ಆತನ ಪರಿವಾರ ದೇವತೆಗಳು. ತಾರತಮ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರವರಿಗೆ ಅವರವರದೇ ಆದ ಸ್ಥಾನದೊಂದಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀ ರಮಣ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತನನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿದರೆ ಸರಿಯಾದ

ಫಲ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅದೇನೇ ಇರಲಿ ; ಅದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ನನ್ನದಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಾತ್ರ ಗಂಡನ ಮನೆಯ ಆಚಾರಗಳನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು”.

“ಅದು ಸರಿಯಮ್ಮ, ಮೂರನೇ ಹೆಸರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರಲ್ಲಾ, ಹಾಗೆಂದರೆ ಏನು ?”

ಮಗಳ ಆತುರತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ತಾಯಿ ನೇರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

“ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ತೆ ಮನೆಯವರು ಬೇರೊಂದು ಹೆಸರು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಅವರ ಮನೆತನದ ಯಾರಾದರೂ ಹಿರಿಯರ ಹೆಸರಾಗಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೇ ಗಂಡನ ಹೆಸರಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವ ಹೆಸರಾದರೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಗಂಡನ ಹೆಸರು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಎಂದಿದ್ದರೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯೆಂದೋ ರಾಮಚಂದ್ರ ಎಂದಿದ್ದರೆ ಜಾನಕಿ ಅಥವಾ ಸೀತಾ ಎಂದೋ ಹೆಸರಿಡುವ ಪದ್ಧತಿಯಿದೆ. ನಿನಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಎರಡು ಹೆಸರುಗಳಿವೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದ ಆಚಾರ್ಯರು ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಲಿ ಎಂದರೆ ಮದುವೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಲಿ ಎಂದರ್ಥ. ತೌರು ಮನೆಯವರ ಆಚಾರ ವಿಚಾರ ಗೋತ್ರ ಕಡೆಗೆ ಹೆಸರು ಸಹ ಬದಲಾಗುವ ಈ ಘಟನೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ. ನೀನೀಗ ಆಚಾರ್ಯರ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಮದುಮಗಳಾಗುವ ಭಾಗ್ಯ ಬೇಗ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು”. ಇತ್ತ ತಾಯಿ ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅತ್ತೆ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಮಗಳ ಜಾತಕ ಹುಡುಕಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ದೇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು.

ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಜಾತಕವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ “ವರನ ತಂದೆ ನಮಗೆ ನೀಡಿದ್ದ ವಿವರಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಜಾತಕ ಬಹಳ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದುತ್ತದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಅದೇನೇ ಇರಲಿ, ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ನಾನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹುಡುಗನ ತಂದೆಯೂ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದಾಗ ನೀವು ಬರುವಿರಂತೆ.

ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ಅಷ್ಟು ಮಾತೇ ಸಾಕು.

ಕುಟುಂಬದ ಘನತೆ, ಅರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲಿಸದೆ ಅವರು ಹಾಗೆ ಹೇಳುವವರಲ್ಲ. ಅಂಥವರ ಮಾತು ಕೇವಲ ಮಾತು ಅಲ್ಲ. ಅದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ವರವೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಹೌದು, ಅದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ವರವೇ ಆಯಿತು.

ಕೆಲವೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಮಗನನ್ನು ನೋಡಲು ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ಸೂಚನೆಯೆಂದರೆ ಅದು ಭಗವದಾಜ್ಞೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರದೂ.

ಚಿಕ್ಕ ಬಳ್ಳಾಪುರದ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ಪುತ್ರಿ 'ಕಮಲ' ಎನ್ನುವ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯನ್ನು

ಬ್ಯಾಗವಾಟದ ಕುಲಕರ್ಣಿ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರ ಎಕೈಕ ಪುತ್ರ ಚಿ|| ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎಂಬ ವರರತ್ನನಿಗೆ

ಕೊಟ್ಟು ಗುರು ಹಿರಿಯರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ವೈಭವದಿಂದ ವಿವಾಹ ನೆರವೇರಿತು.

ಮದುವೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದ ಬ್ಯಾಗವಾಟದ ಹಿರಿಯರು ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಆಚಾರದಂತೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿಗೆ ಅನ್ವರ್ಥಕವಾಗಿ 'ಪದ್ಮಾವತಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಕಮಲಮ್ಮ ಅಥವಾ ತಾಮರಸಮ್ಮಗೆ ನೂತನವಾಗಿ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು.

ಹೆಸರಷ್ಟೇ ಅನ್ವರ್ಥವಲ್ಲ.

ಆ ದಾಂಪತ್ಯವೇ ಹಾಗೆ. ಅವರಿಬ್ಬರ ಜೋಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿದವರೆಲ್ಲರೂ 'ಸರಿಯಾದ ಜೋಡಿ' ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೆಣ್ಣು ಮನೆಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಘಳಿಗೆ ಅಮೃತ ಮುಹೂರ್ತವೇ.

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿಖರತೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗಂಡಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದರೂ ಕೆಲವರು ವಿವಾಹವನ್ನು ಮುಂದೂಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅಂಥ ಗಂಡಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡಲು ಕನ್ಯಾಪಿತೃಗಳು ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ಅಂಥವರಿಗೆ ಮುಹೂರ್ತದ ಮಹಿಮೆಯ ಅರಿವಿಲ್ಲವೆನ್ನಬೇಕು.

ದೇವಾನುದೇವತೆಗಳು ಆಗ ಆಗಮಿಸಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿರಬೇಕು. ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಗುರು ಹಿರಿಯರ ಶುಭಾಂಸನೆಯ ಹಿರಿಮೆ ತಿಳಿಯದ ಅಜ್ಞಾನ ಆವರಿಸಿರಬೇಕು.

ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ, ಗುರು ಹಿರಿಯರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯ ಮಂತ್ರ ಘೋಷಣೆಯ ಪವಿತ್ರ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಆ ವಿವಾಹ ನೆರವೇರಿತು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶುಭ ಘಟನೆಗಳೇ ನಡೆಯತೊಡಗಿದವು.

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಯುವಕ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ 'ಆಚಾರ್ಯ' ಎಂಬ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿದರು.

'ಆಚಾರ್ಯ' ಎಂದರೆ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಆಚಾರಗಳ ಸರಿಯಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅರಿತವನೆಂದು ಅರ್ಥ.

ಅದೇ ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನ ನೀಡುವ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪದವಿಯೂ ಹೌದು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಈಗ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯನಾದ.

“ಆಚಾರ್ಯ, ನೀವೀಗ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸರ್ವಮೂಲ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಅವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದೀಪ್ತಿಗಳಂತಿರುವ ಶ್ರೀಮನ್ ನ್ಯಾಯಸುಧಾ ಮೊದಲಾದ ಟೀಕಾ

ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಓದಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಜ್ಞಾನ ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಬೇಕು. ಒಂದು ಜ್ಯೋತಿ ತಾನಷ್ಟೇ ಜಾಜ್ಜಲವಾಗಿ ಬೆಳಗಿದರೆ ಸಾಲದು. ಆ ಜ್ಯೋತಿಯ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಇತರ ದೀಪಗಳು ಪಡೆದು ಅವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಬೀರಬೇಕು. ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು. ಅಂಥ ಕಾರ್ಯ ನಿಮ್ಮಿಂದಾಗ ಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನದಿಂದ ಕಳಿಸಲು ನಮಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತತ್ವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ದೇಶಾಟನೆಗಳಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಅನೇಕ ಭೂಮಿ ಕಾಣಿಗಳು ಬೀಳು ಬಿದ್ದಿವೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಜನ್ಮ ಕಾರಣವೆನಿಸಿದ 'ಜ್ಞಾನದಾನ' ಕಾರ್ಯ ಮುಂದುವರಿಸಿ".

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆಶೀರ್ವಾದಿಸಿ ಫಲ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನಿತ್ತು ಶುಭ ಪ್ರಯಾಣ ಕೋರಿದರು.

ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಬಲರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ,

“ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಮರ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾ, ಜನ್ಮ ಕಾರಣವೆನಿಸಿದ 'ಜ್ಞಾನದಾನ' ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನನ ಮಾಡಿಕೋ. ಅದು ಇಡೀ ನಿನ್ನ ಸಮಗ್ರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಮುಖ್ಯ ಸಂದೇಶ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಎಂದೂ ಮರೆಯಬೇಡ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಬ್ಯಾಗವಾಟಕ್ಕೆ ಬಿಳೊಟ್ಟರು.

ತಂದೆ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು, ಹೆಂಡತಿ ಪದ್ಮಾವತಿಯೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರು ಬ್ಯಾಗವಾಟಕ್ಕೆ ಪಯಣಿಸಿದರು.

ಪ್ರಯಾಣ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ತಂಗಿದರು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳ ದೀನಾವಸ್ಥೆ ಅವರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಿತು.

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿದ್ದರೂ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಡತನದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುತ್ತಿರುವ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅವರನ್ನು ತುಂಬಾ ಮರುಗಿಸಿತು.

ಶ್ರೀಸಂಸ್ಥಾನದೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಂಚರಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಆ ವಾತಾವರಣವೇ ಬೇರೆ. ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಸಮೂಹ. ಸಭೆ ಸಮ್ಮೇಳನ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾರ್ಥಗಳ ಗೋಷ್ಠಿ. ನಿತ್ಯವೂ ಭೂರಿ ಭೋಜನ, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ ಸನ್ಮಾನ.

ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಸಮಾಜ.

ಸಮಾಜದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ ಎಷ್ಟು ಭಯಾನಕವಾಗಿದೆ !

ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೋ ಎರಡೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮನೆಗಳು. ಅಲ್ಲವೋ ಸ್ವಲ್ಪವೋ ಭೂಮಿ. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಹಿರಿಮೆ. ನಾನಾ ಆಚಾರಗಳ ಕಟ್ಟುಪಾಡು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ಭಾವನೆಯ ಕಾರಣವಾಗಿ ಬಡತನವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಏನೇ ಆದರೂ ಅದರಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ದಾರಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರು ಜನರನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಬಡತನವನ್ನು ಕಂಡು ಅವರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಉಕ್ಕಿತು.

ಹೌದು ; ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಬಡತನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಆಡಳಿತದವರು ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಬೇಕು ನಿಜ. ಆದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಏನೂ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಿಲ್ಲವೇ ? ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆರ್ಜನೆ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಪರಿಮಿತಿಗೊಳ್ಳಬೇಕೆ ?

ಸಮಾಜದ ಬಡತನ ಒಂದು ಬೆಟ್ಟ ಸದೃಶ್ಯ ಅದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸನ್ನೆಗೋಲು, ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಸನ್ನೆಗೋಲಿನಿಂದ ಎತ್ತಲು ಹೋದರೆ ಸನ್ನೆಗೋಲೇ ಸೊಟ್ಟಾದೀತು. ಹಾಗೆಂದು ಇರುವ ಸನ್ನೆಗೋಲನ್ನು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಾಡಲಾದೀತೇ ? ಬೆಟ್ಟ ಎತ್ತಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಕನಿಷ್ಠ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು

ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನಾದರೂ ಕದಲಿಸಲಿಕ್ಕೇನು ಅಡ್ಡಿ ? ಬೆನ್ನಿನಗಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಭಾರ ಹೊರದಿದ್ದರೆ ಬೆನ್ನಿಗೇನು ಸಾರ್ಥಕ ?

“ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಊರಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಅವರ ಆಶನವಸನಗಳನ್ನು ತಾನೇ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಅವರನ್ನು ವಿದ್ಯಾವಂತರನ್ನಾಗಿ ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರದು” ?

ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರು ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರು.

“ನಿನಗೆ ಹಾಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ? ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ನುಡಿದರು ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು.

ಉಪನಯನವಾದ ಹಲವು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡೇ ಬ್ಯಾಗವಾಟಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

ವಂಶ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಹೊಲ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಸುತ್ತಾಡಿ ಬಂದರು.

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೋರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ತೋಟದ ಬೆಳೆ ಪಡೆಯಲು ಹಲವು ರೈತರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಹೊಲ ಜಮೀನುಗಳಿಗೂ ಒಂದು ಗುಣವಿದೆ. ‘ಯಜಮಾನನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿದರೆ ಅವು ಸಂತೃಪ್ತಿಯಾಗಿ ಫಲ ನೀಡುತ್ತವೆ’ ಎಂದು ಹಿರಿಯ ರೈತರೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸರಿ ಎಂದೆನಿಸಿತು.

ತಂದೆಗೆ ವಿಪರೀತ ವೈರಾಗ್ಯ. ತಾವು ಮಂತ್ರಾಲಯ ಸೇರಿದಾಗಿನಿಂದ ಅವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದಿದ್ದರು. ವ್ಯವಸಾಯ ಕುಂಠಿತವಾಗಿತ್ತು. ಆದಾಯದ ಎಲ್ಲ ಬಾಬುಗಳು ನಿತ್ಯಾಣವಾಗಿದ್ದವು.

ದೇಶ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಅವೇಳೆಯ ಭೋಜನ, ಹಲವೊಮ್ಮೆ ಅನಿಚ್ಛೆಯ ಭೋಜನಗಳಿಂದಾಗಿ ತಂದೆಯ ಆರೋಗ್ಯವೂ ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೆ.

ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದ ಹೆಂಡತಿಗೆ ವಿಪರೀತ ಕಾರ್ಯಭಾರ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಾಲಕರ ಊಟ, ಸುಶ್ರೂಷೆಯ ಹೊಣೆ ಆಕೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ತಾನೆ ?

ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರು ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪಡೆದಿದ್ದ ವಿಜಯದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದರು.

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಊಹಿಸಿದ್ದ ಕಲ್ಪನಾಲೋಕಕ್ಕೂ ಅನಂತರ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ವಾಸ್ತವಿಕ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ಅದೆಷ್ಟು ವೈರುಧ್ಯ ?

ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಬದಲಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಶೀಘ್ರ ಹೊಂದಿಕೊಂಡರು. ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದರು.

‘ಸಮಯದ ಅಭಾವ, ಏನೆಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಬಿಡುವೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಹಲವರು ಗೋಣಗುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಲ್ಲ, ಸಮಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಯೋಜನಾ ಬದ್ಧವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಂಥವರು ಮೊದಲು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಷ್ಟೆ !

ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರು ಸಮಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ನಾಲ್ಕು ತಾಸಿಗೆ ಏಳುವುದು ಅವರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅಳವಡವಿತ್ತು. ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನದ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಅವರು ಅದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಎದ್ದೊಡನೆ ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹುಲ್ಲು ಹಾಕಿ, ಹಸುಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸವರುವುದರ ಮೂಲಕ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ದಿನದ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕೆಲಸ.

ಬೆಳಗಿನ ಆಹ್ನಿಕ ತೀರುವುದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಎಂಟು ತಾಸು ಆಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅನಂತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಹೇಳಿದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಆ ದಿನ ಆಗಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಳುಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಉಪಾಹಾರವಾದ ಮೇಲೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಮನೆದೇವರ ಪೂಜೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಗುಡಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹನ್ನೊಂದು ತಾಸು ಆಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಅನಂತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪಾಠ ಬೋಧನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನ.

ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ. ಸಾಯಂಕಾಲ ಹೊಲ ತೋಟಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಪ್ರಗತಿ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಮರು ದಿನ ಪೂಜೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಹೂವು ತುಳಸಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರು ಆಚಾರ್ಯರು. ಪುನಃ ರಾತ್ರಿಯ ಜಪತಪ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ.

ಹೆಂಡತಿ ಪದ್ಮಾವತಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಪುಟ್ಟ ವಯಸ್ಸು, ಸಣ್ಣ ಮುತ್ತೈದೆ.

ನಿಡಿದಾದ ಕುಂಕುಮ, ಓರಣವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ತುರುಬಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಮಟ್ಟಿಸವಾಗಿ ಮುಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಹೂವು, ಗಲ್ಲದ ತುಂಬಾ ಅರಿಶಿಣ, ಕಚ್ಚೆ ಸೀರೆ, ಮೊಳಕೈಯವರೆಗೂ ಚಾಚಿರುತ್ತಿದ್ದ ಕುಪ್ಪಸ - ಸಾತ್ವಿಕ ಸೌಂದರ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಘನೀಭವಿಸಿ ಬಂದಂಥ ಆಕೆಯ ರೂಪ - ಹುಚ್ಚು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವುದಲ್ಲ ; ಪವಿತ್ರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸುವುದು.

ಆಕೆ ಸೌಂದರ್ಯದ ರಾಶಿ. ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾದರಸದಂಥ ಚುರುಕು.

ಪತಿ ಏಳುವ ಮೊದಲೇ ಎದ್ದು, ಅವರ ಜಪತಪಾದಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹೋಗಿ ತಾನೇ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅನಂತರ ಎದ್ದು ಮಾವನವರ ಬೇಕು ಬೇಡಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಮಾವನವರ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಬಿಸಿನೀರು ತೋಡಿಕೊಟ್ಟು, ಅವರ ಮಡಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ಅನಂತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಕೆ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಲ್ಲು ತಿಕ್ಕಲೂ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಹಲ್ಲನ್ನು ತಾನೇ ತಿಕ್ಕಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಓರಣವಾಗಿ ಗುಡಿಸಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಾಲಾಗಿ ಜಪಕ್ಕೆ ಕೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಎಂಟು ವರ್ಷದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಬೆಳೆದ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು - ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದು ಜನ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಕ್ಕೆ ಕುಳಿತರೆ ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಆಶ್ರಮದ ತಪೋ ಭೂಮಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿ ರೊಟ್ಟಿ ತಟ್ಟಿ, ಎಲೆ ಪಲ್ಯ, ಕಾಯಿಯ ರಾಯಿತ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಉಪಾಹಾರಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಎಂಟು ಒಂಭತ್ತು ತಾಸು ಆಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಕ್ಕಳ ಫಲಾಹಾರವಾದ ಮೇಲೆ ಆಹ್ನಿಕ ಮುಗಿಸಿ ಬಂದ ಗಂಡ ಮತ್ತು ಮಾವನವರಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಹಾಲು ಕೊಟ್ಟು ಆಳು ಕಾಳುಗಳ ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಆಳು ಕಾಳುಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಆಕೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಆರಾಮ ಎನಿಸಿದ ಭಾವನೆ.

‘ಭಾವನೆ’ ಅಷ್ಟೇ. ಅದು ವಾಸ್ತವವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದುವರೆಗೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಗಡಿಬಿಡಿ ಆಮೇಲೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ಕೆಲಸದಿಂದ ಬಿಡುವೇನೂ ಅಲ್ಲ.

ಅವೆಲ್ಲ ಕೆಲಸವೆಂದು ಆಕೆ ಎಂದೂ ಪರಿಗಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲಸವೇ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪೂಜೆ ಆಕೆಗೆ.

ಉಪಕಾರಣಿ ತೊಳೆಯುವುದು, ದೇವರ ಮನೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆಕೆಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಸಮಾಧಾನ.

ಆಕೆ ಮನೆ ಅಂಗಳವನ್ನು ಗುಡಿಸಿ, ಸೆಗಣೆ ನೀರು ಸಿಂಪಡಿಸಿ, ರಂಗೋಲಿ ಹಾಕಿದ್ದನ್ನು ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಮನೆಯ ಅಂಗಳ ನಿತ್ಯ ನಿತ್ಯ ನೂತನ ರೀತಿಯ ರಂಗೋಲಿ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗ್ರಾಮದವರು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಮೊದಲು ಯಾವ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಸೆಗಣೆ ನೀರು ಸಿಂಪಡಿಸಿ ರಂಗೋಲಿ ಹಾಕಿರುತ್ತದೋ ಆ ಮನೆಗೆ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾಳಂತೆ.

ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರ ಮನೆಗೆ ಕುಂಕುಮಾಂಕಿತೆ, ಪಂಕಜಲೋಚನೆಯಾದ ವೆಂಕಟರಮಣನ ಬಿಂಕದ ರಾಣಿ - ಕಂಕಣ ಕೈಯ ತಿರುವುತ್ತಾ ಬಂದಳು.

ಹಾಲು ತುಪ್ಪದ ಕಾಲುವೆ ಹರಿಯಿತು ಮನೆಯಲ್ಲಿ.

ಬೆಳಗಿನ ವೇಳೆ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಮುಖ ಇರುವ ಗಂಟೆ ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಳಗುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನಿಷ್ಟ ಉಳಿಯುವುದೆಲ್ಲಿ ?

ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವೈಶ್ವಾನರ ಪೂಜೆಯ ಧೂಮ ಯಾವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹರಡುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಶಕ್ತಿಗಳ ಆಟಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳವೆಲ್ಲಿ ?

ನರಸಿಂಹ ದಾಸರ ಹೆಂಡತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನವರ ನಿಧನದ ನಂತರ ಕಳಾಹೀನವಾಗಿದ್ದ ಮನೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ವೈಭವದಿಂದ ವಿರಾಜಿಸತೊಡಗಿತು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉರು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಶಬ್ದದ ಅಲೆ ಮನೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ; ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪಾವನವಾಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರವೇ ಆಂಜನೇಯನ ಗುಡಿ. ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರ ತಾತನ ಕಾಲದಿಂದ ಅ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು.

ಅದಕ್ಕೆ ಅಭಿಷೇಕ ಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮೂಹ ತಾವು ಕಲಿತಿದ್ದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಶ್ರುತಿ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ - ಕೇಳುವುದೇ ಜನರಿಗೆ ಅತಿ ಪ್ರೀತಿ.

ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ರಾತ್ರಿ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಅಲ್ಲಿ ಭಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಗ್ರಾಮದ ಭಕ್ತ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ತಮಗಿದ್ದ ಕುಲಕರ್ಣಿಕೆ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಎಷ್ಟು ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದರೋ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ಈಗ ಬೇಕಾದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಗ್ರಾಮದ ಜನರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅವರು ಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಈಗ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರಲು ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ.

ಯಾತ್ರೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಊರೂರು ಸಂಚರಿಸಿ ಹರಿನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನೆ, ತತ್ವ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆನಂದಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ - ಈಗ ಒಂದೆಡೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದಂಥ ಭಾವನೆ.

ಕುಟುಂಬದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮಗ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಭೂಮಿ ತಾಯಿ ಹಸಿರು ಫಸಲನ್ನು ಹರ್ಷದಿಂದ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಇನ್ನು ತನಗಿರಲು ಏನು ಕೆಲಸ, ತಾನು ಮತ್ತು ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಬಾರದೇಕೆ ?

ಅರೋಗ್ಯ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಉತ್ತೇಜಕವಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದೇನೋ ಸತ್ಯ. ಆದರೆ ತಿರುಗಾಡಲಾರದಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಹೀನತೆಯೇನೂ ಆವರಿಸಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ? “ಶಕ್ತಿ ಇರುವವರೆಗೂ ಸಂಚಾರ ಮಾಡೋಣ” ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಮಗನ ಮುಂದೆ ಈ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದಾಗ ಆಚಾರ್ಯರು ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾದರು.

“ಅಪ್ಪಾ, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆಂದು ನೀವು ಹೋಗುವುದಾದರೆ ಸುಗ್ಗಿಯಾದ ನಂತರ ಒಟ್ಟಾಗಿಯೇ ಪ್ರಯಾಣಿಸೋಣ. ಯಾವುದಾದರೂ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಇವಳೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ” ಆಚಾರ್ಯರ ಈ ಮಾತು ದಾಸರಿಗೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ.

“ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರೆಯೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ನಂಬಿಕೆಯೇನೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಮಗೂ, ನೇರವಾಗಿ ನಿಗದಿತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮೂರ್ತಿಯ ದರ್ಶನ ಪಡೆದು ಬರುವುದಷ್ಟೆ ಯಾತ್ರೆಯೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿಲ್ಲ. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಹರಿನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಹರಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮ, ವಾಯು ಜೀವೋತ್ತಮ ತತ್ವ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಯಾವ ತತ್ವವೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಹೇಗೆ ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯರು. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸುವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯಲು ಅವರು ತಹತಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗ ನೀಡುವುದೂ ಹರಿದಾಸ ಯಾತ್ರೆಯ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಕೇಳಿದವರೆಲ್ಲ ಉದ್ಧಾರವಾಗುತ್ತಾರೆಂದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಸುಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಸಾಗುತ್ತಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣದಿಂದ ಕೆಲವರಿಗಾದರೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ತೃಷೆ ತಣಿಯಬೇಕು. ಅದೇ ನನ್ನ ಯಾತ್ರೆಯ ಉದ್ದೇಶ. ಅದೇ ಶ್ರೀ ಮದಾಚಾರ್ಯರ ನಿಜವಾದ ಸೇವೆ”.

ದಾಸರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅಚಾರ್ಯರು ತಡೆದು ಪ್ರತಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದರು.

“ಅಪ್ಪಾ, ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಸೇವೆಯೆಂದರೇನು ?”

“ಸುಜೀವಿಗಳಿಗೆ ತತ್ವವಾದ ತಲುಪಿಸುವುದು, ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗಿಸುವುದು”.

“ತತ್ವವಾದ ತಲುಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆ ? ಹತ್ತಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸ ಶ್ರೀ ಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸೇವೆಯಲ್ಲವೇ ?”

“ಅದು ನಿನ್ನಿಂದಾಗುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸ. ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ಪರಮಾತ್ಮ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ನಿನ್ನಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿಸಿ, ಅದನ್ನು ತಾನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಈಗಂತೂ ನಿನ್ನ ಸಾಧನಾ ಮಾರ್ಗ ಇದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಪರಮಾತ್ಮ ನಿನ್ನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅದೂ ಅವನ ಕಾರ್ಯವೇ. ನಾನು ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿರಬೇಕು. ಭಿನ್ನ ಜೀವ, ಭಿನ್ನ ಕರ್ಮ, ಭಿನ್ನ ರುಚಿ ಇವೆಲ್ಲಾ ಘನ ನರಸಿಂಹ ವಿಠಲನ ಜಗನ್ನಾಟಕವಲ್ಲವೇ ಮಗೂ”.

“ಯಾವುದು ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹನ ಇಚ್ಛೆ ? ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಅಭಿರುಚಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅವನನ್ನೇ ಕಾರಣ ಮಾಡುವುದು ಅದೆಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮಂಜಸ ? ನೀವು ಇಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹನ ಇಚ್ಛೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬೀಳು ಬಿದ್ದ ಭೂಮಿ ಈಗ ಸಸ್ಯ ಶ್ಯಾಮಲೆಯಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಬಾಡಿದ್ದ ಮರಗಳು ಈಗ ಫಲ ಭಾರದಿಂದ ಬಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಅಗರವಾಗಿದ್ದ ಮನೆ ಈಗ ಬಾಲರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಬಾವುಲಿಗಳ ‘ಬೊಬ್ಬಂ’ ಎನ್ನುವ ಚೀತ್ಕಾರದ ಬದಲು ದನಕರುಗಳ ‘ಅಂಬಾ’ ಶಬ್ದ ನಿನದಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹನ ಕರುಣೆಯಲ್ಲವೆ ? ಇಂಥ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಮಾರ್ಗ ಸರಿ ಎಂದು ಭಗವಂತ ತನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೀವೂ ಬನ್ನಿ. ಸಂಸಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮನೆಯನ್ನು ತೊರೆದು, ಊರೂರು ಅಲೆಯುವುದು ಹರಿದಾಸತನವೇ ?”

ಮಗನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಮುಗುಳ್ಳುಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ತಂದೆ ತಮ್ಮ ವಾದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದರು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಆಚಾರ್ಯರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೊಲದೆಡೆಗೆ ಹೋದರು.

ಸಂಜೆ ಮರಳಿದಾಗ ದಾಸರು ಆಹ್ಲೇಷಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆ ದಿನ ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು, ಆಚಾರ್ಯರು ಆಹ್ಲೇಷಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ತಂದೆ ಭಜನೆಗೆಂದು ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಗುಡಿಗೆ ಹೋದರು.

ಹೀಗೆ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳು ನೇರವಾಗಿ ಆ ದಿನ ಕಲೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ.

ತುಂಬಾ ಬಳಲಿದಂತಿದ್ದ ಆಚಾರ್ಯರು ರಾತ್ರಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿ ನಿದ್ರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಪದ್ಮಾವತಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಿರುವುದು ಕೇಳಿಸಿತು.

ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದರು ಆಚಾರ್ಯರು.

ಒತ್ತರಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅಳುವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಆಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳಾದರೂ ಆಕೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ತಳ್ಳಿ ನೀರು ಧಾರೆ ಧಾರೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೆಂಡತಿಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿದ್ದನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆ ಅವರು ಒಂದು ಸಲ ನೋಡಿದ್ದರು.

ಸಾಕಿದ ತಂದೆ ತಾಯಿ, ಒಡನಾಡಿದ ಗೆಳತಿಯರು, ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರ, ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಯನ್ನು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಬಿಟ್ಟು ಬರುವಾಗ ಕಾಣಿಸಿದ ಆ ಕಣ್ಣೆರೆ ಸಹಜ ಎನಿಸಿತ್ತು.

ಅನಂತರ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಕಂಡಿದ್ದು ಈ ದಿನ ಮಾತ್ರ.

ಆ ದಿನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂದಿತ್ತು ಅಷ್ಟೇ.

ಈ ದಿನ ಧಾರೆಯಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣಿರನ್ನು ಒರಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗು ಸ್ವಲ್ಪ ಒದ್ದೆಯಾಗಿತ್ತು ಆ ದಿನ.

ತಲೆಗೆ ಆಸರೆಯಾಗಿದ್ದ ತಲೆ ದಿಂಡು ಪೂರ್ತಿ ತೊಯ್ದು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು ಈ ದಿನ.

ಎಂದೂ ಯಾವ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಕೋರಿದವಳಲ್ಲ ಹೆಂಡತಿ. ಎಷ್ಟೇ ಕಾರ್ಯಭಾರವಿದ್ದರೂ ಹುಬ್ಬನ್ನು ಗಂಟು ಹಾಕಿದವಳಲ್ಲ. ಮುಖದಿಂದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದವಳಲ್ಲ. ಆದ ಬಳಲಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಂಡವಳಲ್ಲ.

..... ಒಮ್ಮೆ ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು ಹನ್ನೊಂದು ತಾಸು, ಹೆಂಡತಿ ತುಂಬಾ ಬಳಲಿ ಬಸವಳಿದು ಹಾಸಿಗೆಗೆ ಒರಗಿದ್ದಳು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಾಲ್ಕೈದು ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳು ನಿಂತ ಶಬ್ದ.

ಬಂದವರು ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದರು.

“ಮದುವೆಗೆಂದು ಮಾನ್ವಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೆವು. ಹಿಂದಿನ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಎರಡು ಚಿಕ್ಕಡಿಗಳು ಸಿಗಿಬಿದ್ದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಗ್ರಾಮದವರು ಕೈಕೂಡಿಸಿ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳ ಚಕ್ರವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿದರು. ಎರಡು ಸುತ್ತು ಮುಂದೆ ಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಾಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಆಸರೆಯ ಮೊಳೆ ಮುರಿದು ಹೋಯಿತು. ಪುನಃ ಅದನ್ನು ಗ್ರಾಮದಿಂದ ತಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳು, ಹಸಿದು ರಾಧಾಂತ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ನೀವು ನೀರು ಒದಗಿಸಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ”.

ಬಂದವರು, ತಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಪದ್ಮಾವತಿ “ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಿಸಿ ಹಾಲು ಸ್ವಲ್ಪ

ಆರಲಿ ಎಂದು ಅರ್ಧ ಮುಚ್ಚಿ ಬಂದಿದ್ದೆ. ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಅದೇಕೋ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಮರೆವನ್ನು ಸಹ ಪುಣ್ಯ ಸಾಧನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿಸುತ್ತಾನೆ ನಮ್ಮ ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ” ಎಂದು ನಗುತ್ತಾ ಎಲ್ಲಾ ಹುಡುಗರಿಗೂ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಕೊಟ್ಟಳು. ದೊಡ್ಡವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮಜ್ಜೆಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರೆಲ್ಲಾ ಮಜ್ಜೆಗೆ ಕುಡಿದು ದಾಹ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅರಳು ಹಿಟ್ಟು ಕಲಿಸಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಟ್ಟು ಉಭಯ ಕುಶಲೋಪರಿ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿ ಎಲೆ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು ಪದ್ಮಾವತಿ.

ಅವರೆಲ್ಲಾ ಊಟ ಮಾಡಿ ಹೊರ ಜಗಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡರು.

ಹೆಂಡತಿಗಾದ ಈ ಕೆಲಸ ಭಾರ ಕಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಚಾರ್ಯರು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಾತು ತೆಗೆದರು. “ರಾತ್ರಿ ಅಪವೇಳೆ, ಅವರೆಲ್ಲಾ ಬಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ತೊಂದರೆ ಆಯಿತಲ್ಲವೇ ?”

ಆಗೊಮ್ಮೆ ಆಕೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಗಂಟು ಹುಬ್ಬು ಮೂಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ ನೆನಪು ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ.

ಆಗ ಹೇಳಿದ್ದಳು,

“ದೂರದಿಂದ ಬರುವ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ವೇಳೆ ಅವೇಳೆ ಎಂದರೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ? ಊಟಕ್ಕಿಂತಲೇ ಬರುವವರಿಗೆ ವೇಳೆಯ ನಿಗದಿ ಸರಿಯೆನಿಸಿತು. ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಅವಸ್ಥೆ ಬಿದ್ದು ಬರುವ ಜನಗಳಿಗೆ ವೇಳೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಲಿಕ್ಕಾದೀತೆ ? ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲ ಸಹಜವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಘಟನೆಗಳೇ. ಇದ್ದವರ ಮನೆಯೆಂದು ಅವರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲದವರ ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನು ನಮಗೇಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ? ಇಂಥ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಹರ್ಷದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೊಂದರೆಯಾಯಿತೆಂದು ಮಿಡುಕುವುದೇ ?” ಎಂದು ಆಕೆ ಹೇಳುವಾಗ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹುಬ್ಬು ಗಂಟು ಮೂಡಿದ್ದನ್ನು ಅವರು ನೋಡಿದ್ದರು.

ಅಷ್ಟೇ ! ಆಮೇಲೆ ಅಂಥ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಘಟನೆಗಳು ಅದೆಷ್ಟೇ ನಡೆದರೂ ಅಂಥ ಮಾತನ್ನು ಅವರು ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಪದ್ಮಾವತಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹುಬ್ಬು ಗಂಟು ಮೂಡಲಿಲ್ಲ.

ಅಂಥ ಹೆಂಡತಿ ಈಗ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಯಿತು.

ಅಳುವಿನ ಕಾರಣವನ್ನು ಆಕೆ ಹೇಳಿದಳು. “ಮಾವನವರು ನಾಳೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಲು ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಯಾತ್ರೆ ಬೇಡವೆಂದು ನಾನು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೂ ಅವರು ಕೇಳಲೊಲ್ಲರು, ನನ್ನ ತಂದೆ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ನನಗೆ ಎಂದೂ ಬಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತೌರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ರೂಪ ತಳೆದು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಮಾವನವರನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನನಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥವರು ಈಗ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಯಾತ್ರೆಯೆಂದರೆ ವರ್ಷಾನುವರ್ಷ ಎಂದು ನೀವೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಅಂಥವರು ಈಗ ಯಾತ್ರೆಯೆಂದು ಹೊರಟರೆ ನನ್ನ ಗತಿಯೇನು ? ನನ್ನನ್ನು ತಬ್ಬಲಿ ಮಾಡಿ ಅವರು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯವೂ ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೇ. ಅವರು ಪೂರ್ತಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಗತಿಯೇನು ?” ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತಳು ಪದ್ಮಾವತಿ.

ಹೆಂಡತಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ತಂದೆ ಊರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯರ ಸಹನೆಯ ಕಟ್ಟೆ ಒಡೆದು ಹೋಯಿತು.

“ಏಕೆಂತೆ ಮತ್ತೆ ಯಾತ್ರೆ ? ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲ ?” ಘರ್ಜಿಸಿದರು ಆಚಾರ್ಯರು.

ಕೋಪದಿಂದ ಹೊರಟ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕಾದವರು ಯಾರು ?

ಗಂಡ ರೇಗಿದ್ದನ್ನು ಪದ್ಮಾವತಿ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಪತಿಯ ಸ್ವಭಾವ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನಿಸುವಷ್ಟು ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಗು ಅರಳುತ್ತಿದ್ದುದೇ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ಎಂದೂ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಲ್ಲ. ಅಂಥವರು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಘರ್ಜಿಸಿದ್ದನ್ನು ಮೊದಲ ಸಲ ನೋಡಿದ ಪದ್ಮಾವತಿ ಭೀತಿಯಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಳು.

ಮತ್ತೆ ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರ ಸಿಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೇನೋ ಎಂದು ಗಪ್ಪನೆ ಮುಖದ ತುಂಬಾ ಹೊದೆದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಳು.

ಆಚಾರ್ಯರು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಘರ್ಜಿಸಿದ್ದೇನೋ ಹೌದು.

ಉತ್ತರವನ್ನು ಅವರೇನೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಹುಬ್ಬು ಗಂಟು ಹಾಕಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಮಲಗಿದ್ದರು.

ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಸುಕನ್ನು ತೆಗೆದು ಪತಿಯ ಕಡೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಿದಳು.

ಅವರ ಹುಬ್ಬು ಗಂಟು ಇನ್ನೂ ಸಡಿಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ಗಪ್ಪೆಂದು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಮುಸುಕನ್ನು ಮತ್ತೆ ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ ಪದ್ಮಾವತಿ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಗಿಯೇ ಎದ್ದರು.

ಏಳುವುದರಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಡುಗೆ ಮನೆಗೆ ಅವರೇ ಹೋಗಿ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮಲ್ಲಗೆ ಹೇಳಿದರು.

“ನಿಮ್ಮ ಮಾವನವರು ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗದಂತೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ. ನೀನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ಅವರು ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ” ರಮಿಸುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

“ನೀವು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಮಗ. ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸರು. ನೀವೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಬಾರದೇ ?” ಹೆಂಡತಿ ಅಂಗಲಾಚಿದಳು.

“ತಂದೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡಲು ನನಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಹೆದರಿಕೆ. ಏನೇನೋ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ಸಲ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಮುಂದೆ ಮಾತೇ ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನಗಾದರೆ ಧೈರ್ಯ ಜಾಸ್ತಿ. ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಬೆಳೆದ ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಅವರಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಪುಟ್ಟ ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೀನೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಧೈರ್ಯ ವಹಿಸು. ಒಬ್ಬರನ್ನೇ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಕಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ದಭಾಯಿಸು”.

“ನೂರಾರು ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಇರುವ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ಮಾತನಾಡುವ ನೀವು ಈಗ ಮಾವನವರ ಮುಂದೆ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಇನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಹೆಂಗಸು ನನಗೆಲ್ಲಿಂದ ಧೈರ್ಯ ಬಂದೀತು ? ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಧೈರ್ಯ ವಹಿಸಿ. ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಬೇಡಿ ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಧೈರ್ಯದ ಮುಂದೆ ನಾನೆಷ್ಟರವಳು ? ನಿಮ್ಮ ಧೈರ್ಯವೇ ಧೈರ್ಯ” ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದಳು ಹೆಂಡತಿ.

ಹೆಂಡತಿಯ ಹುರುಪಿನ ಈ ಮಾತುಗಳು ತಳವಿಲ್ಲದ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯ ಹಾಕಿದಂತಾಯಿತು. ಹಾಕಿದ್ದಷ್ಟೇ ಬಂತು; ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ !

ಅದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ.

ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರದ ನಂತರ ಬೇಗ ಊಟ ಮುಗಿಸಿದ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಾ ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

“ಬ್ಯಾಗವಾಟದಲ್ಲಿ ನೀನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಶಾಲೆ, ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಶ್ರೀ ಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸೇವೆಯಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನ ಪರಮಾತ್ಮ ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನದು ಇನ್ನೊಂದು ಮಾರ್ಗ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಭಕ್ತಿ ವರ್ಧಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹನನ್ನು ಅರಮನೆಯ ಕಂಬದಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡ ಭಕ್ತ ಪ್ರಹ್ಲಾದ. ಆಗ ಆತನ ವಯಸ್ಸು ಇನ್ನೂ ಬಾಲ್ಯ ವಯಸ್ಸೇ. ಆದರೆ ಅದೇ ವಯಸ್ಸಿನ ಭಕ್ತ ಧೃವ ಅಂಥ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅಡವಿ ಸೇರಿ ತಪಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕಂಡ. ಇಬ್ಬರೂ ಭಗವಂತನನ್ನು ನೋಡಿದವರೆ. ಆದರೆ ಸಾಧನೆಯ ಮಾರ್ಗಗಳು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಗೂ, ನೀನು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾರ್ಗ ಸರಿ. ನನಗೆ ನನ್ನ ಮಾರ್ಗವೂ ಭಗವತ್ ಪ್ರೇರಿತವೇ. ಯಾರ ಮಾರ್ಗ ಸರಿ ಎನ್ನುವ ಚರ್ಚೆ ಈಗ ಬೇಡ. ಭಗವಂತನ ಈ ಮಹಾಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ಜೀವಿಗಳು. ಭಿನ್ನ ಮಾರ್ಗ, ಭಿನ್ನ ಕರ್ಮ, ಭಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವ, ಬಿನ್ನಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಆತನ ಲೀಲೆಯೇ ! ನನಗೆ ಸಾಕು

ಎನಿಸಿದಾಗ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನನ್ನ ಮಾರ್ಗ ಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಬೇಡ. ಶುಭವಾಗಲಿ ನಿನಗೆ” ನುಡಿದ ನರಸಿಂಹ ದಾಸರು ‘ಜೈ ನರಸಿಂಹ ವಿಠಲಾ’ ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಾ ಸಾಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು.

ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಅವರನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾತ್ರಿಯಿಂದ ಏನೇನಲ್ಲಾ ಯೋಚಿಸಿದ್ದರು.

ಯೋಚನೆಯಷ್ಟೇ ಅವರದು. ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.